PETRE BELLU

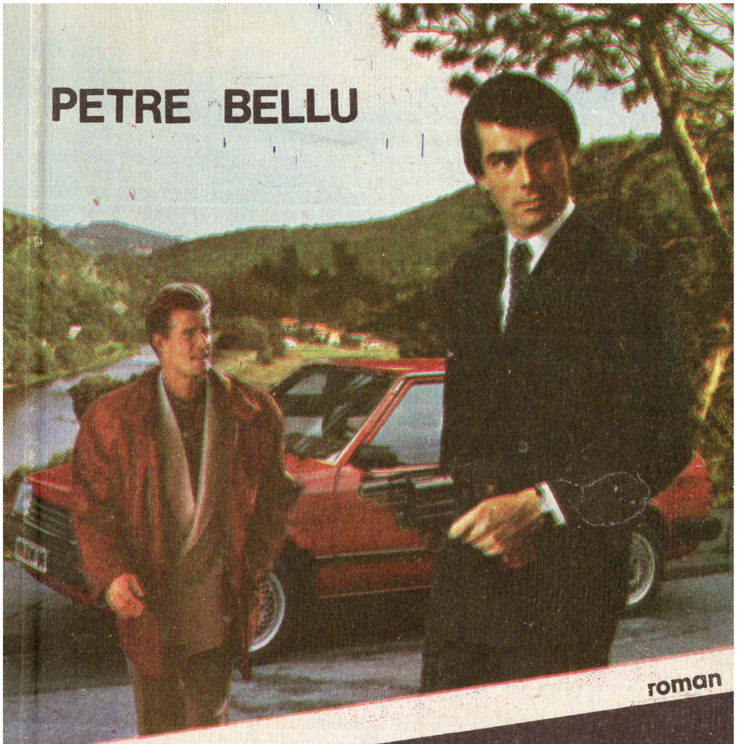

roman

O crimă lîngă Brașov

EDITURA I.G.R.– S.R.L.

PETRE BELLU

•

O CRIMĂ LÎNGĂ BRAȘOV

Coperta de: IONIȚĂ ADRIANA

ISBN–973–95108–0–9

Această carte reproduce textul ediției apărute în anul 1945 la Editura „FORTUNA"

PETRE BELLU

O CRIMĂ LÎNGĂ BRAȘOV

ROMAN

EDITURA I.G.R. — S.R.L.
BUCUREȘTI
1991

PARTEA I-a

I

E seara; s-a lăsat o ceață groasă de-a lungul Bulevardului Elisabeta, încît grădina Cișmigiu nu se mai vede. Mai e și un ger puternic de crapă pietrele, nu altceva. Oamenii trec grăbiți de frig; n-au timp să asculte melodia unei flașnete hodorogite, care s-a oprit în poarta grădinii. Bătrînului flașnetar i-a înghețat mîna, prin mănușa din zdrențe, pe manivela instrumentului. Fața îi e brăzdată adînc, parcă scobită cu o daltă subțire care a trecut fin pe lîngă ochi, modelîndu-i dureros tot horoscopul vieții sale în care fericirea n-a avut ce căuta. Cît a domnit soarele pe pămînt, bătrînul a vîndut bilete de noroc scoase din cutia de tablă de botișorul alb al unui șoarece de casă care stă ascuns într-un maldăr de cîrpe din cușca lui de sîrmă. Acum, bătrînul, cerșește. E seară și șoarecele s-a culcat înghețat. Dar cine mai stă să asculte melodia flașnetei și să înțeleagă că omul cere de pomană? Cîntecul său e un strigăt al foamei, pe care nu-l pricep oamenii. S-ar putea ca mulți trecători să creadă că bătrînul se amuză. Asta e felul său de viață, fără de care nu poate trăi. Raționamentul nu-i fals. Dacă bătrînul flașnetar ar consimți să îndure gerul afară, făcînd altă treabă, decît să cînte, ar cîștiga mult mai bine și nici nu s-ar numi cerșetor.

Așa, cum stă în poarta Cișmigiului, pare stupid; trecătorul, neavînd curaj să scoată mîna din buzunar, pe ger, ca să-i dea un ban, îi aruncă o privire de dispreț. Răutatea are puterea să învingă bunătatea.

Din partea Monitorului Oficial, trece drumul un alt dezmoștenit al soartei. Nu este nevoie să spună că-i este frig; se vede după cum și-a înfundat buzunarele hainei cu pumnii și-și strînge trupul cu brațele, gata să-l stîlcească. Acesta e tînăr. N-are palton. A îmbrăcat două jachete, una peste alta, ridicînd, în jurul gîtului două gulere soioase pe care bruma ceții s-a așezat ca un strat de grăsime. Vagabondul e tînăr, un băiat frumușel, sprinten, pe care gerul nu-l poate încă înfrînge. Desigur că e proaspăt ieșit de la închisoare, fără să aibă timp de-a se învîrti de un palton. N-are nici ghete ca lumea; n-are nimic pe el care să dovedească pe boierul scăpătat. Nu, este ceea ce se vede și-a fost de cînd lumea: vagabondul. Dacă frigul i-a luat stăpînire tot capul, picioarele-i însă îi mai merg mersul lui de om înfipt. Are siguranță în ele, și le-a format după nevoi, ca să-l ducă unde o vroi el.

Vagabondul, s-a oprit în fața flașnetarului, fără a spune o vorbă de salut. E semn că s-au despărțit de curînd. O schimonositură a feții noului venit arată tot: pe unde a fost, n-a făcut nimic.

— N-ai avut noroc ? întrebă flașnetarul.

— Nu, răspunse celălalt. Noroc chiar...

— Și-acum ce faci?

— Ce-am învățat: rabd.

— Să-ți dau eu cîțiva gologani.

— Vezi-ți de treabă. Lasă, mă descurc eu, n-ai teamă.

— Nu-i așa, mai insistă bătrînul, dar vagabondul, după ce a vîrît vîrful unui deget prin plasa de sîrmă, ca să mîngîie botul șoarecelui din cușcă, dă să plece. Cu un deget schițează salutul de despărțire, în timp ce prietenul îl privește cu regretul omului neputincios. Totuși îi strigă: Treci mîine pe la mine, Iliuță.

Iliuță îl asigură că va face așa, cu o palmă ridicată în aer, în timp ce pleca. Mai încolo puțin se opri. Nu era mulțumit de viață. Avea o sută de motive serioase ca să dea soartei cu piciorul, acestei soarte nedemne care îi creease o viață mizerabilă. Avea douăzeci și cinci de ani și încă nu-și aranjase un drum în viață, un drum pe care să umble în fiecare zi. Nici măcar drumul greșit pe care umblase de multe ori, cînd nu mai știa cum să iasă din încurcătură. Bătuse toate potecile, dar mai mult pe cele întortochiate care, îl încurcaseră de tot. Ce făcuse pînă aici, nu e nevoie de știut. Destul că se afla cu mintea limpede și cu dorința în suflet de-a se apuca de ceva serios. Ceva serios! Era mai mult o vorbă. Afacerea serioasă la el putea să fie și ceva cinstit și ceva deochiat. Atîrna doar de ce îi ieșea în cale. Ilie Vîscu, acesta era numele întreg al vagabondului, confunda cinstea cu necinstea totdeauna. El nu putea face deosebire între noțiuni. De pildă acum, cînd n-avea un ban în buzunar, de-ar fi găsit o pungă cu bani, ar fi oprit-o pentru el dacă aparținea altui om decît o femeie frumoasă. Sărăcia îl făcea sentimental, tocmai pentru că jinduia după ceva frumos. Cînd însă el ar fi stat bine cu banii, n-ar fi dat punga înapoi, de-ar fi fost chiar a unei zeițe. Mai curînd o arunca în gîrlă. Dar totuși avea și-o curățenie sufletească, căci rămăsese gol pușcă din toate

aventurile de pînă acum. Îi plăceau încercările periculoase, în care inima sa bătea cu spaimă. Nici în tren nu călătorea decît fără bilet, chiar dacă avea bani. Încercase și reușise de cîteva ori să treacă granițele țării fraudulos. N-avusese însă curajul de-a merge prea departe de locul său. Nu-l ținea nimic în țară, totuși nu pleca din locul său de baștină. Așa fusese totdeauna, o pasăre cu aripile tăiate. Un neputincios.

Constatarea de față îl durea pe Ilie Vîscu. Suferea din cauza ei. Și ce-i mai trist nu era băiat prost: învățase carte, făcuse multe planuri în adolescență, mărginindu-se apoi la mici găinării condamnabile. Cu toată tinerețea sa, însă încercase multe. Deseori s-a văzut elegant, pus la punct parcă pentru toată viața, cînd numai o mică greșeală îl arunca înapoi la vagabondaj. Grădina Cișmigiu a fost martoră la desele lui neajunsuri. Avea doar un singur prieten, pe Marin Sulică, șofer. Pe acesta îl întîlnea numai cînd ajungea la ananghie. Marin avea totdeauna un sistem de-a scoate bani din piatră seacă. Cu riscuri, bineînțeles.

Astă seară, Ilie Vîscu ședea la gînduri: să se ducă la Marin, ori să-și petreacă noaptea în Cișmigiu, pe ger. Fusese undeva, de unde sperase să scoată niște bani, cîteva sute de lei, necesari pentru a-și mai ameți situația pînă ce ar fi dat o lovitură mai solidă. Aștepta lovitura, era sigur de ea. Dar ce făcea pînă atunci? Unde se dusese să ia cele cîteva sute de lei, n-a găsit pe nimeni acasă. Și-acolo o chestie cu încurcături, care mirosea a poliție și parchet. A fugit cît a putut de repede, ca să se pună la adăpost. Flașnetarului îi spusese că o să se descurce el în seara asta. Dar cum? Singura soluție

era să se retragă pe banca din Cișmigiu, unde să tremure pînă mîine dimineață. Altfel, dacă ar mai întîrzia pe bulevard, s-ar putea să se întîlnească cu vreun polițist, care să-l ia în ochi, crezînd că urmărește cine știe ce. Unui golan ca el, n-o să creadă nimeni că i-a venit poftă de plimbare prin ceața aceea geroasă. Ba mai bate și-un vînt, nu tocmai subțire, care o să spulbere ceața, dar o să întărească gerul. Deci se îndreptă spre poarta grădinii. Merse puțin și dădu de banca sa dintr-un boschet, unde mai dormise noaptea trecută. Găsi cele cîteva foi de jurnale, unde le lăsase. Îi veni greu să se așeze pe lemnul rece. Iar să mai doarmă o noapte aici? Noaptea trecută, vorba vine, nu dormise defel. Ce prost lucru! Dormise însă, toată dimineața, cu capul pe masă, într-o cafenea din Sfîntul Gheorghe. Așa o să facă și mîine dimineață. Dar pînă atunci? Începu să tremure și mai tare de frig. Nu-i surîdea perspectiva. Începu să se revolte contra sa că-i cășunase să doarmă în Cișmigiu, parcă alt loc, atît de prost, nu s-ar fi găsit pretutindeni. Și furios cum se găsea, luă o hotărîre: o să se ducă la Marin șoferul. Tot mai bine o să doarmă în mașina aceluia decît pe o bancă din grădină.

Îndesă cu piciorul hîrtiile în zăpadă, ca să nu le ia vîntul și plecă pe o poartă dosnică, ajungînd în strada Brezoianu. La un depozit de benzină întrebă pe vînzător, dacă-l văzuse pe Marin. I se răspunse că acesta a trecut cu mașina spre stația din fața Atheneului, unde ședea de obicei.

Ilie Vîscu porni mai departe. Vroi să treacă pe strada Renașterii, dar își mută gîndul. O luă pe Brezoianu. Aici îi ieși în cale o servitoare pe care o mai văzuse el de cîteva ori. Fata îi zîmbi, dar trecu re-

pede pe lîngă el, strîngîndu-și mîinile pe lîngă piept. Era fără ciorapi, lăsînd să i se vadă, în lumina dintr-o vitrină, două picioare durdulii și roșii, care îl făcură pe Ilie să se oprească.

— Ce faci? întrebă el, fata, sperînd s-o poată opri în loc. Dar ea merse mai departe, răspunzîndu-i doar:

— Bine, mersi.

Cînd ajunse în dreptul unui gang pe care avea să intre, se opri și privi spre Ilie Vîscu. Erau prea departe unul de altul și nu-și putură înțelege semnele. Atunci flăcăul se urni din loc, nemulțumit. N-ar fi fost prima dată cînd l-ar fi apucat ziua în patul unei servitoare. Pentru un om ca el era bună orice salvare. Din cauza gerului scăpase o ocazie bună.

Supărat, ajunse la Atheneu, unde nu-l găsi pe Marin. Era plecat la gară. Începu să se plimbe prin fața cafenelei „Corso", așteptîndu-și prietenul. Cu Marin făcuse multe nelegiuiri. Alergau toată noaptea și pîndeau cu mașina, localurile de petrecere de unde luau cheflii. Numai cheflii. Îi duceau pe cheiul Dîmboviței, departe, unde-i lăsau, după ce-i scotoceau prin buzunare.

Marin nu mai venea de la gară și pe Ilie Vîscu îl cuprinsese o plictiseală stupidă. Începu să caște, că-l dureau fălcile. Pe străzi nu mai era nici țipenie de om. Ici-colo mai răsăreau, ca din pămînt, cîte un individ înfofolit în blănuri și dispărea pe ușa cafenelei. Prin geamurile mari ale prăvăliei se vedeau persoane bogate, luînd masa. O doamnă îmbrăcată în negru, ținea un cîine mic în brațe, și-l îndopa cu pișcoturile, pe care le lua dintr-o farfurie de porțelan. Cățelul făcea mofturi, ținea pișcotul în gură numai de formă, apoi îl zvîrlea fărîmițat pe rochia doam-

nei. Prilej de îngrijorare pentru ea căci i se citea pe figură o mare tristețe.

Deodată se opri în fața cafenelei, o mașină uriașă. Venise cu o viteză atît de mare, încît Ilie Vîscu se simți răsucit pe loc, din cauza curenților de aer, pe care îi produsese mașina. Asta îi făcu să privească cu atenție la nebunul care conducea. Era un domn elegant, încărcat cu o căciulă uriașă, lucioasă. Domnul coborî grăbit și atunci lăsă să se vadă că era îmbrăcat cu o blană scumpă. Deschise, cu aceeași grabă, ușa mare a mașinii de unde coborîră două doamne, una tînără și frumoasă, cealaltă bătrînă, cu o figură gravă. Tînăra zbură spre ușa localului, lăsîndu-i pe ceilalți în urmă. Domnul trînti ușa mașinii și-o luă, pe doamna în vîrstă, de braț. În treacăt șopti ceva sergentului de stradă care apăruse acolo ca adus și el de curenții mașinii. Sergentul făcu o plecăciune, semn că a înțeles ce-i spusese domnul elegant. Se întoarse spre mașină, cu aerul că ar vroi s-o apere pînă și de-o ființă invizibilă. Lui Ilie Vîscu îi aruncă o căutătură piezișe. Nu-i plăcu mutra acestuia, mai ales că-l văzu rămas cu gura căscată în urma domnului elegant care intrase în local. Vagabondul avea aerul că ar cunoaște pe domn, ceea ce s-ar fi putut să-i pericliteze bacșișul sperat pentru paza mașinii. Dar își reaminti repede de figura lui Vîscu; îl mai văzuse pe-acolo în tovărășia lui Marin șoferul. De aceea căută un ton mai dulceag, vocii sale, cînd îl întîmpină:

— E solid barosanul!

— Cine-i? întrebă Vîscu, amețit.

— Un domn.

— N-are nume?

Sergentul îl scrută cu privirea prin ger. Haimanaua asta se interesează de un boier!

— Dar de ce vrei să știi?

Vîscu își acoperi fața cu o nepăsare forțată; în interiorul său mocnea însă.

— Așa... zise el, liniștit. Parcă l-aș cunoaște... mai știi?...

— E domnul inginer Vasiliu...

„Ăsta-i!"... zise în sine, Ilie Vîscu. Dar sergentului îi spuse clar: — Nu-i omul care credeam eu.

Se auzi un fluierat scurt: trecea controlul sergenților de stradă. Cel de lîngă Vîscu, se rupse grăbit și dispăru în întunericul din spatele unei aripi a palatului regal. Cîțiva pași nu-și lăsă din priviri mașina; o cercetă cu regret. Vîscu se răsuci cu fața spre local, apoi privi pe sub perdelele scurte ale unui geam. Inginerul Vasiliu era în picioare, la mijloc, lîngă o masă. Nu se așezase și nici nu părea să aibe de gînd. Ilie îl privi amănunțit, cît putu de bine. Gerul se întețise, ca și vîntul subțire de adineauri. Colțul clădirii făcea un vîrtej de curenți, care izbeau. iuți, fața haimanalei.

— Ăsta-i! murmură Ilie și-și bătu pumnii ca să se dezghețe. Dar tot avea un pic de îndoială în inima sa. De unde și pînă unde a ajuns Vasilis în starea asta de bogăție? Vasilis! Gherase! Grecul! Hamalul de la Brăila!...

Vîrtejul din stradă trecut prin mintea lui Ilie Vîscu și el se simți gata să cadă de ameteală. Se sprijini cu spatele de un pom și rămase cu privirea în pămînt. Tot trecutul său, îi apăru prin minte. Scurt trecut, dar aventuros. Îi veni să plîngă și se reținu greu, ca să nu dea curs lacrimilor. A mîncat dintr-o strachină cu acest Vasilis; au fost prieteni, frați, to-

varăși de suferință și de găinării. L-a împins la multe chestii, grecul!... Furturi mărunte, ca să aibă ce mînca, ciordeli, potlogării. Grecul l-ar avea la mînă pe Ilie Vîscu. Dar și Vîscu pe grec.

Iată-l aici, gras, voinic, procopsit. Îl știa om al dracului: nu i-ar fi dat un leu, de bună voie; nici n-ar vroi să-l recunoască măcar. Avea și dreptate: acum era domnul inginer Vasiliu. De unde dracu era inginer, grecoteiul ăsta? Inginer Vasiliu! Să fi încercat să-i spună sergentului, că nu era inginer; l-ar fi arestat omul legii.

Ilie Vîscu se trezi din amorțeală și sări drept la fereastra cafenelei. Nu mai zări pe grec în interior. Se înălță pe picioare și privi de data asta pe deasupra perdelelor. Doamnele care veniseră cu el, erau la masă, alături de un domn în vîrstă. Dar grecul? Vîscu încremeni, înspăimîntat, o clipă. Își reveni, căci văzu mașina la ușă. Inginerul Vasiliu nu plecase; era mașina lui; doar el o condusese. Dar dacă nu era grecul care credea Ilie? Nu i s-o fi părut? Se întîmplă des asemănări de felul acesta; multă lume se confundă, căci oricît de vigilent ar fi ochiul omului, tot se înșeală și el, ca și memoria. Nimeni nu poate stăpîni de tot aceste două elemente: ochiul și memoria.

Ilie Vîscu se lăsă furat de îndoială: cum de îi intrase în cap că domnul acela elegant din cafenea, putea să fie hamalul din Brăila? Erau două asemănări: figura și numele. Dar dacă ar fi stat să judece bine, Ilie Vîscu, nici figura nu era întocmai a grecului din Brăila, nici numele. Era doar o simplă asemănare. Asta-i mări îndoiala, ca și descurajarea; începu să se lase păgubaș. Tocmai atunci apăru pe ușă inginerul Vasiliu. Un bărbat voinic, frumos, să

tot fi avut treizeci de ani... Mergea cu blana deschisă, sigur de el, nepăsător de gerul de-afară. Puse incet mîna înmănușată solid, pe clanța ușii de la mașină și intră, strîngîndu-și pulpanele hainei pe lîngă genunchi. Răsuci cheia motorului și se auzi un duduit fin de mașină luxoasă.

Ilie Vîscu încremeni din nou cu ochii holbați. Ăsta era! Grecul!... Nu mai avea un pic de îndoială. Deschise gura și strigă, strangulat de emoție:

— Gherase!

II

Inginerul Vasiliu întoarse capul speriat spre ușa cafenelei. I se păruse că de acolo strigase cineva: Gherase! Ușa se afla încremenită, spoită cu albul fulgilor de zăpadă, pe care îi impresura vîrtejul pieții regale. Distinse însă, în întunericul unui colț de zid, prin perdeaua de fulgi de zăpadă, un trup deșirat, un om fără palton. Nu-l recunoscu, dar ghici că acela strigase. Își reveni imediat și, presimțind ceva neplăcut, acceleră motorul, mărindu-i duduitul. Mașina porni, dar Gherase Vasilis auzi scrîșnetul pe care îl face ușa mare cînd se deschide, apoi trosnitura închiderii. După ce merse cam pe la jumătatea străzii de pe lîngă gardul Ateneului, opri mașina și întoarse capul. Ilie Vîscu era acolo. Aprinse lumina, îl văzu la față cîteva clipe, apoi o stinse.

— Ce cauți aci, ticălosule?

După voce, ca și după aroganța cu care pronunțase cuvintele celălalt, Ilie Vîscu își recunoscu în sfîrșit vechiul prieten. Îl știa îndrăzneț, obraznic, rău. Era omul iute la mînie, hoțul născut pe malurile Dunării,

gata să dea cu cuțitul, pentru un lucru de nimic. Dacă n-ar fi fost în centrul orașului, Gherase Vasilis l-ar fi lovit de la prima vorbă. Poate nici Ilie nu s-ar fi urcat în mașina lui, cu atîta ușurință.

— Nu mă mai cunoști? încercă Ilie să vorbească, domol, lihnit de foame.

Vasilis se încruntă; o rază de lumină dintr-un far de automobil, îi descoperi fața schimonosită de ură.

— Acum ce vrei? întrebă el.

— Spune-mi dacă mă cunoști...

— Nu știu cine ești. Lasă-mă în pace!

Cu toată slăbiciunea mizeriei în care se afla, Ilie Vîscu se ținea dîrz. Strînse pumnii de revoltă, privind pe celălalt prin întuneric. La început îi venise să se supere; să plece cu dispreț pentru lașitatea grecului, dar se răzgîndi. Adică de ce? De ce haimanaua asta care se îmbogățise numai prin jaf, desigur, să-l sfideze cu atîta obrăznicie? Se revoltă în el și izbucni:

— Ascultă grecule, dacă te porți astfel va fi rău tot de tine. Eu nu mai am nimic de pierdut.

— Zău? întrebă ascuțit, grecul. Cu ce ocazie?

— Cu ocazia numelui tău. Te numești inginerul Vasiliu? De cînd?

Gherase se revoltă, întinse o mînă și-și apucă rivalul de piept. Îl smunci din loc, împingîndu-l spre ușă, cu putere. Vîscu îi prinse brațul și-l strînse între degetele ambelor mîini. Cotul se îndoi, dar nu slăbi haina din strînsoare. Fu o luptă tăcută, fără lovituri. Grecul cedă, primul.

— Ce vrei de la mine, tîlharule? strigă el.

— Ai să vezi... Să stăm de vorbă întîi...

— Vrei bani, nu?... Poftim...

Scoase portmoneul de la piept și-i zvirli o hîrtie de-o mie de lei. Vîscu rîse. Luă hîrtia și-o vîrî într-un buzunar al vestonului. Cu această ocazie scoase o țigară turtită pe care o aprinse greoi, fără nici o grabă.

— Acum coboară! îi ordonă grecul.

— Da, da, imediat, răspunse Ilie, cobor ca să mă duc pînă la „Corso"...

— De ce? întrebă Gherase.

— Vreau să vorbesc cu un domn, care se află cu două doamne la o masă, acolo.

— Ce să vorbești?

— Știu eu ce...

Vîscu puse mîna pe mînerul ușii ca s-o deschidă, dar grecul îl apucă de un umăr și-l reținu pe loc.

— Ești nebun? îi zise.

— Defel.

— Unde vrei să mergi?

— Nu ți-am spus?

Gherase Vasilis se răsuci puțin pe loc pentru a duce mîna la spate, sub blană, de unde scoase un revolver mic, strălucitor.

— Îl vezi? întrebă pe Vîscu.

— Nu mă sperii, zise acesta, calm. Cînd eram prieteni la Brăila, foloseam cuțitul în astfel de împrejurări. Te-ai civilizat, afurisitule! Bagă drăcia în buzunar, că s-ar putea să ia foc și-o pățești.

— Am motiv serios să te împușc, zise grecul. M-ai atacat în stradă.

— Da așa ar fi, dacă n-ar mai ști și altcineva pentru ce m-am urcat în mașină.

— Ai complici?

— Cu un om ca tine?... Dar să lăsăm asta, vrei să cădem la pace?

— Cum?

— Foarte simplu: mă iei sub tutela ta. Ești bogat, ai mașină, desigur, trăiești în lux, pe cînd eu... mă vezi: o duc prost.

— N-am cum. Nici eu nu sînt aranjat, abia acum sper ceva...

— Am văzut: păpușa aceea de fată. E frumoasă, n-ai gust prost. Dar oricum, ești mai bine decît mine... Ajută-mă Gherase, ce naiba! Tu știi că în afară de micile mele găinării, sînt un om de onoare.

— Da, știu, murmură grecul pe gînduri. Fie! Te voi ajuta, ba chiar am nevoie de un om ca tine; vorbesc sincer. Ești în stare să-mi fii devotat?

— Dacă mă ajuți, ți-o jur.

— Bun. S-a făcut. Vino mîine la mine. Iată adresa. Ești vărul meu Ilie Vîscu, vii din provincie, te pricepi la grîne, te-am chemat telegrafic. Înainte de orice vom sta de vorbă, între noi, ca să-ți dau toate lămuririle necesare. Ești mulțumit, javră? Dar-ar dracu-n burta ta!

— Sînt, îngînă Ilie Vîscu.

Gherase Vasilis băgă din nou mîna în buzunarul de la piept și scoase portmoneul înțesat cu bani. Smulse de-acolo un teanc de hîrtii, fără să le mai numere pe care îl întinse lui Vîscu.

— I-ai! O să-mi spui mîine cîți sînt. Prezintă-te elegant, fără nici o urmă de mizeria în care te afli acum, înțelegi? Eu am numai rude bogate, să știi asta. Acum, la revedere! Nu uita că primesc doar de la ora 10 în sus...

Ilie Vîscu strînse mîna grecului și coborî uluit din mașină. Celălalt o sbughi fără altă vorbă. Rămase pe marginea trotuarului, cu mîinele înfundate în buzunarele vestonului jerpelit. Într-o palmă strîngea

hîrtiile albastre, dăruite de grec. Erau multe și calde. Grecul le păstrase sub șuba lui bogată.

Lui Ilie Vîscu îi veni să scuipe înțeva necunoscut. Avea o mustrare de conștiință și nu știa din ce cauză. Îi venea greu să se urnească din loc, parcă i-ar fi fost teamă să nu se trezească dintr-un somn cu vise ciudate. Prea era frumos și chinuitor în același timp, visul. Citise odată o carte cu un om care reușise ca în vis să trăiască viețile pe care le dorea. Așa trăia și el acum: o viață dintr-un vis curios. Dacă s-ar mișca din loc, s-ar spulbera și visul. Pe urmă ce-ar mai face? Ar trebui să înceapă din nou chinul de acum două ore. Să se ducă în Cișmigiu la banca pe care și-o destinase pentru somn în seara aceea? Ah ce stupidă viață! Își dădu seama cît de groaznic era să doarmă un om în ger, pe o bancă din Cișmigiu. Oribil. Cum or fi putînd dormi oamenii în halul acela? Sînt, totuși, oameni care dorm astfel. El fusese unul dintre aceia, cu două ore mai devreme, cînd își aranjase „dormitorul" în Cișmigiu. Trebuie să fi fost grozavă situația, dacă și Dumnezeu s-a înspăimîntat de nebunia lui. I-a scos în cale pe acest grec ticălos, care i-a dat banii, atît de mulți, că ar putea dormi în cea mai călduroasă cameră din București. Și nu numai o noapte, ci multe alte nopți la rînd. Asta numai dintr-o culanță dumnezeiască; Dumnezeu s-a revoltat împotriva soartei pe care o avea Ilie; i-a întors-o din curs. Ce însemnează soarta asta care pentru unii e mumă și pentru alții e ciumă? Din norocul care a dat peste Gherase Vasilis, face să-i dea și lui Ilie un pic din el, ce naiba! Și i-a dat, căci grecul îi lăsase în palmă bani multișori, pe care Ilie Vîscu nu vroia să-i creadă adevărați. Prea erau mulți

și veniți pe neașteptate. Oare să fie așa cum credea el: banii lui? Nu visa?

Ilie Vîscu se scutură în drum, și-și trase o palmă zdravănă, că se trezi din visul în care îl aruncaseră banii. Obrazul îl durea grozav, deci nu era vis? Trăia treaz. Dacă-i așa, bine! Situația se schimbă. Își îndreptă bustul, fiindcă se simțea gîrbov și porni fără să-i mai pese de gerul care îl încovoiase pînă atunci. Lîngă „Corno" era o cîrciumă, unde se adunau șoferii din stația Ateneului. Ilie Vîscu urcă cele două trepte din fața ușii și intră în cîrciumă. Îl izbi mirosul de țuică fiartă, de șuncă afumată, ca și fumul de tutun. Își roti privirea prin încăpere, cercetînd mulțimea de clienți, adunată în jurul barului, sorbind lichidul fierbinte înmiresmat cu diferite mirodenii. Marin, prietenul său, nu era acolo. Dar o să vină el, în seara aceea. Pînă atunci, Ilie ceru unui băiețaș care servea, să-i aducă o stacană serioasă de țuică fiartă și șuncă. De mult nu mai mîncase așa ceva și-i veni o poftă de mîncare uriașă, înfulecînd, nerăbdător, fiecare felie de carne care cădea de sub cuțitașul băiețașului. Ce s-ar fi făcut dacă n-avea bani și-ar fi dat totuși peste această șuncă grăsuță, care se topea în gură? Oh, banii lui cei mulți!... Pipăi buzunarul în care îi ținea. Erau acolo. Îi scoase frumușel și-ncepu să-i numere. Erau douăzeci de hîrtii, a o mie lei fiecare. Afurisitul de grec, parcă-i numărase pe întuneric, așa de exact îi dăduse. I-o fi avînd făcuți pachet, javra de grec!

Punîndu-și banii la un adăpost mai bun, Ilie Vîscu căzu cîteva clipe într-o stare de reverie. Se văzu bogat, scoțînd și el, ca și Gherase Vasilis, portmonee pline cu bani, de sub blană. Făcu și el, cum îl

văzuse pe grec: trase din buzunar o mie de lei pe care o întinse băiatului, zicîndu-i:

— Opreşte ce-am consumat.

Băiatul vroi să ia hîrtia, dar Ilie o reţinu, adăugînd:

— Lasă, vom face socoteala la urmă. Aştept pe Marin şoferul.

— Vine imediat, spuse vînzătorul. Nu se poate să nu vină.

Cînd să bage banii la loc, Ilie văzu că scoase două hîrtii, în loc de una. Deci nu se pricepea nici măcar la atîta lucru; degetele lui erau prea butucănoase şi insensibile pentru fineţea hîrtiilor de bancă; nu puteau pipăi decît grosolan. Grecul avea degete subţiri, cînd a tras o mie de lei din buzunar, o mie a fost. Încercă să facă un exerciţiu: trase de cîteva ori din buzunar cîte o hîrtie şi greu reuşi să scoată doar una singură. Era o dovadă de neîndeminare. Mîine, după ce-o să se ducă la baie, o să treacă pe la o frizerie, unde a văzut el nişte fete care lustruiau degetele clienţilor. O să se dea şi el pe mîna unei astfel de fete, să-l şlefuiască; nu se putea altfel.

Mai comandă o ulcică cu ţuică fiartă, pe care o bău tot singur. Foame avea din belşug, nu-i era teamă că şi-o strică gustînd mereu şuncă fiartă. Se obişnuise cu răbdarea de zile întregi, ori cu foamea ameţită cu cîte un colţ de pîine amară. Dar cînd avea bani, se sătura, mînca abundent, pentru o lună de zile. Aştepta pe Marin şoferul; cu el avea de gînd să mănînce bine.

Marin sosi pe la ora zece. Cînd intră şi dădu cu ochii de Ilie, se înveseli, venise cam amărît. Îl salută de la uşă şi-i întinse mîna, ca la un prieten, pe care îl dorea.

— Ce-i cu tine, Ilie? îl întrebă. Se vede că n-ai unde să dormi, de mă cauți. Mi-a spus sergentul că te-a văzut, așteptîndu-mă.

Ilie se scobea în dinți cu o așchie ruptă dintr-o cutie de chibrituri. Șunca îl îngreunase puțin; banii din buzunar atîrnau și ei greu. Fără bani, Ilie ar fi părut mai sprinten. Siguranța vieții îl făcea mai calculat, mai pretențios. Nu mai putea vorbi cu ușurința nechibzuită, pe care i-o dădea sărăcia. De aceea scobindu-se mai departe în dinți ca și cînd făcea o treabă de mare importanță, vorbi fără a ține seama de ce spunea celălalt:

— Ce faci astă-seară, Marine?

— Ce-am învățat, răspunse Marin. O să mă duc la gară din nou. Dar tu?

Marin observă resturile de șuncă de pe masă, ca și ulcelele de țuică fiartă, și-și dădea seama că Ilie avea bani. Cum amicul nu se grăbea să-i răspundă, adăugă privindu-și prietenul cu admirație:

— Ai bani! Bravo!... Vreo lovitură, ceva?

— Cînd am întrebat pe sergent de tine, spuse Ilie Vîscu, n-aveam un leu... Venisem să-mi dai un pol. De aceea te căutam. Acum... se schimbă chestia. Ce bei?

Marin se învolbură:

— Ce-ai făcut mă? Spune-mi și mie.

— E greu. Ce bei, e vorba?

— Ce bei și tu.

Mai comandară de băutură și de mîncare. Dacă Ilie ar fi fost „înțolit", s-ar fi dus la un local mai bun, unde să mănînce ca lumea. Au rămas aici pînă spre miezul nopții. Ilie nu i-a spus lui Marin de unde avea bani, nici de ce sumă dispunea, însă i-a împărtășit speranța că de-a doua zi va duce o viață mai bună.

Cum avea să fie bunătatea acestei vieți, nu știa nici el, dar era sigur că scăpa de mizeria de pînă atunci. Și-o să fie bine de amîndoi, desigur. Doar Marin să rămînă prieten adevărat.

Cît privește pe grec, Ilie Vîscu, nu se gîndea o clipă să-l fure, adică să-l înșele cu ceva. O să se poarte cinstit cu el; cinstea hoților între ei. Rămînea ca Gherase Vasilis să se poarte frumos, să nu caute să-l tragă pe sfoară. De altfel nici n-o să poată, căci Ilie îl avea în mînă cu afacerea numelui schimbat. Totdeauna o să-i fie teamă de denunț.

Dar ce dracu făcea grecul de era așa de renumit, încît îl cunoșteau și sergenții de stradă? Ce afaceri o fi învîrtind? Lui Ilie îi trecu ceva prin minte, și se pronunță tare către Marin.

— Tu cunoști un inginer Vasiliu?

— Vasiliu? murmură, pe gînduri, Marin. Da, am auzit de el; nu l-am văzut niciodată dar știu că are o mașină grozavă, o limuzină roșie, cu care vine mereu la „Corso".

— De ăla vorbesc, zise Ilie.

— Ce-i cu el?

— La el mă duc mîine.

— Te cunoști cu el?

— Nu, minți Ilie, dar cred că voi face ceva cu acest inginer Vasiliu. Ai grijă să nu spui ceva, la nimeni.

— Nu fi prost. Ce-am eu cu voi? Să fie cu noroc ceea ce faceți. Mai bem?

Cum mîncaseră bine, cei doi prieteni beau vin de mult. Ilie mai comandă un litru. Afară vremea se arăta urîtă, începuse un viscol strașnic care zguduia ferestrele.

— Cînd te gîndești, vorbi Ilie, că eu, în noaptea asta, trebuia să dorm pe o bancă din Cișmigiu ...

— Ce ești nebun? De ce n-ai venit la mine, dormeai în mașina mea.

— La tine venisem pentru un pol.

— Acum unde o să dormi?

— Unde vreau. Mă duc pe Grivița, la un hotel mai cald. Mă duci cu mașina?

— Te duc.

Cu toate că băuse binișor, iar sărăcia de pînă atunci se resimțea asupra sa, totuși Ilie își dădu seama că nu era nevoie să se aventureze în vreo beție prea mare, în noaptea aceea. Era hotărît ca a doua zi să se ducă la grec. Mai trebuia să doarmă cîteva ore, să fie odihnit de dimineață, cînd o să alerge după cumpărături. De aceea propuse:

— Mergem la culcare, Marine...

— Mergem mă, dacă zici tu.

După ce Ilie Vîscu plăti tot, spre mirarea celuilalt, se urcară în mașină și porniră spre Calea Griviței. În ușa unui hotel se despărțiră, cu hotărîrea ca a doua zi, la ora 8 seara, să se întîlnească la cîrciuma de lîngă cafeneaua „Corso".

III

— Capricii de miliardar american! murmură Iosif Soare, ursuz. Numai în America se găsesc trăsniți ca mine. În loc să mă duc la un hotel de oameni cum se cade, cum sînt și eu, trag aci la... Hotel Rogojină, unde m-au mîncat tot felul de ploșnițe, toată noaptea... Ciudat mai sînt! Și-am făcut asta, numai pentru că am fost puțin cherchelit și mi-a fost lene

să mă duc pînă acasă... Puțin cherchelit, e puțin spus, am fost bine cherchelit, dacă nu-mi dau seama că am mai venit cu cineva aseară. Cine-o fi dormind în patul celălalt?... Ah da, mi-aduc aminte că am cerut o cameră cu două paturi, portarului. Dar pentru cine am luat pe-al doilea pat? Asta-i curios...

Iosif Soare trase picioarele de sub pledul cu care se acoperise peste noapte și le lăsă pe lîngă pat. Își simți capul îngreunat; băuse vin mult, și prost, se vede treaba, dacă-l durea capul. Avea părțile lui slabe, la beție: făcea multe trăsnăi, pe care le regreta, imediat, a doua zi. În primul rînd, cînd se îmbăta, devenea darnic. Nu putea suferi sărăcia pe care o vedea abătută asupra unor oameni nefericiți în viață. El era destul de bogat; uneori nu știa cîtă avere avea, căci nu se interesa de ea, ca orice om căruia îi dă Dumnezeu belșugul în silă. Se născuse bogat și era sigur că va muri tot bogat. Avea treizeci și cinci de ani, dar nu se însurase încă. Cînd era treaz ura căsătoria, fugea de ea, ca de o pacoste adevărată. La beție era schimbător, se însura cu prima femeie care îi ieșea în cale. De un om bogat și darnic, femeile se lipesc repede. El era sincer și le spunea că se-nsoară cu ele. Alerga cu o femeie luată la întîmplare, nopți întregi și tuturor le-o recomanda ca pe logodnica sa. Îi dădea bani, o încărca cu daruri, pînă cînd femeia credea că așa va fi. A doua zi se trezea în pat cu o femeie absolut necunoscută, căci Iosif Soare nu ținea minte ce făcea la beție. Cum îl vedea sculat, femeia începea să-l giugiulească:

— Te-ai deșteptat, puiule?

El holba ochii complet nevinovat.

— Cine ești dumneata? o întreba speriat.
— Cum, nu mă cunoști? Logodnica ta...

Atunci se lămurea Iosif Soare, și, cum nu era un om rău, lichida incidentul, blajin. Femeia, pleca totuși mulțumită, cu darurile primite.

Din această cauză Iosif Soare nu mai trăgea în timpul beției acasă; începuse să i se facă rușine de servitori. Închiria o cameră la un hotel, dacă era cu vreo femeie, iar dimineața lichida totul cu înțelepciune.

În dimineața asta era nelămurit: singur în pat, într-o cameră de hotel! De ce nu s-a dus acasă, dacă era singur? Dar, descoperind pe altcineva în patul alăturat, se lămuri. Nu era chiar singur, mai avea un musafir. Dar ce-o fi: bărbat sau femeie? Își bătu capul ca să-și reamintească cine era a doua persoană. Știa sigur că cei cu care băuse erau niște prieteni care s-au dus fiecare la casa sa. Nici o femeie n-a fost cu ei, cel puțin atîta timp cît își aducea el aminte. Și nici un chef monstru nu făcuse, ca să creadă că uitase complet de sine. Iată că-și aducea aminte că-i spusese portarului să-i dea o cameră cu două paturi. Cine era individul care dormea cu el în cameră. Căci după ghetele cu care era încălțat și i se vedeau pe sub pătura cu care era învelit, părea un om suspect. Un om de pe drumuri care nici măcar nu se dezbrăcase. Adormise cu hainele pe el; beat, desigur.

— Mare mister! bombăni Soare, coborînd din pat. Se duse la fereastră și privi afară. Vremea mințise pe toată lumea: se schimbase brusc. Pînă după miezul nopții, fusese viscoloasă, iar acum se moinase. Trebuie să fi fost cald afară, dacă picurau streșinile caselor.

Cald era și în cameră, căci lui Iosif Soare nu-i era frig în cămașă și izmene. Puse mîinele la spate și începu să se plimbe prin cameră, căutînd să-și reamintească ce făcuse noaptea trecută. În dreptul patului se gîndi să-și tragă pantofii pe picioare, ca să nu răcească. Dar se răzgîndi imediat, căci îi fu teamă să nu deștepte pe celălalt, făcînd zgomot. Celălalt, dormea tun, nici o mișcare nu făcea afară de un sforăit care dovedea că trăiește. Frumoasă situație pentru un om bogat ca Iosif Soare! E nevoit să aștepte pînă ce s-o scula amicul. Cine știe cît! Vroi să vadă cît era ceasul; nu-l mai găsi în vestă, unde-l purta. Lipsea cu lanț cu tot. Ceasul său, de aur!

Cînd era gata să se înfurie și să sune ca să vină cineva, își descoperi ceasornicul pe măsuța de la patul celui care mai dormea încă. Lîngă ceas se mai afla țigaretul său, tabacherea de aur încrustată cu fildeș, butonii de la manșete și-alte obiecte necesare de-ale sale. Iosif Soare era un bărbat scund nervos; de-o nervozitate ușoară și trecătoare. Obișnuit din copilărie cu oameni care să-l asculte și să-i facă toate poftele, se-enerva fără motiv, foarte ușor. Cînd își descoperi paltonul și pălăria ca și șoșonii pe patul vecinului misterior, îl apucă o furie oarbă. Începu să țipe:

— Am fost furat! Jefuit! Sînt într-o casă de hoți, nu la hotel!

Cel care dormise pînă atunci, dădu într-o parte pătura de pe față și-l întrebă senin:

— Mă rog, despre ce este vorba?

Iosif Soare se opri în fața lui, cu vorbele rămase în gîtlej. Nu avea obiceiul să se sperie ușor, mai ales

după chefuri, cînd se trezea în camera lui, cu mulți necunoscuți. Mai păstra în voce indignarea sa cînd răspunse:

— Despre lucrurile care mi s-au furat. Ce caută la dumneata, ceasul meu, paltonul meu și toate acestea? Le-ai furat!

— Pardon! spuse străinul, atins în amorul propriu. Se ridică în capul oaselor și privi indignat spre Soare. Nu ți-am furat nimic, adăugă el. Am martor că mi le-ai dăruit singur, fără să ți le cer.

— Eu? întrebă Soare, speriat.

— Da, dumneata. Poftim prima dovadă.

Străinul luă de pe măsuță o foaie de hîrtie și citi:

„Recunosc că dăruiesc de bună voie Domnului Ilie Vîscu, următoarele obiecte care îmi aparțin: Un palton, o pălărie, un ceasornic de aur cu lanț, doi butoni de manșete, o tabacheră de aur, un țigaret, o pereche de bretele, o pereche de șoșoni, o cravată de mătase și un briceag. Rog pe domnul Ilie Vîscu să le poarte sănătos, fără a căuta să-mi fie recunoscător vreodată.

Iosif Soare
Rentier

— Ce mai ai de zis, domnule Soare? îl întrebă Ilie Vîscu. Madama hotelului este martoră că dumneata m-ai îndemnat să plec la alt hotel, chiar atunci cînd mi le-ai dat.

Soare căzuse năucit pe pat. Știa că făcea multe drăcii la beție, dar ca să-și dăruiască hainele de pe el, nu încercase niciodată. Rezemîndu-și capul într-o palmă, murmură amărît:

— Eu cu ce mă mai urnesc de-aci? Nici măcar nu știu la ce hotel mă aflu.

— Cu hainele pe care le ai, îi răspunse demn, Ilie Vîscu.

— Păi ți le-am dăruit dumitale.

— Eu le refuz.

— Nu se poate. Dăruite rămîn. Numai ceasul și tabacherea te rog să mi le vinzi, căci sînt amintiri de la bietul tată-meu...

— Nu primesc nimic, rosti, jignit, Ilie Vîscu, sărind din pat.

Cînd îl văzu în picioare, Iosif Soare îl cercetă cu privirea. Acum își dădu seama de ce îi dăruise hainele: era goluț, băiatul. El cînd vedea la beție pe un om dezbrăcat, i se făcea milă. Toate slugile lui erau îmbrăcate de el, numai la beție. Altfel, se purta zgîrcit cu ele. Mai făcuse trăznăi ca asta cu Ilie Vîscu, dar niciodată nu dăduse chitanță. Mai dăruise ceasul și tabacherea altor oameni, însă a doua zi le-a luat înapoi. Lasă că nici lumea nu-l lua în serios, cînd era vorba de obiecte scumpe; cînd cel înzestrat se pomenea cu ceasornicul lui Soare la el, i-l trimitea acasă. Așa e beția: garnisită cu prostii.

— Dragă domnule, începu, vinovat, Soare, am făcut eu prostia asta?

— Da, chiar dumneata.

— Spune-mi cinstit: cît ceri ca să-mi dai chitanța înapoi?

— Nimic. Poftim, iat-o, ți-o restitui pentru că nici n-am luat-o în serios. Am mai cunoscut oameni care la beție sînt foarte darnici... dar numai la beție. Eu îți mulțumesc pentru găzduire, fără dumneata n-aș fi dormit aci.

— Cum așa? Nu înțeleg.

Ilie Vîscu îl privi cu neîncredere, dar cum văzu mutra foarte sinceră a celuilalt, îi zise:

— Vorbești serios?

— Te rog să mă crezi că nu știu. Povestește-mi cum ne-am cunoscut. Am băut împreună?

— Defel. Cînd ai intrat dumneata în hotel, eu mă certam cu portarul. Nu vroia să-mi închirieze o cameră, pentru că mă credea vagabond și hoț. Hainele mele nu-i inspirau încredere.

— Atunci?

— Atunci, dumneata, care erai cu mult chef și om bogat, m-ai invitat să dorm aici. Ai cerut o cameră cu două paturi.

— Și cum am ajuns la dania asta bogată.

— M-ai văzut sărac, ți s-a făcut milă și mi-ai dat tot ce aveai. Ca să-ți fac pe plac am chemat madama să fie martoră. De față cu ea ai făcut chitanța pe care nu ți-a cerut-o nimeni.

— Te rog, crede-mă, vorbi Iosif Soare, nu știu nimic.

— Asta cred... Și-acum domnul meu, dă-mi voie să plec. Îți mulțumesc pentru găzduire.

— Nu se poate sări Iosif Soare. Te rog să iei ce ți-am dăruit. Mă supăr.

— Dumneata ce-ai să faci, dacă îți iau eu hainele?

— Nu te îngrijora de mine, sînt om bogat, mai am trei paltoane acasă și două șube.

Ilie Vîscu șezu la îndoială. Nu știa ce să facă. Dacă omul acesta vrea să se joace cu el? E darnic la început, dar pe urmă s-ar putea să-l reclame și să pună poliția pe urmele lui. Domnii bogați își permit luxul de-a avea pofte care să îndurereze pe alții. S-au văzut oameni care dau drumul la niște porumbei de toată frumusețea, numai să-i poată împușca din zbor.

Ce-i interesează pe ei frumusețea porumbeilor? Îi împușcă pentru a-i vedea rostogolindu-se spre pămînt. Așa ceva e mult mai frumos decît orice. Pentru ei, dar pentru Ilie Vîscu era cea mai mare dovadă de răutate. De aici îi veni ideea de-a pune următoarea întrebare lui Iosif Soare:

— Ascultă domnule, dumneata ai împușcat porumbei vreodată?

Soare rîse cu hohote.

— Ce întrebare! se miră el. Ce legătură vezi dumneata între porumbei și cazul nostru de față? Ești ciudat, zău!

— E o mare legătură, căci un om care împușcă, numai să se amuze, niște porumbei nevinovați, poate să-și bată și joc de un om sărac, cum faci dumneata.

— Dar nu-mi bat joc de nimeni, omule! strigă, indignat, Soare. Cel mult regret ce-am făcut, este adevărat. D-ta în locul meu de-ai fi, ai face la fel, sînt sigur. Asta-i mania mea la beție: sînt darnic, fără judecată. Iată: ceasul acesta nu l-aș da pentru toate bogățiile din lume. E o amintire de la tatăl meu, pe care nu l-am cunoscut, pentru că a murit cu o lună înainte de-a mă naște eu. Nu te-ai uitat la el, are fotografia tatălui meu, pe capacul interior... Cu toate acestea, ți l-am dat dumitale, la beție, cu foarte mare ușurință. Spune-mi: nu-i neghiobie asta, pe care trebuie s-o regret? Îți mulțumesc că ai fost cinstit și n-ai dispărut cu el. Cît pentru palton și celelalte lucruri de îmbrăcăminte, i-ale domnule! Ți le dau cu plăcere și bucuros că n-am pierdut ceasul tatei.

Ilie Văscu se văzu din nou în încurcătură. Stupidă soartă! Ieri seara n-avea ce să mănînce și unde să

doarmă, și acum, cînd are mii de lei în buzunar, cu care să-și cumpere ce-i trebuie, un om îl roagă să-i dea haine bogate de pomană. Nu zău că toate acestea sînt o bătaie de joc a soartei. Altfel nu se mai înțelege nimic. Sau o fi intrat în anul morții?

— Bine, domnule Soare, spuse Ilie îngăduitor, le voi lua. După cum vezi și dumneata, am nevoie de ele.

— Te rog din suflet: ia-le! Să fie pomană pentru tată-meu.

— Bogdaproste! spuse Ilie, începînd să se prepare pentru a-și îmbrăca hainele.

— Dar cum de-ai ajuns să nu ai nici măcar palton, pe vremea asta? îl întrebă Soare.

— Eh, sînt multe de vorbit! oftă Ilie.

— Ai dreptate, nu la toți oamenii le merge bine, ca mie de pildă.

Ilie se gîndi să-i spună că de data asta avea bani cu ce să-și cumpere tot ce-i trebuie, dar își înghiți primele cuvinte repede, reamintindu-și că omul bogat se simte jignit dacă-i spui că ai și tu bani. Atît i-ar fi trebuit, ca bunătatea să i se transforme în ură. Omul vrea să te știe cît mai nefericit și că, de nu era dania sa, mureai chiar în ziua aceea. Puțini sînt bogații care nu dau din mîndria de-a jigni pe cel sărac. Ilie Vîscu nu-l cunoștea bine pe Iosif Soare. De aceia primi cu multă recunoștință tot ce-i dădu fără să-i mai pese de gerul care îl încovoiase pînă acum.

Văd că n-ai nici haine ca lumea, pe care să le porți pe sub palton, zise Soare. Pantalonii îți sînt largi și murdari, iar haina ți-e strîmtă grozav. Prost croitor ai avut.

— Nu sînt făcute pe mine, lămuri Ilie, le-am luat cum le-am găsit pe la „Tata Lazăr".

— Așta cine mai este?
— O uliță cu vechituri.
— Există așa ceva?
— Da. N-ai fost niciodată pe-acolo?
— M-a ferit Dumnezeu. Am croitorul meu, de douăzeci de ani... Dar știi că ne potrivim la corp? Iată ce bine îți vine paltonul meu! Turnat. Să vedem acum șoșonii și pălăria, cum se prezintă.
— Șoșonii i-am încercat, sînt buni, dacă-mi schimb ghetele care sînt prea largi și rupte. O să-i iau în jurnal pînă fac rost de alte ghete... Acum plec, începu să vorbească grăbit, Ilie. Fii bun și vezi dacă ai toate obiectele cu care ai venit noaptea trecută.
— Da, sînt toate, ceasul, tabachera, țigaretul, butonii, tot ce-am avut. Să văd bani dacă mai am.
Soare întinse mîna spre haina pusă pe spătarul unui scaun și începu să scotocească buzunarele. Prin toate găsi bani mărunți, hîrtii mototolite, așa cum le mînuise la beție. În portmoneu descoperi printre niște plicuri, note, cărți de vizită, cîteva hîrtii de-o mie de lei.
— Beat am mai fost! se miră el, văzînd dezordinea din buzunarele hainei. Iată aici o hîrtie întreagă. Ia-o dumneata, știu că ai nevoie.
Întinse hîrtia lui Ilie, însoțită de un zîmbet naiv. Părea că se jenează de felul cum era descoperit în dimineața aceea. Ilie Vîscu nu șovăi, luă hîrtia, mulțumindu-i.
— Faci prea multe pentru mine, domnule Soare. Nu știu cum o să-ți fiu recunoscător.
— Eh, recunoscător nu trebuie să-mi fii... Dau din prisos, nu-ți dau din ce am eu. După fiecare chef, calculez paguba. Apoi mă duc acasă și urc prețurile

la mărfurile mele. Într-o oră am scos toată pagul-a, ba chiar și cheful următor. Așa că, vezi, în felul ăsta tot să fii darnic, că ai de unde. Numai inimă să ai. Eu o am, la beție. La trezie sînt zbir; tot ce fac este să-mi măresc averea. Fur și banul din mîna săracului, dacă am nevoie de el. Stai să vezi acum, după ce voi telefona acasă, cîți oameni vin aici și mi se ploconesc, parcă aș fi Pașă. Toți sînt funcționarii mei care adună bani numai pentru mine. Eu le vorbesc scurt și cuprinzător; îi oblig ca pînă deseară să-mi aducă bani mulți, ca nici casierul să nu aibă unde să-i pună... Așa se trăiește azi, iubitule! Dumneata nu cunoști viața de-ai rămas așa la vîrsta pe care o ai. Să nu crezi că visînd, aduni ceva. Nici nu-ți închipui că dacă pui bețe în roate altui om, oprești pămîntul în loc. Cred că te ocupi și cu ciupeala, cu toate că te-ai purtat frumos cu mine. Dacă dai mici lovituri, ici-colo, care nu-ți aduc nimic, nici pîinea zilnică. Este adevărat?

— Știu eu, domnule Soare? răspunse senin, Ilie Vîscu. N-am nimic calculat în viață, pentru că n-am reușit să am ceva de înmulțit ca dumneata. Fac și eu ce-mi iese în cale, uneori bine, alteori, rău...

— Însoară-te, ca să ai un loc unde să tragi în fiecare seară.

— Dumneata ești însurat?

— Eu, nu! Fug de-așa ceva. Dar eu am avere, pot să cumpăr orice femeie la nevoie. Trebuie să recunoști că ne deosebim, nu?

Ilie Vîscu nu răspunse la întrebarea celuilalt, se ridică, pentru că se așezase pe pat și vorbi cu totul altceva.

— Eu plec, domnule Soare...

Soare se ridică și el.

— Cum ai plăcere, dragul meu. Îmi pare rău că nu te-am tratat cu o cafea măcar.

— Nu face nimic. Te rog să primești toate mulțumirile mele. Bună ziua!

— Bună ziua, dragă, bună ziua!

Ilie Vîscu ieși repede. Pe coridor se întîlni cu madama hotelului.

— S-a ținut de cuvînt, zise el femeii, cînd o văzu că-l privea cu un aer care i se păru bănuitor.

— Știu, spuse ea, am ascultat la ușă cînd nu vroiai să-i primești cadourile. Foarte bine ai făcut că le-ai luat. E un om bogat și are de unde să dea și altuia.

Văzînd atîta încurajare din partea madamei, Ilie găsi cu cale că merită cîțiva poli. Era un om care recunoștea meritele oricui. Fără multă vorbă întinse banii femeii și ea îi mulțumi frumos, urîndu-i noroc și sănătate. Apoi plecă repede. Pe stradă, în dreptul unei curți goale, aruncă șapca sa, care era învechită, și-și puse pălăria bogătașului Iosif Soare. Cînd se zări în oglinda unei vitrine, înțelese că devenea din ce în ce, alt om. Intră repede într-un magazin ca să-și cumpere ce-i mai lipsea. La ora 11 trebuia să fie la Gherase Vasilis. Pînă atunci mai avea nevoie și de-o baie.

IV

Un domn elegant apăsă pe butonul soneriei din fața casei cu numărul 10. Era ora 11, dimineața. Tînărul murmură, nerăbdător, după ce-și mai aruncă privirea pe cartea de vizită din mînă:

— Str. Frunzișului 10.

Apăsă pentru a doua oară pe buton. Imediat se arătă în balcon o tînără servitoare.

— Un moment! strigă ea. Vin imediat.

Nerăbdător urcă treptele din față pînă la ușa de fier. Aici se opri, răsucind bastonul lustruit pe care îl ținea într-o mînă. Își făcea de lucru cu el, ca să-i treacă timpul. Întîrziase.

— Vreau să vorbesc cu domnul inginer Vasiliu, spuse el, servitoarei care apăru în cadrul ușii de fier. Era un îngeraș de fată, îmbrăcată numai în alb și plină de dantelărie. Tînărul vizitator o privi apoi, încîntat, în timp ce fata roși, rușinată.

— Ce timidă ești! se miră el, apucîndu-i cu două degete botișorul fin. Ce face domnul inginer Vasiliu?

— Domnul inginer doarme, reuși fata să-i răspundă, rămînînd cucerită că un domn atît de elegant și-a oprit privirea pe ea.

— Doarme!? Auzi ce puturos e vărul meu!

După aceste cuvinte, tînărul trecu pe lîngă servantă și intră într-o cameră spațioasă, care semăna a birou și a cameră de primire pentru o casă particulară. Împerecherea meselor de scris cu mobilierul de stil vechi franțuzesc, părea ciudată de la prima vedere. Un ochi cunoscător ar fi văzut că tot mobilierul era cumpărat de mîntuială. Cele două birouri din colțuri nu se asemănau. Unul era de stejar afumat, celălalt de nuc lustruit. Amîndouă erau vechi, demodate, ca și restul de mobilă franțuzească, desperecheată și ea.

În fața fiecărui birou se afla cîte un fotoliu larg de piele, decolorate din cauza vechimii. Ce acoperea toate abaterile de stil, era curățenia care domnea în

camere. Numai ferestrele și ușile erau acoperite uniform cu perdele grele de pluș. Se vedea că stăpînul ținea ca din stradă casa să arate elegant mobilată. Storurile ferestrelor erau de mătase fină, brodate pe motive japoneze, ceea ce dădea interiorului o ținută distinsă.

— Să-i spui domnului inginer că a venit vărul domniei sale, zise tînărul, după ce-și puse pălăria, bastonul și mănușile pe unul din birouri.

— Prea bine, răspunse fata, repezindu-se să ia obiectele puse pe birou și le duse pe un scaun alături de un cuier mare din dreapta. Domnul îmi dă haina? mai întrebă ea.

— Da-da, și șoșonii. Poftim.

Fata îi ajută să-și scoată paltonul. Cînd i-l lăsă în brațe, îi zîmbi din nou.

— De unde ai ochii aceștia atît de dulci? o întrebă el. O ciupi de data asta de gușă, întîrziind palma pe gîtul ei care i se păru fin de tot. De mult nu mai avusese fericirea să mîngîie o piele atît de fină. Își trecu apoi o palmă pe față, pipăindu-și ușor urmele mizeriei prin care trecuse pînă atunci.

Cînd fata dispăru fîstîcită pe o ușă, tînărul se opri ca să-și aleagă scaunul pe care să se așeze. Alese unul lîngă aparatul de telefon ce se vedea mascat de o firidă a biroului, unde era așezat. Se lăsă cu îndoială pe spătarul scaunului, dar cînd simți că arcurile îl adînceau plăcut, renunță de a se mai împotrivi la ceva.

— Ieri dacă veneam, aș fi fost dat afară de aici... gîndi el. Nici vorbă să fi ajuns să mă așez așa comod pe acest scaun. Azi mă primește o fată dulce, care mă lasă să-i pipăi pielea, fără să se supere. Ce-ar fi

să încerc a o săruta... De mult n-am mai sărutat o fată tînără și frumoasă...

Fata se reîntoarse grăbită și-i zise:

— Domnul nu s-a sculat încă... Sînteți bun să mai așteptați o jumătate de oră? Vă spun sincer. M-a obligat să-l scol la ora douăsprezece... Mai așteptați?

— Da, cum nu! Vreau să-i vorbesc, aveam întîlnire. N-a lăsat nici o vorbă?

— Nu, nimic.

— Mă mir. Dar pot vorbi la telefon?

— Se poate. Aveți cartea aici.

Fata întinse mîna și luă cartela ascunsă între niște cartoane pe un suport de birou. În această mișcare fu nevoită să se apropie mult de scaunul pe care ședea tînărul și el îi văzu ceafa albă, plină de cîrlionții aurii ai părului. „În viață, omul trebuie să aibă curaj", gîndi el și, dacă se intimidează de-o servantă, atunci ce curaj mai poate avea față de o femeie dintr-o lume mai superioară? Se ridică și apucă umerii fetei cu amîndouă palmele, apoi o sărută pe ceafă. Fata se lăsă puțin, în urmă însă se răsuci și-l privi cu puțină răutate.

— Nu-i frumos, ce faci, îi reproșă ea, părînd supărată, dar nu se ridică din poziția în care o ținea el. Văzîndu-l că o privea cu ochii înflăcărați, se muie și-i zîmbi îngăduitor. De ce nu ești cuminte? îi mai zise.

— Pentru că-mi placi, răspunse el, pe cînd mîinile îi tremurau pe brațele fetei. Îmi placi, lasă-mă să te sărut.

Pînă să se gîndească fata dacă trebuie să-l lase sau nu, el îi apucă căpșorul auriu în palme și o sărută pe buze. Neștiind ce să facă cu mîinile, fata îl apucă de umeri și sărutul lor luă o formă mult mai

drăgăstoasă, de adevărați amorezi. Cînd se despărțiră erau ca și înțeleși. Doar el fu nevoit să precizeze ceva. Cum știa că, atunci cînd săruți o servantă, e ceva care se plătește, trase din buzunarul de la piept o hîrtie de o mie de lei și-o întinse fetei. Ea se zăpăci toată în fața hîrtiei, căci o luă repede și-o vîrî în corsaj, roșindu-se pînă la urechi.

— Deseară la ora nouă, mergem în oraș, îi spuse el. Vrei?

— Da, sînt liberă de la ora opt.

— Bine, te aștept afară la ora nouă într-o mașină, să știi. Numele meu este Ilie Vîscu.

Soneria bîrnîi și fata o rupse la fugă pe o ușă din mijlocul camerei. Ilie rămase năuc.

— Primul succes în noua mea viață! murmură el, încîntat. Ceea ce sînt sigur este că voi petrece o noapte plăcută cu fetița asta... Totdeauna s-o începi de jos, pentru ca să fii sigur că vei ajunge bine, sus. Dacă iubitul meu văr, adăugă el, zîmbind cu înțeles, mai are asemenea bunătăți pe aici, îi stau la dispoziție. Se vede că le neglijează grecoteiul, dacă fata asta se dă așa de ușor!...

Mai trecură vreo zece minute pînă ce fata reapăru. De data asta era calmă și stăpînă pe sine, căci îi vorbi cu aerul că ar fi uitat tot ce se petrecuse între ei:

— Domnul inginer vă poftește în camera sa. Vă roagă să-l scuzați, dar e puțin bolnav.

Ilie Vîscu urmă fata, în timp ce-i vorbea pe un coridor îngust, și se opriră în fața unei uși.

— Aici, zise ea.

El îi zîmbi dulce și primi în schimb o ochiadă asigurătoare. Apoi bătu în ușă. Se auzi de dincolo vocea unui bărbat care-i ordona să intre. Cînd intră pe ușă

Ilie, grecul îl primi cu o înjurătură în limba sa, așa cum obișnuia la Brăila.

— Ce-i cu tine Ilie? Ai înebunit? Ce-i luxul ăsta?... Și ce parfum! miroase de la o poștă. Cred că ai zăpăcit-o pe servanta mea. Acum înțeleg de ce umbla ca o năucă adineauri.

Ilie se opri în loc și-l privi bosumflat.

— Dacă faci pe nebunul, grecule, plec.

— O să pleci tu și așa. Azi n-am nevoie de tine aici, ești liber.

— Ce face? se scandalizâ în glumă, Ilie. Din prima zi a serviciului n-am nimic de lucru?

— Vreau să-ți spun că nu ai de lucru aici, dar o să lucrezi afară. Ia loc.

Ilie se înfundă pe un fotoliu de lîngă pat, pe care îl recunoscu imediat perechea celui de la birou, unde se așezase cu gîndul să dea un telefon. Și în camera aceasta era o mobilă de mîntuială. Doar ferestrele erau mobilate extra elegant.

— Îmi plac ferestrele tale, rîse Ilie.

— Ei dragă, nu știi: așa face fața. Casa nu-ți place?

— Ba da. O fi casa ta?

— A mea, oftă grecul. Mă costă mulți bani.

— Bravo măi Gherase, dar știi că stai bine? Cred că o să mă înveți și pe mine cum se fac banii.

— E un lucru ușor. Dar stai să ne înțelegem ceva: eu mă numesc inginerul Vică Vasiliu, să știi. Notează, dacă crezi că o să uiți. Mi se mai spune și Vévé. Înțelegi?

— Înțeleg, răspunse Ilie. Dar unde vrei să mă trimiți azi? Te pomenești că trebuie să supraveghez vreo îmbarcare de grîne.

— N-ai nici o teamă. Nu te pun eu pe tine să faci astfel de treburi. Nici n-am un bob de grîu în toată

casa asta, dacă vrei să mă crezi. Eu nu sînt agricultor, măi băiete. Eu sînt exportator.

— Atunci cu cum o să fiu specialist în cereale?

— Numai cu numele. O să afli tu mai tîrziu cum stă chestia. Deocamdată să bem o cafea. Am făcut noapte albă, m-am culcat la ziuă. Cărți, băutură etc. În București e treabă de făcut, dacă te pricepi. Mi-e și rușine să mă gîndesc la găinăriile pe care le făceam în Brăila. Fleacuri! Aici poți trăi pe picior mare, dacă ai o cameră și telefon. Te caută singură lumea, ca s-o înșeli și o poți respinge în față, cînd s-o îndoi de cinstea ta. Eu sînt acum un om mare, inginer cu renume, am curaj, sfidez pe oricine și nu-mi pasă de nimeni, pentru că relațiile mele sînt foarte vaste. Iau masa cu directorii de gazete, cu miniștrii, cu toți grangurii și-i am la mînă de multe ori. Toate afacerile lor se fac prin mine. E drept, plătesc scump, toate astea; fiecare om mă are prieten, numai cu o condiție: să-l servesc și eu. Sînt oameni care îmi cer ca în douăzeci și patru de ore să le dau un milion de lei. Nu le sînt dator nimic, dau milionul cu un aer de creditor.

— Cum poți să dai o sumă atît de mare, dacă n-o ai? întrebă mirat Ilie.

— Nici nu trebuie s-o am. E destul o iscălitură în alb a omului care-mi cere milionul și i-l dau imediat, scoțînd și pentru mine ceva... Dar ce-i cu cafelele alea de nu le mai aduce odată?

Inginerul Vasiliu apăsă nervos pe soneria de lîngă pat. Nu trecu mult și apăru fata de serviciu.

— Ți-am spus să aduci cafelele! se răsti el la fată. Ai adormit, sau ce faci acolo?

— Imediat conașule, imediat.

După ce ieşi fata, Vasiliu făcu o mină de mirare în urma ei.

— Ai văzut afurisita! S-a transformat complet. N-o mai recunoşti. Şi-a pus altă rochie, ciorapi noi, s-a pudrat... Ce-o avea? Să ştii că tu ai zăpăcit-o, Ilie. Pînă a nu fi tu aici, fata părea de treabă.

Ilie rîse, fără să se trădeze.

— Cum o cheamă? întrebă el.

— Filomela.

— Frumos nume!

— O am numai de-o lună. Iat-o c-a sosit. Bravo fetiţo! Aşa-mi placi. Dar cum de ţi-a trecut prin minte să aduci şi lapte?

— M-am gîndit că v-o fi foame, conaşule, răspunse Filomela, privind totuşi spre Ilie Vîscu. Vă e foame?

— Încă cum. Dă-mi ţigările de pe masă şi poţi pleca.

Nici nu se închisese uşa în urma fetei, cînd Ilie Vîscu întrebă foarte curios, pe vechiul său prieten:

— Dar de ce sînt trei cafele pe tavă?

— Pentru că mai avem pe cineva.

— Cine este?

— O fetiţă dulce, se află în baie. Aşa face în fiecare zi: stă trei ore în apă. Neam de neamul ei n-a avut baie în casă, dar ea stă trei ore în baie, ca să acopere lipsurile din trecut şi să-şi răzbune neamurile.

— Logodnica ta?

— Ce logodnică te-a găsit mă? E o fată din balet. Înoptează la mine, ca şi la tine, dacă îi dai bani. Totuşi e bună fata, te poţi servi de ea la orice, discretă, îndrăzneaţă, cinstită. După ce voi termina treaba pe care o am eu cu ea, ţi-o plasez ţie. E bună de noroc, să ştii. Azi ai de lucru cu ea. I-am vorbit de

tine și te așteptam... Nu știe nimic din trecutul nostru, să nu scapi ceva. Nu e nevoie să cunoască toate nimicurile.

Vasiliu apăsă din nou pe butonul soneriei.

— Spune-i domnișoarei Zozo să termine odată cu baia, că am și eu nevoie, strigă servitoarei.

Domnișoara Zozo apăru furtunoasă, acoperită doar pe jumătate cu un halat de baie luat de-a-ndoaselea.

— Ce-ai cu mine, de nu mă lași să mă spăl? țipă ea. În fiecare zi mă superi...

Cînd dădu cu ochii de Ilie Vîscu, zîmbi ușor, dar nu se jenă. Nici nu căută să-și acopere părțile goale ale corpului. Se cunoștea femeia obișnuită să stea despuiată zi și noapte, pe vreo scenă de teatru, ori în camera vreunui amant.

— Dă-mi voie să-ți recomand pe amicul Ilie Vîscu, și lasă gălăgia.

Zozo păru încîntată de cunoștință și aruncă noului sosit un zîmbet fals, obișnuit.

— Oh, îmi pare bine, domnule Vîscu! Te așteptam. Ce băiat drăguț, Veve! Nu mi-ai spus asta de mai înainte. Mi-e teamă să rămîn singură cu el... glumi ea, răsturnîndu-și mereu ochii.

— Nici să nu încerci ceva cu el, că-ți rup oasele, să știi, glumi și Veve.

— Oh, nu mi-e frică, te cunosc, nu ești gelos, cum mi-ar place mie.

— De ce? Că nu ți-am făcut nimic cînd te-am prins cu actorașul acela?

— Mi-a fost milă de el, Veve, zău! Era așa de dulce și sărăcuț...

— Da, și i-ai dat banii mei, de milă, nu?

— Puțin de tot. Leafa mea.

„Frumoasă asociație!" gîndi Ilie Vîscu. Ăștia sînt de-o cinste bolnăvicioasă, după cum văd...

Vasiliu sări din pat, unde șezuse pînă atunci. Era într-o pijama de-o culoare liliachie, care îi plăcu mult lui Vîscu. Își puse în gînd să-și cumpere și el asemenea podoabe. Deocamdată n-avea casă unde să locuiască, iar după cum vedea, grecul nici nu se gîndea să-i facă un rost. Deseară era sigur, va dormi cu Filomela la un hotel. Bani mai avea, nu fusese naiv să-i cheltuiască pe toți. Lui Vasilis o să-i pună la socoteală toate lucrurile pe care i le dăduse Iosif Soare. Afară de asta trebuia să-și asigure de pe acum un capital pentru zile negre. Cu toată lăudăroșenia grecului. Ilie nu-i vedea viața pe roze. Era un escroc ca mulți alții care mișună prin București. Într-o zi va fi și el arestat, descoperit ca autor al multor înșelătorii.

— Te duci la baie? întrebă Zozo pe Veve.

— Da scumpo, vă las singuri. Vedeți, nu vă apropiați prea mult unul de altul, ca să nu luați foc. Vin imediat, căci nu voi face decît un duș rece.

Zozo își aruncă halatul de pe ea și rămase complect goală. Străbătu astfel camera fără jenă, pînă la capul patului de unde-și luă o cămășuță cît o palmă. Se îmbrăcă, cîntînd o melodie de revistă, recentă. Își puse ciorapii, și-i întinse bine pe picioare, scoțînd la iveală formele tinere, cărnoase. De Ilie Vîscu nu se sfii, parcă nici n-ar fi fost de față.

— Te miri, spuse ea tîrziu și fără rost, că nu port nimic pe piept? Sînii mei sînt atît de tari, ca la cincisprezece ani...

— Nici nu m-am mirat, spuse Ilie, zăpăcit.

— Eh, poate că nu crezi. Pune mîna, te rog.

Vrînd-nevrînd o apucă de-o parte a sînului.

— Oh, nu strînge așa tare, nebunule! mă doare. Ai o mînă foarte fierbinte. Spune drept: de cînd nu te-ai mai jucat cu o fetiță ca mine?

— De mult, murmură Ilie, trist.

— Oh, mititetul! Ți-e dor, desigur?

Ilie Vîscu sărută pe cămașă, locul unde strînsese cu mîna. Apoi o cuprinse pe după mijloc și-i răsuci corpul pe pat. Simți că va înebuni, dacă n-o avea pe femeia aceea, chiar atunci. Dar cum, cînd Vasilis spusese că se va înapoia repede? Ce prostie și pe acela să-l lase singur în cameră cu o femeie goală!

— Ce vrei să faci? îl întrebă Zozo.

— Vreau! spuse Ilie, tremurînd. Nu mai era stăpîn nici pe dinții din gură; îi sunau parcă ar fi fost scoși din gingii.

— Nu acum, astîmpără-te. Imediat ce plecăm, te iau la mine acasă, vrei?

— Dar cum facem cu Veve?

— N-ai nici o grijă.

Veve intră tocmai cînd femeia își punea rochia. Îi privi neîncrezător.

— Ce-i cumințenia asta pe voi Zozo? întrebă el.

— Te miri? Asta pentru că ai venit prea repede. Altfel nu-ți garantam nimic. Prietenul tău este un om pofticios.

— Puteai să-l satisfaci, ce naiba! Eu nu mă supăram, doar mi-e văr.

— Bine, voi avea grijă de el.

Îmbrăcîndu-se Veve Vasiliu, vorbi cu îngrijorare:

— Unde luăm masa astăzi?

— Unde am fost și aseară, hotărî Zozo.

— Bun. După masă vom discuta ce avem de făcut. Spune-i servitoarei să vină mașina.

Se folosea de ea la treburile sale, pentru intervenții, speculații, sau alte împrejurări de felul acesta. Îi era amantă numai cînd nu era ocupată cu treburile pe care i le comanda. O plătea să se culce cu bărbații de care avea nevoie el. Zozo îi era credincioasă și-l servea, pentru că oricînd găsea la el banii care îi lipseau ei de șapte ori pe săptămînă. Era foarte cheltuitoare, arunca banii ca o artistă mare, deși nu era decît una din fetele de balet.

Pentru Vică Vasiliu nu era nici un motiv de supărare că Zozo își mai împărțea dragostea și cu alți bărbați. Se învoiseră de la început; nu erau decît niște tovarăși de afaceri; nicidecum iubiți. Îi interesau banii care ieșeau din cîrdășia lor. Pe el nu-l supăra nimic, dacă Zozo se scula de la masa lui și pleca acasă, după ce în prealabil se înțelegea discret cu alt bărbat. Principalul era să nu se înamoreze de cineva într-atît ca să strice asociația lor.

V

Ilie Vîscu scutură leneș țigara într-o scrumieră de pe masa la care ședea. O stare de bunătate se lăsă pe corpul său, pătrunzîndu-i prin sînge, în minte, în ochi peste toate simțurile, ca o fierbințeală sănătoasă. Scoase ceasornicul pe care și-l cumpărase de vreo cîteva ore și-l privi cu moleșeala omului sătul. Era zece și jumătate seara. Ședea acolo de două ore, venise la opt și jumătate, însoțit de Filomela și Marin șoferul, prietenul său, care îi adusese cu mașina lui.

Se întîlnise, la opt, cu Marin, unde avuseseră vorbă, la cîrciuma de lîngă „Corso". În două minute îi ex-

plicase chestia cu Filomela și-l rugase să-l însoțească cu mașina toată noaptea, dacă va fi nevoie. Plata se înțelege va fi achitată, că doar nu era Marin stăpînul mașinii. Au luat-o pe Filomela de acasă. Și au venit la „Brotăcei", unde știa Marin că se bea bine și se dansează.

Acum, Marin dansa cu Filomela. Mîncaseră și băuseră. Prin fumul țigării sale, Ilie privea grupul dansatorilor, lărgindu-se și adunîndu-se într-un ritm sonor, pe parchetul lucios, și i se păreau niște oameni condamnați să se chinuiască ore întregi, dansînd. Lui nu-i plăceau dansurile, îl oboseau, de cîte ori încercase. Se lăsa repede păgubaș de așa ceva. Îi plăceau vinișorul bun și mîncarea bună. Filomela nici n-ar fi venit în acest local, dacă nu știa că se putea dansa o oră, două. Noroc că se găsise Marin, amator de așa ceva, și-i satisfăcea plăcerea. Îi privea dansînd. Filomela era grațioasă, plină de frumusețe. În rochia aceasta cu care era îmbrăcată, părea mai frumoasă. Îi vedea genunchii rotunzi, pulpele cărnoase, șoldurile pline. Vor fi ale lui peste o oră, dacă vroia. De cîte ori venea fata de la dans, i se lăsa în brațe pofticioasă, plină de promisiuni și cu cît bea mai mult vin, cu atît se arăta mai încîntătoare.

De acord cu Marin, Ilie hotărîse: la ora douăsprezece vor pleca. Mai aveau o oră și jumătate. Se va duce cu Filomela chiar în casa lui Vasilis. Grecul îi pusese o cameră la dispoziție. I-o aranjase Filomela, în după amiaza aceea. Ilie încercă să reconstruiască ceva:

La prînz luase masa cu Zozo și Vasilis într-un restaurant mare de pe Bulevard. Tot timpul, șezuse la masă cu genunchii lipiți de ai lui și-l înfierbîntase. Era o femeie fără rușine; s-ar fi dat oricui o plătea.

Era foarte amoroasă și mult căutată de bărbații care o vedeau seara la teatru, goală, pe scenă. Tocmai pentru că era atît de căutată, Vasilis și-o însușise.

Ilie Vîscu n-a putut să înțeleagă dintr-odată asociația ciudată dintre cei doi. Îl bucura atenția lui Zozo și-l încălzeau genunchii ei pe sub masă. Cînd Vasilis s-a sculat de la masă și-a spus că-i lasă singuri, Ilie a fost fericit. S-au învoit ca la ora șase să se găsească la „Corso" toți trei. Grecul a plecat.

— Acum ce facem? a întrebat-o repede pe Zozo.

— Mergi la mine. Ți-am promis.

Zozo și-a consultat carnețelul din poșetă. La ora patru avea o întîlnire cu un bărbat. La ora cinci avea altă întîlnire cu alt bărbat. Toate la ea acasă. Cînd ședeau la masă era ora trei. S-au îmbrăcat repede și-au pornit spre locuința ei.

La ora patru fără zece minute, Ilie Vîscu părăsea pe Zozo. O avusese repede, fără calcul, nerăbdător, în timp ce ea cînta, gesticula ca o disperată și-i punea întrebări fără rost. Îndeplinea un act din care nu ieșea nimic. Deci nu-i dădea importanța profesională. Pe scări Ilie s-a întîlnit cu un tînăr care se urca grăbit. Era cel de la ora patru.

La șase s-au întîlnit cu toți la „Corso". Ilie Vîscu s-a jenat să-și privească amicul în față; îl înșelase doar. Numai de asta nu-i ardea grecului atunci; părea supărat din alte motive, mai superioare. S-au sfătuit toți trei, Ilie a intrat în rol. Afacerea pe care o urzea inginerul Vică Vasiliu, nu era tocmai atît de grea, cît i se păruse lui la început. Făcea afaceri de cereale cu un bulgar bogat din Bazargic. Bulgarul îi livrase mărfuri enorme în valoare de cîteva milioane și nu primise decît un singur milion înapoi. Vasiliu plasase

mărfurile și banii erau depuși pe numele său la o bancă. Stanciu Priboief văzînd că nu-i mai vin banii la Bazargic, după cum le fusese învoiala, venise el la București. Intenția lui Vasiliu era să pună mîna pe banii bulgarului și acesta să se mulțumească doar cu milionul primit la început. Două zile la rînd bulgarul a fost amețit cu minciuni. Vasiliu l-a purtat prin diferite birouri de minister, și i-a făcut dovada cu complicii săi că banii pentru grîul vîndut nu pot fi încasați decît peste o lună, deși el îi avea depuși la bancă. Toți oamenii la care a fost dus Stanciu Priboief erau agenții grecului, aranjați de el în așa fel ca să pară funcționari superiori. Cu vreo doi au și luat masa împreună, iar la unul a fost dus acasă spunîndu-i-se bulgarului că era ministrul de care depindea încasarea banilor. „Ministrul" care nu era decît un șarlatan, l-a convins definitiv.

Deci Vasiliu avea o lună de zile în care putea să lucreze pe bulgar. Ar fi fost bine dacă acesta venea la București singur. Era însă însoțit de nevastă-sa și fică-sa, doamnele pe care le văzuse Ilie coborînd din mașină alături de grec, cu o seară mai devreme. Să fi fost singur, ar fi rămas în sarcina lui Zozo să-l zăpăcească; ea ar fi știut ce să-i facă.

Stînd puțin pe gînduri, Vică Vasiliu a mai cugetat ceva: fata bulgarului nu era chiar de lepădat. Singură la părinți, zece milioane zestre... e ceva. În două zile după ce a văzut-o, a și avut antecedentele fetei. Cam ciudată, puțin neserioasă, cu o cultură făcută în doi peri. Tocmai ce nu-l interesa pe el. Mai greu era că fata se afla logodită de vreo doi ani cu un tînăr avocat din Bazargic.

Într-una din zile a căutat să stea cîteva minute singur cu fata și ea i-a primit curtea. Era dornică de

aventuri. Într-o seară a luat pe bulgar cu familia la teatrul, unde juca Zozo. După spectacol s-au dus la un local de noapte. Zozo a apărut ca din întîmplare și pentru că era „rudă" cu inginerul Vasiliu, s-a așezat la masa lor.

A doua zi inginerul Vasiliu s-a dus cu doamna și domnișoara Priboief la curse, iar Zozo le-a căutat, fără să le anunțe, la hotel unde se afla doar domnul Priboief. Bulgarul se lăsa greu cucerit, nu era muieratic; a tratat-o pe Zozo cu de toate și i-a ținut de urît pînă s-au întors ceilalți de la curse. Zozo n-avea motiv de descurajare, căci reușise să zmulgă bulgarului o invitație pentru a doua zi la cinematograf. În plus: amînarea plecării la Bazargic cu două zile.

Cînd s-au întîlnit a doua zi, bulgarul i-a propus lui Zozo ca, timpul pe care îl vor pierde la cinematograf, să-l petreacă mai bine la un local. Cum au petrecut acest timp, nu l-a interesat pe inginerul Vasiliu, pentru că cu cît întîrzia mai mult familia Priboief la București, cu atît el pătrundea mai adînc în inima domnișoarei Vesca. În seara cînd Ilie Vîscu zărise pe Vasilis în ușa cafenelei „Corso", acesta se întorcea cu fata dintr-o aventură pe care o făcuseră în doi. Pe doamna Priboief o luaseră cu mașina de la hotel, după ce terminaseră escapada. După această întîmplare era oarecum sigur de fată. Avea doar nevoie de consimțămîntul tatălui ei.

Adunați, toți trei, la „Corso" au pus la cale cum să reușească gîndurile lui Vasilis. El avea un plan diabolic, l-a explicat și urma ca de a doua zi să-l pună în aplicare. Rolurile au fost împărțite. Zozo a plecat prima de la cafenea. Rămînînd singur cu Ilie, Vasilis

i-a mai dat ceva bani. Dacă totul reușea de minune, ieșeau fiecare cu situația aranjată pentru o viață fără muncă.

Ilie pipăia banii puși cu îngrijire la piept. Acolo lîngă inimă. Bănuții lui! Ce rău era, acum două zile, fără bani! Se dusese spre seară să găsească flașnetarul din poarta Cișmigiului, dar bătrînul lipsise tocmai în ziua aceea. A trecut prin grădină și a găsit banca acolo unde o lăsase. Patul lui. Îngrozitor pat! Jurnalele erau și ele, cum le lăsase.

Privind perechile de dansatori, Ilie Vîscu s-a cutremurat. Gîndea la banca din Cișmigiu. Acolo ar fi dormit și în noaptea asta, dacă nu-i trecea prin minte să se ducă la Marin șoferul. Băiatul ăsta a fost norocul său. Dacă nu trebuia să-l aștepte în fața cafenelei, azi n-ar fi avut atîția bani în buzunar. Nici așa de îmbrăcat n-ar fi fost. O clipă dacă întorcea capul, cînd mașina grecului s-a oprit în fața localului, lucrurile ar fi fost cu totul altfel. Numai o clipă. Datorită acestei clipe a putut să aibă azi o femeie frumoasă, pe care mulți bărbați o doreau și-ar fi plătit-o regește. Tot clipa aceea i-a dat ocazia să stea aici, să bea, să petreacă, s-o aștepte pe Filomela, pentru a se duce cu ea.

Ilie zîmbi senin, fără pic de tristețe, gîndind ce-ar fi spus Filomela dacă ieri, i-ar fi făcut curte, în halul în care se afla îmbrăcat. Poate că nici n-ar fi putut să ajungă pînă la ea. S-ar fi ferit de el, ca de un om periculos. Astăzi, e elegant, are unghiile lustruite, degetele parfumate. Le-a lustruit o fată dintr-un magazin elegant. Fata s-a cam uitat urît la unghiile lui necioplite, dar n-a mai zis nimic, căci a plătit-o bine. Și pe Filomela a plătit-o bine, i-a dat o mie de lei pentru o simplă sărutare. În noaptea asta o va simți goală lîngă

el, în pat, o va strînge în brațe și va fi a lui cît i-o place. La ziuă îi va lăsa în pat două mii de lei, așa hotărîse. O fată care este plătită nu poate să mai pretindă ceva de la un bărbat. Ilie știa acest lucru, acest fel de a se purta cu femeile, pentru ca ele să-l lase în pace. Se gîndea și la o femeie pe care s-o iubească. Va veni și aceasta, mai tîrziu, cînd își va face o situație. O femeie frumoasă, cultă, manierată, care să-l iubească și ea, cu care să înceapă o viață superioară.

Filomela termină de dansat și veni de se așeză pe genunchii lui, amețită de joc și băutură. Erau la a patra sticlă cu vin. Marin se amețise și dansa cu o tînără de la altă masă. După cum privea spre Ilie se înțelegea că-și găsise și el o pereche.

— Mergem? întrebă Filomela, după ce sorbi un pahar cu vin și ciuguli cîteva alune dintr-o farfurie.

— Cum vrei tu, răspunse Ilie. Ceasul este unsprezece și jumătate.

— Cînd o fi douăsprezece, plecăm.

— Bine, puicuțo.

Era atît de mulțumit, că ar fi sărutat pe toată lumea de fericire. Ceru chelnerului să-i facă plata, cîntînd. Plăti fără să controleze lista, dădu un bacșiș gras, trimise șefului de orchestră cinci sute de lei. Ce mai avea de făcut? Femeii bătrîne care vindea alune îi dădu o sută de lei pentru nimic.

La ora douăsprezece se ridicară să plece. Marin veni să le spună că-i va duce acasă cu mașina, dar el se va reîntoarce. Ilie îi plăti pentru tot timpul petrecut împreună și renunță la serviciile lui. Îl lăsă să-și continue dragostea. Găsi altă mașină cu care porniră.

În mașină aprinse o țigară și scoase un oftat lung. Ieri spre seară, nu fumase de șase ore cînd găsise

un muc de țigară pe treapta unei prăvălii. S-a chinuit să aprindă mucul, dar n-a putut, era prea ud și stîlcit. Acum fumează țigări scumpe.

— Ce ai? întrebă Filomela. De ce ești așa de trist?

— Nu am nimic, răspunse el, afară de dorința de-a te avea pe tine.

— Zău? zîmbi ea, încîntată.

El îi cuprinse șoldurile cu un braț, iar o mînă o vîrî în sînul fetei.

— Ai să fii dulce? o întrebă.

— Da. Mi-a fost dor să ne vedem mai repede în pat, de aceea am cerut să mergem.

Șoferul înțelese idila și făcu întuneric în mașină. Ilie atrase fata spre el și-i cuprinse gura fierbinte, într-un sărut lacom.

— Spune-mi, o întrebă el, cînd se aflau în pat acasă, după prima împreunare, făcută fără să se mai dezbrace, în fugă, nerăbdători, ca și cînd le-ar fi fost frică să nu-i despartă cineva, spune-mi, dacă aș fi eu un vagabond jerpelit, mizerabil, murdar, ud ca un cîine fără stăpîn, te-ai mai uita la mine?

Fata îl privi surprinsă, nu prinsese tocmai bine sensul întrebării.

— Ce vrei să-mi spui? zise ea îndreptîndu-se cu fața spre el. Cravata i se desfăcuse la gît, sau și-o desfăcuse singur, dar gulerul cămășii fiind desfăcut se vedea prin el gîtul alb solid al bărbatului. Filomela i-l admiră și se îngrozi cînd Ilie pomeni de mizerie. Ea îl vedea alb, strălucitor, elegant, vărul adevărat al stăpînului ei.

Ilie zîmbi. Nu-i mai lămuri întrebarea, pe care i-o pusese mai înainte.

— Am glumit, zise el și trase ușor din corsajul desfăcut al fetei, o rodie pufoasă caldă, depunînd apoi o sărutare pe sfîrcul roz care palpita ca un fluture căzut în albul unei căni cu lapte.

VI

Ușa turnantă a hotelului „Maciste" se răsuci, hodorogită, scoțînd sunete asurzitoare. Pe ea apăru o femeie hidoasă la vedere, cu nasul tăiat, sau mușcat pe vremuri, de cine știe ce amant furios. Poate că atunci să fi fost frumoasă, dar acum desfigurată, ar fi făcut mai bine să-și acopere fața.

— Ai adus cafelele, Zambilico? o întrebă portarul cocoșat, care-și punea în ordine niște hîrtii, la o masă din colț. S-ar fi crezut că ședea pe scaun, dar apăru pitic de după masă, cu două mîini lungi care-i treceau dincolo de genunchi.

— Le-am adus, fonfăi femeia cu nasul tăiat, sau mușcat. Ale cui sînt?

— Vezi, la numărul cinci. Bate la ușă, e un domn cu o domnișoară.

Cîrna înaintă, grăbită, spre ușa coridorului. Portarul trecu la locul său, continuînd să-și numere hîrtiile. Hotelul „Maciste" era un han dosnic, deocheat, plin de ploșnițe și de femei stricate. Un om de treabă n-ar fi înoptat în el, de teamă să nu ajungă la ziuă, fără haincle de pe el. Hotelul devenise iresponsabil, nici poliția nu avea ce-i face, dar era tolerat pentru că în el, la desele descinderi care se făceau, erau prinși mai ușor o mulțime de infractori care, cu tot pericolul din hotelul „Maciste" tot aici se puteau odihni mai în siguranță fără acte. Ziua era refugiul stricatelor de

pe cheiul Dîmboviței, unde-și aduceau bărbații prinși cu arcanul. Cocoșatul nu se uita în ochii clienților, nu-i cunoștea, nici nu se interesa de ei, rămînea mut și fără vedere, ceea ce făcea foarte mult pentru aventurierii sentimentali. Murdăria și starea rea a mobilelor din hotel, erau trecute cu vederea, dacă era vorba să întîrzie în el cel mult o oră sau chiar două.

Zambilica se îngrășa gîfîind fericită.

— Iată, zise ea către portar, mi-a dat doi poli bacșiș. Bună domnișoară! și frumoasă a naibii; cine o fi?

—Nu știu, răspunse cocoșatul, n-a mai venit pe aici e prima oară cînd o văd. Nu-i din alea de pe stradă...

— Asta? Cum o să fie de pe stradă? E fată cu pension, ce, nu se vede!... Frumoasă și tînără. Să tot aibe douăzeci de ani. Moșul se ține bine, l-ai văzut? Bătrîn, dar tare în vînă. Asta trebuie să fie vreun bogătaș, care o întreține pe fată. Se întîlnesc mai pe departe, că o fi însurat și o avea copii... Mă duc să le aduc rom...

Cîrna plecă grăbită împingînd cu umeri laturile ușii turnante.

— La ce dracu mai țineți ușa asta! se supără ea. Nu-i bună de nimic, nu vezi?

Cocoșatul luă un ciocan de pe o laviță și veni la ușă. O cercetă cu privirea, de sus pînă jos, și-i descoperi defectul. O șipcă de la mijloc ieșise din cuie și împiedica răsucirea celor patru foi. Se puse cu ciocanul pe șipcă, bătu cuiele la loc, pînă ce se convinse că era bine. Apoi puse ciocanul de unde îl luase și scotoci în sertarul mesei pînă găsi o cutie mică cu unsoare. Unse cu ea resorturile din centrul celor patru uși, oprind astfel, pentru cîtva timp, scîrțîitul asurzitor, pe care îl făceau la învîrtire.

Cînd veni Zambilica cu romurile se declară mulțumită de schimbarea ușii.

— Așa mai merge domnule Grigoraș... Mă duc cu romul. Îmi place să văd fata asta. Eh, așa eram și eu la vîrsta ei...

Portarul privi în urma cîrnei cu un hohot de rîs. Se redresă repede căci pe ușa turnantă apăru o pereche de tineri.

— Sus, le spuse el, camera zece. Poftiți cheia... Zambilico!... Condu pe *Domnii*...

Zambilica apăru din coridor și luă cheia din mîna portarului. Lucrurile se petreceau mașinal, căci fiecare persoană știa despre ce era vorba. Dar tînărul care însoțea femeia care îl cucerise, privi întrebător spre portar. Nu cunoștea metoda de plată din hotel.

— Plătiți sus, femeii, îi spuse el, înțelegînd ce vroia. Domnul ce dorește? întrebă serviabil pe un tînăr care intrase singur neînsoțit de vreo femeie. Era doar hotel pentru întîlniri amoroase și, apariția unui bărbat singur, părea curios. Noul sosit stătu puțin pe gînduri, pînă să spună ce vroia, ceea ce făcu pe portar să creadă că-i un tînăr ageamiu, care dorește o cameră. Iubita și-o fi lăsat-o să aștepte cine știe prin ce colț de stradă. Vreți o cameră? îl întrebă portarul ca să-i ajute.

— Nu, altceva vreau să te întreb pe dumneata, vorbi tînărul calm. Am întîlnire aici cu un domn și o doamnă. Domnul Priboief și domnișoara Zozo Lemnaru, au tras la camera numărul cinci.

Portarul rămase puțin pe gînduri; nu-i plăceau complicațiile. Camerele hotelului „Maciste" se închiriau numai la perechi amoroase; pasagerii nu erau oameni de afaceri cînd intrau acolo. A treia persoană

într-o cameră, însemna bucluc, scandal, trădare, adulter descoperit, ceva care strica liniștea hotelului și alarmează poliția. Ceva neplăcut, în orice caz. Dragostea se face numai în doi și, în camerele acelui hotel, numai dragoste se făcea.

— Domnule, începu portarul cu tonul omului nemulțumit, camera numărul cinci, este ocupată de două persoane, pe care nu știu cum îi cheamă, dar nu mi-au spus că vor fi căutate de cineva... Așa că nu vă pot face nimic. Așteptați pînă ce vor ieși.

— Dar am vorbă cu dumnealor, insistă tînărul, să ne întîlnim aici, înțelegi?

— Înțeleg eu, dar nu se poate, n-am voie să bat la ușa pasagerilor, nechemat. Aici pasagerii vin pentru un anumit lucru, vorbi zîmbind cu înțeles, portarul. Ești bărbat și știi toate acestea.

— În cazul acesta, lasă-mă să bat eu, zise tînărul care începuse să se enerveze.

— Nu se poate. Dacă nu vor să primească pe nimeni?

— Nu o să-mi deschidă și gata! Îți spun că mă așteaptă. Cred că nu stau în cameră cu ușa descuiată?

— Nici eu nu cred.

Tînărul porni spre coridor aproape fără voia portarului. Era prea elegant și distins ca să-l poată respinge cu forța. Privi doar în urma lui, nemulțumit. Cînd străinul îl întrebă prin semne dacă partea coridorului pe care apucase să meargă era bună, îi răspunse tot prin semne, mîhnit. Apoi își văzu de treabă, mai departe, ocupîndu-se de alți doi tineri care veniseră și ei să închirieze o cameră.

Pe coridor Ilie Vîscu căută să-și aranjeze o figură de disperat. Își ciufuli părul și-și scoase cravata deasupra hainei. Gulerul cămășii îl răsfrînse în sus, ca

să aibă cît mai mult aerul unui om chinuit. Era amantul înşelat de femeia pe care o iubea şi-i tocase aproape întreaga avere. Acum o prindea cu alt bărbat la hotel şi va încerca s-o împuşte.

Planul era făcut de Vasilis, ca să-l aibă pe bulgar la mînă cu un secret. Tot el va căuta să aplaneze conflictul în aşa fel să nu afle presa nici doamna Priboef.

Ilie numără şirul de camere şi descoperi tăbliţa cu 5 atît de murdară, că era să n-o recunoască şi să intre în altă cameră. Privi pe gaura cheii şi auzi voci în interiorul camerii. Zozo cînta un şlagăr modern. Era desigur, goală, după cum se învoiseră, Ilie ştia că uşa o lăsase Zozo deschisă, anume. Puse mîna pe clanţă şi deschise uşa, fără să bată. Zozo era pe pat goală, iar domnul Priboef numai în cămaşă se privea în oglindă. Femeia dădu un ţipăt şi se azvîrli sub cearceaf, ruşinată, în timp ce bulgarul rămăsese cu gura căscată privind pe noul sosit prin oglindă.

Ilie scoase revolverul pe care îl avusese la îndemînă în buzunarul paltonului şi începu să urle, disperat:

— Te-am prins, ticăloaso!

Întinse revolverul să tragă, cu mîna tremurînd de emoţie, acţiune atît de încet întreprinsă, că-i dădu putinţa bulgarului să se răsucească repede pe loc, ca să-i apuce pumnul şi să încerce a-i lua arma. De altfel consemnul era să nu tragă, ci numai să sperie pe bătrînul comerciant de grîne. Se întîmplă ca Ilie să găsească în acesta un rival solid care luă lucrurile în serios. Priboef era voinic şi-i apucă mîna, răsucindu-i-o în aşa fel, că scăpă arma imediat pe podea.

— Acum să stăm de vorbă puțin, zise Priboef, după ce împinse revolverul cu o lovitură de picior spre un perete. Ce vrei dumneata?

Ilie Vîscu se făcu roșu la față, căutînd să-și mențină furia cu care venise. Nu se așteptase să fie dezarmat din prima clipă, mai trebuia să facă cîteva exchibiții de amant disperat, cu arma prin cameră. Zozo părea moartă sub cearceaf unde se vîrîse.

— Este logodnica mea! tună cu un aer de demnitate jignită, Ilie. Vreau s-o pedepsesc pentru mîrșăvia comisă. Dumneata nu mă poți opri cu nimic, se adresă lui Priboef, mai ales că nu-ți atribui nici o vină. Ești liber să pleci și să mă lași cu această femeie nedemnă care n-a știut decît să mă facă să pierd întreaga avere, pe care am avut-o... Te voi pedepsi, mîrșavo! Nu mai poți spune că nu te-am prins de data asta.

Făcînd gesturi de mare enervare, Ilie Vîscu începu să umble prin cameră, izbucnind furios la fiecare pas. În acest timp Priboef luă revolverul de jos și cu el în mînă începu să se îmbrace, căutînd să se afle tot timpul între cei doi rivali, pentru a nu da ocazia amantului încornorat să se repeadă la amanta infidelă.

— Domnule, începu Ilie, dînd dovada că se calmase, prin vocea liniștită cu care vorbea, te rog foarte mult, pleacă dumneata. Îți dau cuvîntul meu că nici nu vreau să știu cum te numești. Dar te rog, pleacă.

— Nu se poate! țipă disperată Zozo de sub cearceaf. Nu vreau să rămîn singură cu acest criminal. Te rog, domnule Priboef, du-te și telefonează vărului meu, inginerul Vasiliu, să vină aici ca să mă scape din mîinile acestui om, pe care nu-l mai iubesc.

Ilie Vîscu strînse pumnii furios și se adresă cearceafului care acoperea pe Zozo.

— Inginerul Vasiliu? Un moment. L-am anunțat eu, cînd am pornit încoace, ticăloaso! Nu credea dar acum se va convinge de adevăr. Inginerul Vasiliu e un om de onoare și se va mîhni foarte mult, cînd va vedea ce poamă bună ești. Trebuie să apară din clipă în clipă.

Priboief se făcuse galben la față, auzind că va veni inginerul Vasiliu. Se opri cu haina îmbrăcată pe jumătate și cu gura căscată spre Ilie Vîscu.

— O să vină inginerul Vasiliu aici? întrebă el, necrezîndu-și auzului.

— Da! confirmă grav, Ilie. Este vărul doamnei. Domnul Vasiliu mi-a garantat cinstea acestei femei. Am vrut să-i dovedesc că se înșeală.

Priboef căzu pe pat. Fruntea îi era brobonată de o sudoare apărută pe neașteptate.

— E un om pe care nu vreau să-l întîlnesc aici, spuse el nefericit.

— Cu atît mai bine, puteți pleca imediat, continuă Ilie, manierat, arătîndu-i ușa cu amîndouă mîinile. Nu vă reține nimic; am spus de la început că nu vă consider vinovat de ceva.

— Nu vreau să pleci! țipă, din nou disperată, Zozo. Mă strînge de gît, criminalul.

— În ce încurcătură am intrat, oftă Priboief. Cel mai bun lucru ar fi să ieșim amîndoi și să lăsăm pe doamna să se îmbrace singură.

— De acord, zise Ilie, dar fu prea tîrziu. Se auziră ciocănituri în ușă, apoi ușa se deschise și apăru inginerul Vasiliu. Privirea lui era cruntă, părea un om in-

dignat că fusese luat de la treburile sale importante și chemat la niște nimicuri care nu-l interesau. Începu grav, mustrător; către Ilie:

— Domnule, nu înțeleg să patronez astfel de intimități scandaloase. Pentru ce nu mă lași în pace? Nu-ți sînt obligat cu nimic și nu mă interesează ce face logodnica dumitale într-o cameră de hotel cu domnul Priboief, pe care îl văd aici.

Sfîrși. Deschise ușa și ieși cu același aer de indignare, cu care venise.

PARTEA II-a

VII

În dreptul străzii Regale, Ilie Vîscu sări din tramvai, fără a mai aștepta să se oprească la stație. Cu această ocazie lovi greu, cu cotul, pe un domn care i se pusese în drum, pe neașteptate.

— Scuzați-mă! zise Ilie, timid. N-a fost cu voia mea.. Dar domnul trecuse drumul, fără a ține seama de scuzele celuilalt. Nici măcar nu se opri să vadă cine îl lovise atît de tare.

Ilie ridică din umeri, mulțumit că scăpase și porni mai departe. Privi casele de pe strada Academiei, iscodind firmele ca să poată descoperi un număr după care să se orienteze. Numerele caselor din centrul capitalei constituie cea mai oribilă anomalie. Niciodată nu le poți găsi la locul de unde se pot vedea. Sau sînt lipsă, sau sînt greșite și vechi, sau sînt duble și triple pe același perete.

Cu mare greutate, Ilie găsi casa pe care o căuta. Era o clădire veche, cu o cîrciumă săracă în față. Deschise ușa localului și întrebă pe un băiat zdrențăros, care frigea niște mititei, la un grătar afumat:

— Flăcăule, unde este redacția ziarului „Apocalips"?

Băiatul vroi să pufnească în rîs, dar se opri, acoperindu-și gura cu latul cleștelui de fier pe care îl ținea în mînă. El gîndise că directorul acelui ziar, venea

mereu în cîrciuma lor și jupînul îi zice „Domnul Apocalips", mai mult în bătaie de joc. Directorul era un bărbat mic și pipernicit, de care rîdeau mai toți clienții localului. De aceea îi veni și lui să rîdă.

— În fund, pe gang, spuse băiatul. Are o firmă atît de mare, și deschise brațele, întinzîndu-le pînă nu mai putu.

Ilie ieși cam nemulțumit; băiatul se arătase puțin obraznic. Descoperi gangul și înaintă prin el, pînă ce dădu de o ușă mare. Deasupra ușii era, într-adevăr, o firmă uriașă:

„APOCALIPS"

Mare cotidian periodic. Ziar de luptă și curaj românesc

Director, proprietar:
ANGHEL VODĂ-LĂCUSTĂ

Casa nu avea etaj și Ilie Vîscu înțelese că toată redacția „marelui cotidian periodic" nu putea să fie decît în cele două cămăruțe de jos, care făceau un cot cu restul casei. Nu se prea pricepea el în ale gazetăriei, dar își dădu seama că „Apocalipsul" de față, numai un ziar serios nu se putea numi.

Ușa nu avea sonerie și bătu cu degetul în geam. Apăru imediat un tînăr subțirel cu o gură mare ieșită în afară cu ambele maxilare, ca o trompă de elefant.

— Pe cine cauți dumneata? întrebă „ziaristul", căci ziarist era, dacă ținea ostentativ un toc ieftin între două degete.

— Caut pe domnul Ionel Mateiaș, a spus Ilie, după ce mai privi odată cartea de vizită pe care o scosese dintr-un buzunar.

— Personal, răspunse celălalt. Eu sînt. Care-i numele dumitale?

— Ilie Vîscu.

— A! da-da, domnul Ilie Vîscu, își forță Ionel Mateiaș memoria, ca și cînd avea o mie de nume în gînd... Poftim înăuntru, domnule Vîscu. Sînt singur; putem vorbi liniștiți... Domnul director al nostru e cam bolnav, am telefonat acum profesorului Nasta ca să meargă să-l vadă. Mi-a răspuns că mașina sa este în reparație și i-am trimis-o pe-a noastră... Așa că, ia loc domnule Vîscu, și scuză-ne deranjul din redacție. Așa sîntem noi, gazetarii: neordonați, ca orice om care gîndește și cugetă ceva deosebit de viața asta de toate zilele.

Ilie Vîscu luă loc pe un scăun hodorogit, într-un scîrțîit îngrozitor, pînă ce-și găsi locul. Toată mobila din interior era în felul scaunului pe care se așezase. Nu-i vorbă că în redacție nu se afla decît o masă într-un colț, alta la mijloc, trei scaune și un cuier pe care ședea agățat un paltonaș pirpiriu; al lui Ionel Mateiaș, desigur, și o pălărie. Pe pereți ședeau, spînzurate, cîteva tablouri neînrămate, prinse în ținte negre.

Ionel Mateiaș se scuză:

— O clipă domnule Vîscu. Mă ierți, că trebuie să dau un telefon.

Aparatul era pe masa din colț, acoperit de niște jurnale desfăcute, pe care le citise redactorul, înainte de a veni musafirul. Le azvîrli pe podea și ridică receptorul. Gestul se înțelege era făcut mai mult ca să fie văzut aparatul de telefon.

— Iată domnule Vîscu, zise Mateiaș, toată ziua vorbim la telefon. Mereu sîntem chemați de unii oameni, care ne cer diferite servicii... Alo! Casa domnului deputat Ioșca? Da? Aici este ziarul Apocalips... Mulțu-

mesc, mulțumesc... Cînd vine domnul deputat? Mîine? Mulțumesc.

Închise cu un deget aparatul, apoi îl desfăcu din nou, formînd alt număr.

— Cu domnul ministru vreau să vorbesc, spuse el în pîlnia receptorului. Ilie Vîscu nu auzi nici un sunet de răspuns, dar gazetarul continuă: Bună ziua, domnule ministru! Ce mai faceți? Aici este amicul dumitale, Mateiaș, da-da!... Cînd să vin pe la d-voastră? Astă-seară? Oh, nu pot, zău! Iau masa cu altcineva... dar mîine dimineață, sigur, la cafea... La revedere nene ministrule, ura! Pregătește-mi materialul, că voi veni... Ura!

Ionel Mateiaș lăsă receptorul și se așeză pe un scaun cu un aer de om eliberat dintr-o muncă grozavă. Își trecu degetele prin păr, foarte satisfăcut.

— N-ai idee ce greu este să împaci pe acești oameni mari. De o săptămînă mă cheamă ministrul agriculturii, ca să-i iau un interviu. Eu nu pot, nu pot domnule Vîscu să scriu bine, despre un om, pe care îl cred prost. Și acest ministru, care este profesor universitar, e un prost. Un mare prost. Fug de el și totuși mă găsește, umblă după mine, mă descoperă, chinuindu-mă să-l satisfac. Oamenii aceștia nu se gîndesc că am și eu conștiință, camarazi, care mă vor lua la rost, auzind că-i laud, fără să merite...

Aducîndu-și aminte că avea ceva de discutat cu vizitatorul, se opri, ridicîndu-se de pe scaun. Îl împinse într-o parte, ca să poată avea loc spre a se plimba. Cu mîinile în buzunar, pătruns adînc de cele ce avea să urmeze, Ionel Mateiaș începu:

— Cazul dumitale e foarte grav, domnule Vîscu.

— Care caz? întrebă acesta. Eu nu știu nimic.

— Nu știi? Adevărat?

— Adevărat. Dumneata uiți că nu mi-ai spus pentru ce mă chemi.

— Ai dreptate. Am atîtea în capul meu că, cu toate că sînt unul dintre cei mai bine cotați gazetari, totuși nu le pot ține minte pe toate... Să-ți spun despre ce este vorba: În proximul număr al ziarului nostru, urmează să apară un reportaj senzațional, în care numele dumitale va figura ca al unui erou principal.

— Al meu domnule? întrebă Ilie Vîscu, contrariat.

— Da-da, al dumitale. E cazul de la hotel „Maciste". Dumneata ți-ai surprins logodnica, una dintre cele mai cunoscute femei din teatru, în pat cu un domn Priboief, comerciant din Bazargic.

— De unde știi dumneata asta? sări Ilie speriat bine, de data aceasta.

— Am mijloacele mele de informații.

— Dar nu este adevărat, încerca Ilie să nege.

— Am văzut cu ochii mei, domnule Vîscu, ce naiba? Eram acolo, știu că ai vrut să faci uz de revolver. Un gazetar bun știe tot.

— Și ce te interesează această întîmplare, care mă privește personal?

— Pe mine nu mă interesează, dar pe cititori, da. Gazeta noastră n-a mai apărut de mult și vroiam ca prin cazul dumitale să ne reabilităm față de cititori. Ar fi ceva grandios:

„Scandalul de la Hotelul Maciste"

— Dar eu nu sînt vreun om mare, ca să zici că o să pasioneze lumea cazul meu. N-o să se alarmeze nimeni.

— Atunci să-i dăm drumul, nu?

— Ce-ai cu mine domnule?

— Cu dumneata nu prea am ceva, cît cu celelalte persoane, înțelegi?

— Înțeleg, răspunse Ilie. Spune drept: vrei bani?

— Eh, făcu gazetarul, eu nu umblu după bani... am nevoie de glorie.

— Dar dacă ți s-ar da bani, te-ai lipsi de glorie?

— Și da, și nu, depinde...

— Depinde de sumă, vrei să spui?

— Da, cam așa ceva.

— Cît vrei?

— Zece mii.

Ilie Vîscu stătu puțin pe gînduri, apoi declară:

— Domnule Mateiaș, nu-ți pot da acum răspunsul, dar dacă vrei să ne vedem astă seară, ar fi mai bine.

— Bun. Unde ne vedem?

— Tot aici, la ora șapte.

— S-a făcut domnule Vîscu și te rog să nu-mi iei în nume de rău fapta. Îmi place să lucrez cinstit, de aceea am vrut să stăm de vorbă întîi, apoi să public cele ce știu.

Ilie Vîscu ieși, fără să dea mîna celuilalt. I se păru că tot trecutul său de hoț păgubos, borfaș din cauza mizeriei și a visurilor fără rost, era mai curat ca prezentul acestor oameni ticăloși, care au dreptul să se numească gazetari, scot gazete, au case în centrul capitalei și se numesc moraliști publici. Ce naiv a fost cînd roșea de mîrșăvia faptelor sale! Sînt alți oameni mai murdari decît el.

E drept și fapta sa de la hotel Maciste, a fost o ticăloșie. Pentru a servi pe Gherase Vasilis, înscenaseră comedia cu prinderea în flagrant delict de adulter a „logodnicei" sale. Grecul a vrut să-l aibă la mînă pe bulgar, pentru a-l forța să-i acorde mîna ficei sale,

cu care se înțelesese înainte. Grecul reușise; domnul Priboief începuse să se obișnuiască cu gîndul că ingigerul Vică Vasiliu va fi ginerele său.

Ilie Vîscu se simți înfrigurat. Era un ger subțire. Ca să se încălzească intră într-o cafenea de pe Calea Victoriei. Aici, în fața unui pahar cu ceai fierbinte dădu drumul gîndurilor mai departe. Urzeala grecului, nu se oprise numai la cazul petrecut în hotelul Maciste. A urmat a doua potlogărie. Afurisit, grecul! Vroia să aibă la mînă și pe Vesca Priboief, viitoarea lui soție. Fata nu prea era hotărîtă, avea o fire nestabilă, îi plăceau „bărbații", nu un singur bărbat. La Bazargic mai avea un logodnic, cu care trebuia s-o rupă, cum mai rupsese și alte logodne și cum putea să rupă și logodna pe care urma s-o facă la București cu inginerul Vasiliu. De acesta se atașase ușor, nu atît că era bărbatul pe care îl visase ea, ci mai mult că avea mașină frumoasă. Ei îi plăceau mașinile frumoase, era sportivă; alerga nebunește pe șosele, conducînd singură mașina pe care i-o cumpărase tatăl său. De mașina inginerului Vasiliu se înamorase, imediat. De inginer mai puțin, sau defel poate.

Ca să fie sigur de fată, grecul s-a gîndit s-o aibă la mînă, așa cum avusese și pe tatăl ei. N-au trecut decît cîteva zile și-a pus la cale altă înscenare. De data asta fără Ilie Vîscu.

Într-o zi, după amiază, Vasilis a adus pe Vesca la el. Acasă părinții ei știau că sînt duși la cinematograf. Fata mai venise în camera lui, știa rostul. Cum a intrat pe ușă a început să-și arunce rochiile de pe ea. Îi plăcea și-n dragoste să fie sportivă, repede. După ce i s-a oferit o oră iubitului ei, viitorul său logodnic și soț, goală cum îi plăcea să se dea, a vrut să se îmbrace, tot repede, ca să poată fugi pînă-n seară cu

mașina la Ploiești și să vină înapoi, dar n-a mai avut timp. Pe ușă a intrat, furtunoasă, țipînd ca o disperată, Zozo Lemnaru. De data asta ea era amanta înșelată. Își prinsese iubitul cu alta în pat. Trucul fusese aranjat de mai înainte. Zozo șezuse cu Ilie Vîscu în camera acestuia. Cînd au auzit soneria țîrîind de trei ori, după cum se înțeleseseră, Zozo s-a repezit peste cei doi amanți.

Filomela nu se afla în casă, o trimiseseră într-adins în oraș, ca să nu fie de față la tot ce se va petrece. Lucrurile au decurs, așa cum fuseseră puse la cale, Zozo a țipat, a încercat să-i scoată ochii lui Vasiliu, apoi să-i smulgă părul domnișoarei Priboief, a plîns și pe urmă a fugit cu aceeași disperare cu care venise.

— Ești supărată? a întrebat-o Vasilis pe fată, după ce nebuna dispăruse.

— Defel. Mă amuză mult întîmplarea asta. Dar de ce nu mi-ai spus că ți-e amantă?

— M-am jenat. De altfel n-am nici o obligație față de ea, mi-a fost amantă pînă te-am cunoscut pe tine.

Fata a înțeles scuza; și ea avusese amanți pînă ce-l cunoscuse pe el. Deci, erau chit; iar gîndul grecului de a avea pe tatăl și pe fiica la mînă cu cîte-o aventură compromițătoare, reușise. Vesca nu și-a dat seama că, prin această aventură, fusese legată puternic de omul care-i vîna zestrea. Nu și-a dat seama că întîmplarea, dacă ar fi fost publicată într-un „Apocalips" oarecare, numele ei și-al familiei sale, avea să iasă întunecat, pentru totdeauna.

Ilie Vîscu admira zelul cu care lucra grecul; îi plăcea. Avea energie; știa să-și aranjeze cu cap, afacerile. Lui și lui Zozo, Vasilis le promisese o recompensă demnă de cele douăzeci de milioane, pe care

avea să-i ia, în ziua căsătoriei cu Vesca Priboief. Nu-i vorbă că pînă atunci, erau mulțumiți de ce le dădea grecul.

După ce bău ceaiul, Ilie se duse la telefon să vorbească cu Vasilis. Nu-l găsi acasă, Filomela îi spuse că domnul inginer telefonase de curînd, spunînd că se află la club. Plăti consumația și plecă. Găsi pe Vasilis antrenat la un joc de cărți și-l chemă de o parte.

— E ceva interesant, îi spuse, ca să-l poată face să lase cărțile din mînă.

Retrași într-o cameră din fundul localului Ilie îi povesti cele ce auzise de la ziaristul Ionel Mateiaș. Gherase Vasilis se înfurie. Cunoștea pe directorul ziarului „Apocalips", îl miluise de multe ori cu „abonamente" grase, pentru ziarul său, care apărea de trei-patru ori într-un trimestru.

— Lasă-l pe mîna mea! tună Vasilis. Caută-l la telefon; vezi dacă e la redacție. Apoi cheamă-mă să-i vorbesc.

Întîmplarea făcu ca directorul ziarului „Apocalips", domnul Anghel Vodă-Lăcustă, să fie la redacție. Ionel Mateiaș îi spusese tocmai atunci noutatea:

— Directore la ora șapte dau o lovitură de zece mii lei.

Directorul aștepta ora șapte, cînd tocmai sună telefonul.

— Aici directorul ziarului „Apocalips", spuse el cînd auzi vocea lui Ilie Vîscu.

— Vorbiți cu domnul inginer Vică Vasiliu.

— Cu plăcere, dă-mi-l!

— Alo! Ascultă mă, jidane, strigă Vasilis în urechea directorului, prietenul meu, domnul Ilie Vîscu, mi se plînge că vreți să-l șantajați cu zece mii de lei,

pentru o chestiune care s-a petrecut cu el la hotelul Maciste.

— Nu știu nimic, coane Vică, de chestia asta, pe onoarea mea! Un moment să întreb redactorul meu. Cum se numește domnul pe care îl aștepți la ora șapte? se adresă, apoi, lui Ionel Mateiaș.

— Ilie Vîscu.

— Bine. Alo, coane Vică! La ordinele matale. Ce-mi spui să fac?

— Să lăsați omul în pace, tîlharilor! căci pe urmă aveți de-a face cu mine, auzi?

— Aud coane Vică, aud. Dacă zici matale, nu mai încape vorbă. Ce, numai zece mii de lei am luat eu, de la matale? N-am știut, zău! Știi bine că eu nu vreau să-mi supăr oamenii... Coane Vică, dar nu te superi, anul ăsta nu mi-ai plătit abonamentul...

— Păi nu-s nici două luni de cînd mi-ai trimis o chitanță, jidane.

— Aia era pentru anul trecut.

— Așa? Bine, trimite-mi mîine pe cineva, altă chitanță.

— De cît s-o fac?

— De cît crezi tu.

— De cinci mii, 'ca să fie și pe luna viitoare, nu?

— Așa.

— Sărut-mîna, coane Vică.

Anghel Vodă-Lăcustă puse receptorul pe furca aparatului și se îndreptă spre redactor.

— Ești un bou! îi zise.

— De ce directore?

— Ți-am spus: ești un bou, ce mai vrei acum? Din cauza ta era să pierd un client gras. Bine că mă nimerii să fiu aici...

VIII

Ilie Vîscu nu avea nici un prieten de suflet, și-ar fi vrut să se spovedească cuiva. Filomela era femeie, nu-i putea spune ce avea pe suflet. Marin nu-l înțelegea; cînd încerca să-i spună ceva despre femeia care-i intrase de curînd în minte, șoferul grosolan, l-a cam repezit: „Ce dracu ai și tu de cazi așa repede după muieri? Abia începuși cu Filomela, și acum vii cu alta. Asta cine mai este?"

Ce să-i mai explice cine era noua femeie care-i cucerise mintea și-l făcuse neom, cînd Marin nu era în stare să-l înțeleagă?

A rămas să se consoleze singur cum o putea. Cum o putea! Dar nu putea de fel. Asta era vorba. Femeia continuă să-i stăpînească firea, să-l chinuiască, fără să mai aibă poftă de ceva. Începuse să-l plictisească și viața, căci se gîndea la situația nefericită în care se afla. Depindea numai de gustul lui Vasilis. Dacă acesta nu voia să-l mai țină în jurul său, îl azvîrlea afară ca pe un dinte stricat. Atunci, Ilie ar fi rămas pe drumuri. De aceea era foarte atent la cheltuieli, nu mai arunca banii pe petreceri; pe Filomela n-o mai încărca cu daruri, ca în primele zile de cunoștință. Fata înțelese că Ilie fusese larg numai cît a trebuit s-o cîștige. După ce se culcase cu ea, căuta s-o înlăture din preocupările lui. Dacă nu s-ar fi dus ea, la el, în cameră, noaptea, el n-ar fi chemat-o. Într-o noapte l-a încercat, nu s-a dus. A doua zi, Ilie nici măcar n-a întrebat-o de ce nu a venit. Se răcise repede. Ilie strîngea bani pentru zile negre. Orice cheltuieli făcea i le punea dublu la socoteala grecului. Aduna bănișorii în buzunarul de la piept, și se simțea fericit, cînd îi vedea crescînd.

Era mai prost că nu avea un prieten, căruia să-i spună că de cinci zile iubea nebuneşte pe Vesca Priboief. Un prieten care să-l sfătuiască, cum să procedeze, cum să ajungă stăpîn pe inima acestei femei. Că l-ar fi înşelat pe Gherase Vasilis, nu i-ar fi părut rău. Grecul nu căuta decît banii fetei, pe ea ar fi dat-o oricui, aşa cum o dădea şi pe Zozo Lemnaru, cînd voia să-şi facă unele interese. Grecul nu avea inimă, era un ticălos, ca toţi escrocii ticăloşi din Bucureşti. Pe acest om nu l-ar fi menajat, deşi el îl scosese din mocirlă. Dar l-a scos, din interes, nicidecum din prietenie. I-a fost frică să nu-l demaşte Ilie Vîscu, tocmai cînd vîna milioanele lui Priboief. Bulgarul căzuse bine în laţ, consimţise la căsătoria fetei lui cu inginerul Vasiliu. Priboief plecase cu soţia la Bazargic, pentru a aranja desfacerea primei logodne a fiicei lor. Vesca rămăsese la Bucureşti, locuia la hotel, aşteptîndu-şi părinţii să revină pentru logodna cu Vică Vasiliu.

Într-o zi, Ilie Vîscu se afla singur, în biroul lui Vasilis. Nici măcar Filomela nu era acasă. Grecul se dusese la club şi-i telefonase lui Ilie să vină şi el acolo, pentru a-i comunica o însărcinare nouă. Vasilis îl cam jignea, nu-i acorda, faţă de lume, titlul de prieten; îl trimitea să-i cumpere ţigări, deşi avea picolii în jurul său; îl trimitea cu flori şi scrisori la diferite femei; treabă pe care putea, foarte uşor, s-o dea unui comisionar. Rar se întîmpla cînd Vasilis şedea de vorbă cu el, ca şi cu un prieten. În ziua aceea îl chemase prin telefon, tot pentru a-l trimite, desigur, cu vreo scrisoare la una din amantele sale, faţă de oamenii cu care juca cărţi la club. Ilie se ridicase să-şi ia paltonul din cuier şi să plece, cînd pe uşă a apărut furtunos, Vesca Priboief. Ilie ştia cine era femeia, dar ea nu-l

văzuse niciodată. Rămase mirată, dînd cu ochii de un tînăr simpatic în biroul viitorului ei logodnic. Tînărul nu era urît defel, avea părul negru, buclat frumos, ochii negrii și o figură de visător.

— Cine ești dumneata? l-a întrebat ea, zîmbind.

— Dar dumneata cine ești? a întrebat-o și Ilie, îndrăznind față de zîmbetul ei.

— Eu sînt Vesca Priboief, i-a răspuns fata, întinzîndu-i mîna.

Ilie i-a sărutat-o și s-a recomandat:

— Ilie Vîscu, secretarul logodnicului dumitale.

— Deci mă cunoști?

— Nu știu cine n-ar vrea să cunoască o ființă atît de sublimă ca dumneata.

— Oh, a rîs fata, este foarte gentil! Dă-mi voie să-ți spun și eu că ești simpatic. Veve nu mi-a vorbit niciodată, despre dumneata. Să-i fie teamă oare?

— Nu cred, a zis Ilie, încîntat, îl știu cuceritor de inimi și stăpîn pe ele. Nu are de ce să se teamă de mine; n-am nimic din darurile sale.

Vesca nu i-a răspuns, dar l-a întrebat.

— Îmi dai voie să stau?

— Cum nu. Vă rog luați loc. Totul este la dispoziția d-voastră.

— Ai început să devii protocolar, îmi vorbești cu „d-voastră". Fii mai bine gentil, ca la început, și ajută-mi să-mi scot haina. Vreau să stau ceva mai liberă. Așa, mulțumesc! Și fișeul...

Ilie i-a luat haina de pe umeri, pe care a vrut s-o pună pe cuier. Vesca l-a oprit, apucîndu-l de un braț. El a privit-o zîmbind, neînțelegînd ce vroia fata.

— De ce ai ochii atît de negri? l-a întrebat Vesca. Și sînt atît de tulburători, încît pot ameți o ființă mai slabă, crede-mă.

— Pe dumneata, nu cred.

— De unde știi? Sînt și eu o femeie căreia îi plac ochii frumoși.

— Pe-ai inginerului Vasiliu.

— Și pe-ai dumitale, poate.

— Poate. Vezi? Există îndoială.

— Niciuna.

Fără a mai spune ceva Vesca, puse brațele pe după gîtul lui Ilie, și-i șopti, privindu-l în ochi:

— Dă-mi o sărutare.

— Dar ești logodită, răspunse el. Săvîrșești o abatere.

— Plăcerea nu se discută, domnule. Cum poți să refuzi o femeie?

— Ai dreptate, zise Ilie și se grăbi s-o sărute, strîngînd-o puternic în brațe.

— Ce dulce ai fost! murmură ea, cucerită. Mai vreau odată. Încă odată, pînă ce mă voi sătura.

— Dar nu mă voi sătura eu.

— Ah, îți stau la dispoziție, cît timp vrei. Sărută-mă de-o mie de ori, nu mă voi sătura niciodată.

Ilie o sărută fără număr, pînă ce fata se rupse zăpăcită, din brațele lui.

— Destul! strigă ea. Acum ține-mi haina te rog, vreau să plec.

— Dar eu cum rămîn? întrebă Ilie. Nu m-am săturat.

— Dumneata? Ai dreptate. Vino diseară la hotel Metropol, camera treizeci și unu, etajul doi. Pentru tine sînt numai de la ora zece în sus.

Apoi a plecat furîndu-i o sărutare în fugă.

„Iată-mă și Cassanova! a gîndit Ilie Vîscu, după plecarea fetei. Trei femei s-au înamorat de mine, într-o singură casă. Dacă m-aș duce în zece case, nu-i de mirare să am treizeci de femei".

Cînd s-a dus să întîlnească la club pe Gherase Vasilis, l-a privit în ochi, fără nici o jenă. Dar grecul l-a luat la rost, în glumă:

— Se vede, cît de colo; că te-ai sărutat cu Filomela. Ești plin de roșu de buze, pînă și pe nas.

S-a dus la o oglindă și s-a șters pe față cu o batistă. Revenind curățat, grecul i-a spus:

— Te chemasem ca să te trimit la domnișoara Priboief ca să-i spui că diseară mergem la teatru. Am trimis pe altcineva. Ai venit tîrziu.

Pentru Ilie Vîscu a fost lovitura cea mai grozavă știrea pe care i-o dăduse Vasilis. Nu se mai putea duce deci la Vesca în seara aceea. Și nici nu avea de unde să știe cînd putea s-o mai vadă. Disperat a întrebat pe grec la care teatru se vor duce. Fără să aibă ce bănui, acesta i-a spus că are o lojă cumpărată la Teatrul Național.

Ilie s-a dus seara la Teatrul Național și s a convins că cei doi erau acolo. S-a interesat la ce oră se va termina spectacolul. I-a așteptat la ieșire, i-a urmărit cu o mașină, pînă afară din oraș la un local de noapte unde, Vasilis și Vesca, se duseseră să-și petreacă o parte din noapte. I-a urmărit pretutindeni, dar n-a fost chip ca grecul s-o părăsească pe fată, nici măcar după ce a condus-o la hotel. Nefericit, Ilie s-a întors acasă, obosit, spre ziuă. N-a dormit, s-a chinuit, a zăcut ca bolnav în pat. Filomela a încercat să vină la el în cameră, dar Ilie închisese ușa cu cheia. Nu-i mai ieșeau din minte săruturile celeilalte, își simțea gura arsă, ochii stinși, sufletul încîlcit. De focul acelei fete nu mîncase nimic toată ziua și era bolnav. Ora nouă, dimineața, l-a găsit treaz, cum se culcase; mai zdrobit de atîtea

gînduri. N-a voit să mănînce nimic din ce-i adusese Filomela pe o tavă de argint. I-a spus că era bolnav. A plecat în oraș, fără să-i pese de nimeni. Voia să-și înece amarul într-o beție cruntă. L-a găsit pe Marin șoferul în stația de la Ateneu. Au plecat amîndoi să petreacă. A băut și a plîns, ca un copil fără minte. Nici vinul nu i-a fost de folos, căci i-a mărit mai mult chinul. Spre seară i-a trecut prin minte să vorbească cu Vesca la telefon. Adică atunci a avut mai mult curaj, căci băuse destul ca să-și piardă timiditatea. A găsit-o pe domnișoara Priboief, singură. A rugat-o să-i ofere o întîlnire. Fata l-a primit cu un hohot de rîs la aparat.

— Atît de aprins ești? l-a întrebat. Cum se poate?

— Te rog! a implorat-o Ilie, nu mă mai amăgi. Te iubesc și vreau să te văd. Spune-mi: cînd?

— Cînd mi s-o face dor de un sărut cald și de niște ochi fierbinți ca ai tăi, o să-ți telefonez. Numele meu va fi *Dorina*.

L-a lăsat apoi, cu alt hohot de rîs, care l-a înebunit pe deplin. Trei zile a stat în biroul lui Vasilis, numai lîngă telefon. Cînd era trimis de grec, undeva, ruga pe Filomela să nu părăsească aparatul de telefon; o făcuse și pe ea să creadă că este ceva interesant, dacă-i va telefona o femeie. Din această afacere îi va ieși și ei un cadou scump.

Telefonul n-a sunat, nici în a patra zi, pentru Ilie Viscu. În acest timp ziua logodnei inginerului Vasiliu cu domnișoara Priboief se apropia, fusese fixată pentru 1 Martie, peste zece zile.

Afară vremea se menținea friguroasă, iarna părea a fi în toiul ei, nici nu se simțea apropierea primăverii. Dar, dintr-o dată, capriciul lunii februarie, se dădu pe față. Într-o dimineață apăru un soare puternic care

începu să topească zăpada, fără pic de milă. Pe Calea Victoriei apărură ghioceii aduși în vîrfurile degetelor de țigăncile florărese. Fiorii primăverii răscoliră și mai puternic simțurile lui Ilie Vîscu. Pătruns adînc de sentimentul dragostei ce-i purta domnișoarei Priboief, cumpără un mănunchi mare de ghiocei, pe care îl trimise fetei la hotel, printr-un comisioner. Îi făcu și o scrisoare. Dresă trimisul, ca să dea scrisoarea, numai în cazul cînd va vedea că era singură; altfel să-i spună că florile sînt trimise de un domn necunoscut.

Primăvara, oricît de friguroasă ar fi ea, ajută îndrăgostiților. Ilie Vîscu avu noroc. Vesca îi trimise vorbă că la ora patru după amiază, va veni în fața Fundației Regale.

La ora patru. La ora unu Ilie Vîscu lua masa la un restaurant de mîna a doua, pe bulevard. Bea cafeaua și se chinuia, gîndindu-se că n-avea un prieten cu care să se sfătuiască, care să-l învețe ce trebuie să facă cu Vesca Priboief. În schimb se uita mereu la ceas și, i se părea că un minut, era mult mai mare decît o zi. Minutele treceau greu deși băuse pînă atunci aproape un litru de vin; ceea ce însemna că la ora patru ar fi mers pe trei cărări, dacă avea de gînd să-și omoare vremea la restaurant.

— Te salut, domnule Vîscu! Ce mai faci?

Ilie ridică privirea spre cel care îl salutase și nu-i fu greu să recunoască pe tînărul ziarist, Ionel Mateiaș. Se simți jenat, dar totuși îi întinse mîna. Avea nevoie de un om cu care să vorbească, măcar verzi și uscate. Mateiaș se așeză pe un scaun, fără să-și ceară voie.

— Ce se mai aude, domnule Vîscu? Cum ai terminat cu chestiunea pentru care venisei la mine?

— Dacă nu mă înșel, dumneata mă chemasei, repară Ilie confuzia celuilalt.

— A, da! Ai dreptate, uitasem. Ai terminat?

— Da, am rugat pe un prieten al meu să vorbească cu directorul dumitale și, mi se pare că s-a ajuns la o înțelegere. Cred că dumneata știi mai bine.

— Oh, noi, gazetarii, avem atîtea pe capul nostru, că nu ne interesează un fleac de zece mii de lei. A fost ceva, fără importanță.

Ilie zîmbi și-l privi pe gazetarul care considera un fleac suma de zece mii de lei. Era îmbrăcat cu același pardesiu subțire, pe care îl văzuse în cuierul din redacție. Cămașa îi era plesnită pe la gît și purta o cravată care părea că nu fusese nouă niciodată. Trist dispreț pentru sume fabuloase de bani!

— Să lăsăm astea, domnule Mateiaș, iei ceva aici?

— Da, o țuică. Vin de la parlament, unde m-a invitat un deputat din majoritate, ca să-i ascult discursul asupra reformei agrare. Prost discurs! M-a enervat. Eu îi compuneam un discurs mai bun, de mi s-ar fi adresat mie, la început. Ce să le fac, dacă se duc la cîrpaci! Se scumpesc la bani.

— Cum?! se miră Ilie Vîscu, pe drept cuvînt, naiv. Deputații obișnuiesc să țină discursuri făcute de altcineva?

— Deputații! izbucni Mateiaș, după ce puse pe masă paharul din care sorbise țuica. Miniștrii, domnule fac asta; pentru că sînt lipsiți de pricepere. Sînt oameni de paie... Chelner!... Încă o țuică, te rog și cîteva măsline. Ce naiba! Nu știi că eu obișnuiesc ceva la țuică?

— Scuzați, vă rog, spuse chelnerul, șiret. Am uitat.

— Unde iei masa, domnule Mateiaș? îl întrebă Ilie.

— Acasă, monșer, acasă. Eu, după masă, obișnuiesc să mă odihnesc o oră. Noaptea lucrez, foarte mult, scriu. Prepar un volum de poezii, pe care mi-l cere

de un an, Delafras. E un asasin, acest editor. Am apucat să-i promit volumul și nu mai scap de el; toată ziua nu-mi dă pace la telefon. Cu Ocneanu am pățit mai rău, pentru alt volum de poezii. A trebuit să-i trag două palme, chiar la el în librărie...

— Domnule Mateiaș, îl întrerupse Ilie Vîscu, regret foarte mult că trebuie să iei masa acasă. Te-aș fi invitat să mănînci aici. Eu am mîncat binișor. Aș fi voit să mai stăm de vorbă.

— De! Știu eu?... ezită puțin gazetarul. Mi-ar pare rău să te refuz. Deci, primesc. Ar trebui să telefonez acasă, să nu mă mai aștepte cu masa...

Cum știa că nu avea telefon acasă, și nici pe cineva care să-l fi așteptat cu masa, Ionel Mateiaș trecu repede peste capitolul acesta. Ceru chelnerului să-i aducă lista de masă și-și scoase paltonul. Ilie îl oprise, din motivul pe care îl spusese, ca să aibă cu cine sta de vorbă. Gazetarul era un mincinos de calibru mare, dar lui îi plăcea pentru că prin minciunile pe care le debita, îl mai scotea din starea de surescitare în care se afla. Nu se pricepea în dragoste, cum nu se pricepuse în toate găinăriile pe care le făcuse în viață. Era inadaptabil la orice făcea, nu-și găsea locul cuvenit, prin forța slabă pe care o avea, să înfrunte viața. Totdeauna a fost subordonat unui om mai tare ca el, dar totdeauna a fost azvîrlit, după ce omul acela și-a făcut treaba cu el. Ca mîine o să-l alunge și Gherase Vasilis, nemaiavînd nevoie de serviciile lui.

Ionel Mateiaș comandase mîncăruri pe care le înfuleca cu nesaț, lăsînd să se vadă că de mult nu mai avusese parte de o asemenea pomană. Cînd trecu la un alt fel de mîncare, catadixi să vorbească ceva pînă ce-i va veni friptura poruncită în urma recomandației prietenului său.

— De ce nu intri în gazetărie, domnule Vîscu. Ai un nume original, te-ai lansa repede.

— N-am studii, nici talent, răspunse celălalt.

— Eh, studii! Gazetăria, este o artă care nu se face în urma studiilor. Atîția miniștri și deputați sînt, care au studii, cu toate acestea apelează la noi, gazetarii, pentru chestiunile de această specialitate. Trebuie să ai talent, ceea ce cred că dumitale nu-ți lipsește.

— De ce crezi?

— Se vede omul. Eu sînt un bun psiholog, nu mă înșeală niciodată puterea mea de pătrundere. Am voit să-ți spun de data trecută. Fă-te gazetar, domnule Vîscu și, într-un an de zile, te asigur că o să calci pe urmele mele. E destul să faci cîteva reportaje din viața politică și ești lansat.

— N-am gazetă.

— Vino la noi, la „Apocalips". Directorul este un mare animator, a lansat mulți gazetari. Eu sînt o creație de-a lui; acestui om trebuie să-i mulțumesc pentru celebritatea pe care o am.

— Un vin bei? îl mai întrebă Ilie Vîscu.

— Cum ai plăcere. Sînt cam slăbuț și beau fără sifon, să știi. Acasă am madera original.

Băură vin. Mai comandară cafele. Cînd era ora trei Ilie Vîscu se simți puțin amețit. Celălalt dovedise că era slăbuț și se amețise mai bine. Vorbiseră despre multe. Mateiaș îl convinsese să se facă gazetar, ba chiar îl băgă în slujba Apocalipsului, cu leafa infimă de zece mii de lei pe lună la început. Îl mai convinse să-l împrumute cu cinci sute de lei. Ilie îi dădu, pentru că și celălalt suportase spovedania lui amoroasă. Primi sfaturi cum trebuie să procedeze cu o astfel de femeie. Avea nevoie de energie, să fie necruțător, s-o chinu-

iască, pentru a o face sclavă. Dacă o să fie așa, ca un papă-lapte, femeia o să-și bată joc de el.

Ilie ascultă și luă hotărîri în gînd. După ce s-o întîlni cu Vesca Priboief, o s-o urce într-o mașină și se va duce cu ea unde o vrea el. O să fie așa, cum spune Mateiaș, necruțător.

La patru fără un sfert se despărțiră, cu promisiunea că a doua zi să se întîlnească în redacția ziarului Apocalips. În stradă, Ilie Vîscu se simți foarte curajos. Îl întărise vinul. Dacă s-ar întîlni acum cu Gherase Vasilis și acesta i-ar zice ceva, l-ar lua la palme.

IX

La ora patru, Ilie Vîscu era de cinci minute prezent la locul de întîlnire. În fața Fundației Regale. Cînd ceasornicul instituției arătase patru și douăzeci și cinci de minute, devenise nerăbdător. Umbla nervos de la un capăt la altul al trotuarului. La patru și jumătate se hotărî să mai rămînă pînă la cinci fără un sfert. Atunci o să plece, dacă Vesca nu va binevoi să-și facă apariția. Femeie și om de cuvînt, cine a mai văzut! De cînd îi promisese că va veni și pînă la ora de întîlnire, fata a avut destul timp să se răzgîndească. Dacă n-a oprit-o vreo rochie la probă, atunci a fost sau vreun telefon, sau vreun ceai oferit pe neașteptate, sau s-a prezentat la ea, imbecilul de Gherase Vasilis, și o ține de vorbă.

Cînd aștepți vreo femeie, orele trec repede, tocmai pentru a te face să disperi și să-ți pierzi orice nădejde de la ea; iar femeia se încăpățînează să vină, mărindu-ți chinurile. Ceasornicul Fundației trecuse cu două minute de ora cinci. Atunci Ilie se mai agăță de o

speranță: poate că Vesca a spus cinci în loc de patru, cum a înțeles comisionerul. Și atunci, dacă așa stau lucrurile, întîrzierea cu un sfert de oră, cel academic, peste ora cinci, îi este îngăduită. Da-da, așa a fost, Vesca a spus ora cinci și babalîcul ăla de comisioner, a înțeles patru. Niciodată comisionerii de piață, nu te servesc complet; sînt buni la ceva, dar nu definitiv. Trebuie să fii foarte atent cu ei, căci altfel fac niște gafe, din care greu te poți descurca.

Dar dacă comisionerul l-o fi mințit? ca să scoată un bacșiș bun de la el, după cum i l-a și dat, i-o fi spus așa, la întîmplare, ora patru, la Fundația Regală. A luat banii și-a fugit; mai prinde-l, dacă poți. Chiar dacă-l prinzi, ce poți să-i faci? Nimic. N-o să te apuci să-l duci la fața locului, că ți-e rușine de lume.

A trecut de mult și sfertul de oră academic, iar Vesca tot n-a apărut. E ora cinci și jumătate. Ca să fi fost o greșeală de două ore, adică șase în loc de patru, era imposibil. Curajul pe care i-l dăduse băutura consumată în tovărășia lui Ionel Mateiaș, se spulberase. Îl apucă un frig și un sughiț de moarte. Începu să se creadă vagabond, fără cămin, chiriaș de nevoie, al unei bănci din Cișmigiu, și se cutremură. Du-se mîna la piept, unde ținea banii, asigurîndu-se că sînt acolo. Zece miișoare de lei, împăturite cu grijă, plus alte trei mii destinate cheltuielilor zilnice. Nu era vagabond, avea casa în buzunar, chiar dacă nu s-ar mai duce la Vasilis să locuiască.

„Vine? nu vine? Vine? nu vine?" Începuse să se întrebe singur în măsura pașilor pe care îi făcea, plimbîndu-se de colo pînă colo. Dacă de la stîlpul luminii electrice, pînă la colțul Fundației, pașii sînt fără soț, Vesca nu vine. Începu deci să măsoare locul. Erau fără soț. Nu vine, care va să zică! Dacă nu vine, o

să plece și el; era ora șase fără două minute. Porni un pas înainte doi înapoi. La șase și cinci minute înaintase doar zece pași.

În clipa aceea, cînd începuse să se înmurgească, o mașină roșie se opri în fața lui Ilie, și-l sperie. Recunoscu mașina lui Gherase Vasilis. Iuți pașii și voi să dispară de teamă să nu-l vadă grecul care, bun înțeles, s-o fi aflînd în mașină. Ușa se deschise puțin și Ilie se auzi strigat de o voce femeiască:

— Sărutare dulce, unde fugi?

Întoarse capul și-o descoperi pe Vesca în crăpătura ușii. Dintr-o privire observă că numai era nimeni cu ea. Fata îl chema cu un deget.

— Te-am așteptat, zise el, mîhnit.

Ea nu-i răspunse, dar îl invită să se urce.

— Repede! adăugă cu o voce care dovedea că săvîrșește ceva nepermis. Repede! Așa, aici lîngă mine. Trage ușa cu putere, ca să nu se deschidă în mers. Îți spun imediat de ce am venit așa tîrziu...

Mașina pufăi, tuși, strănută, dar porni repede pe după cotul Fundației Regale, pe strada Rosetti apoi pe bulevardul Brătianu, Tache Ionescu, Lascăr Catargiu, alți oameni politici, pînă la șosea. Ilie rămase mut, neștiind ce să creadă. Plănuise ca el s-o fure pe Vesca cu o mașină; cînd colo îl furase ea. Căci era răpire curată, socotind după iuțeala cu care alergau. La Arcul de Triumf, Vesca încetini mersul, pentru a face cotul mai departe, fără riscuri. Pe șosea nu era țipenie de om. Cu ocazia aceasta, fata privi pe Ilie și-i zise:

— Dă-mi o sărutare. Îi întinse gura și el i-o sorbi cu nesaț. Mașina avea încălzire interioară, pe Ilie îl trecură sudorile imediat, dar îi îngheță inima cînd

simți că mașina, fără conducere, vira spre șanțul șoselei. Acolo se opri.

— N-avea teamă, îl asigură Vesca, eu am oprit-o. Îi întinse gura din nou.

— Unde mergem? o întrebă Ilie.

— Nu te interesează, răspunse ea, punînd mașina în mișcare. La ora patru, cînd să vin la tine, ce crezi? Apare Vévé. N-am putut să-l expediez mai repede. În schimb i-am luat mașina, cu condiția ca mîine la prînz să-l iau de la birou. Pînă mîine, sîntem liberi. Tu ai vreo treabă?

— Da.

— Ce anume?

— Să iubesc o fată.

— Eu sînt aceea?

— Poți fi și tu, dar cu o condiție.

— Spune-o, dar tot cu o condiție: să fie convenabilă. Altfel răstorn mașina în lacul Băneasa.

— Spune-mi unde mergem?

— La Ploiești.

Ilie o privi surprins.

— Asta-i nebunie! strigă el.

— Ești lipsit dè fantezie, ripostă fata. Crezi că dragostea se face așa, în doi timpi și trei mișcări? Te înșeli. Uite o mașină care se ține mereu după noi S-o lăsăm să ne-o ia înainte. Nu-mi place să fiu urmărită. Ia spune-mi: ce-ai făcut înainte de-a fi secretarul inginerului Vasiliu?

— Ziaristică.

— Zău? Bravo! Îmi plac ziariștii. La ce ziar scriai?

— La Apocalips.

— Ce ziar mai e și ăsta?

— Un cotidian... periodic.

— Mare?

— Foarte mare.

— Mai mare ca „Universul"?

— Ăla e un fleac, pe lîngă al nostru. La mine veneau miniștrii de mă rugau să le scriu discursurile, luam masa cu ei, îi tutuiam. Un pîrlit de deputat din majoritate a ținut un discurs azi la cameră, în chestia legii agrare; o porcărie! N-a știut unde să mă găsească, altfel i-l făceam eu.

— Ce vorbești! se minună fata. De ce ai plecat din ziaristică?

— N-am plecat. De mîine mă reîntorc la Apocalips. Directorul a trimis pe primul redactor să mă caute. Nu pot scoate ziarul fără mine.

Ilie se miră singur de minciunile pe care le spunea, Se dovedea un bun elev al lui Ionel Mateiaș. Dacă asta era ziaristică, atunci mergea strună; se pricepea să mintă. Mașina se opri în fața unui depozit de benzină, din satul Băneasa.

— Să ne alimentăm, spuse Vesca. Hai jos. Pînă ne pune omul benzină și ulei; văd un local peste drum, unde mă poți trata cu ceva. De afară se vede destul de curat. Ce zici?

— Cu plăcere, răspunse Ilie.

Vesca făcu semn omului de la benzină, să-i pună ce avea nevoie mașina și acesta înțelese, fără alte lămuriri. Poate că o cunoștea mai de mult pe această clientă trăsnită.

În local, Ilie și Vesca se așezară la o masă, unde mîncară ceva rece și băură o sticluță cu vin, ca să le țină foamea în loc, pînă la Ploiești. Se întunecase bine, cînd ieșiră.

— Într-adevăr, mergem la Ploiești? o întrebă Ilie. Unde o să stăm acolo?

— Ah, ce prozaic ești! se revoltă ea. Nu ești un amorez adevărat.

— Dar nu mă gîndesc la mine, înțelege. Pentru tine sînt îngrijorat. Eu am trăit viața într-o aventură, așa că nu mă tem. Unde vei dormi tu?

— În brațele tale.

— Bun, dă-i drumul.

Mașina porni din nou mai departe. Asfaltul șoselei lucea în bătaia luminilor de la farurile mașinii, era o seară liniștită, curenții de aici din cîmp împingeau prin cele mai mici crăpături, mirosul primăvăratic al pămîntului dezghețat peste zi. Ilie coborî puțin un geam al portierei. Aerul îi răcori fruntea încordată de gînduri. Mergea într-o limuzină luxoasă, alături de o fată cu profilul tăiat din marmură albă, sensibilă și primejdioasă, ca o podoabă de porțelan fin. Era la gustul ei, dacă fata ar întoarce mașina spre București, el n-ar avea ce-i spune. Ea dicta toate plăcerile prin care treceau. Dacă n-ar fi știut-o amanta lui Gherase Vasilis, ar fi spus că-și dădea viața pentru acest bujor de fată. Cu toate acestea o iubea, cînd uita de grecul acela ticălos. Dovada este că a căutat-o cîteva zile la rînd ca un nebun; nu mai putea trăi fără ea. O iubea pe-această fată senzuală, nebunatecă, dispusă oricînd să se ofere unui bărbat care ar fi cucerit-o cu ceva. Cu ce o cucerise el oare? Da, da, el, Ilie vagabondul care, cînd se trezea dimineața în patul luxos din casa lui Vasilis, nu-i venea să creadă că era chiar el, fericitul.

Ce-i era lui necaz, era că grecul făcea pe boierul, uitase mizeria prin care trecuse, hoțiile pentru care șezuse și la închisoare. Arăta a om din lumea bună și, pe el, pe Ilie, îl socotea ca pe un servitor, nici nu

știa ce se petrecuse între Ilie și Filomela, dar mereu i-o considera amantă. Adică numai pentru a fi amantul unei servitoare, era bun. Ce diferență era între Vasilis și Ilie? Niciuna. Amîndoi debutaseră în furtișaguri pe malurile Dunării, la Brăila. Cînd n-aveau ce mînca furau peștii din plasele pescarilor și-l fierbeau în cîte-o cutie de conserve găsită prin gunoaie. Dintr-odată grecul s-a făcut "inginer Vasiliu". Cum era inginer și-avea nume fals? Mare mister.

— La ce gîndești? îl întrebă Vesca.

— La tine, draga mea.

— Cum?

— Că zilele acestea te vei logodi cu inginerul Vasiliu, iar în noaptea asta ai să dormi cu mine. Ciudat.

— Ce vezi ciudat aici?

— Ai dreptate. Din moment ce un lucru se poate face, nu mai e ciudat.

— Vezi că mereu mă asasinezi cu prejudecățile burgheze? Unde luăm masa, astă-seară?

— Pe mine mă întrebi? N-am contribuit cu nimic la programul pe care îl executăm.

— Dar îl aprobi?

— Fără nici o crîcnire. Nu vezi?

— Bun. Îmi place că te supui. Ești foarte necesar în viața unei femei ca mine. Te voi păstra mai mult decît pe alți iubiți.

— Chiar după ce te vei căsători?

Vesca nu răspunse imediat căci fu nevoită să fie atentă la un car, ieșit pe neașteptate, în drumul mașinii sale. Ocoli carul, apoi după ce se redresă în șosea, aprinse încă două faruri mici, luminînd mai bine calea.

— Dragul meu, vorbi ea, privind atentă în fața sa mai întîi că nu sînt măcar logodită.

— Dar Vasiliu contează pe această căsătorie.

— Se poate, însă sentimentele noastre trebuie să fie la fel.

— Cum adică?

— Să ne iubim... Stop! Aici drumurile se bifurcă. Mergem la hotel. Nu ești de părere să luăm masa în cameră? Am telefonat să fie cald și bine. Ce zici?

— De acord, ce mai întrebi?

— O simplă formalitate, nu te supăra.

Cînd intrară în hotelul din Ploiești, era ora opt fix Vesca era așteptată, o cunoștea tot personalul. Ordinele pe care le dădu în privința mașinii fură puține. O conduse doar în garajul hotelului, predînd-o unui om de serviciu. O servitoare veni și luă cele două geamantane pe care, abia acum, le observase Ilie, și le duse în camera preparată de mai înainte. În cameră era cald, liniște, parcă n-ar fi făcut parte dintr-un hotel de provincie.

— E cea mai bună cameră în care am dormit vreo dată, spuse Vesca. Aici mă simt mai bine ca acasă. Nu te faci comod? Aici au o baie proastă, dar te poți servi de ea la nevoie.

— Cum văd cunoști locurile? zise Ilie, cu puțin cinism în voce. Ea observă și-i răspunse prompt:

— Ești primul bărbat care doarme cu mine în această cameră...

— Nici nu mă îndoiesc. Dar cum de-ai mai fost pe-aici?

— Este orașul în care tatăl meu face cele mai mari afaceri. Atît pot să-ți spun.

Ilie se mulțumi cu răspunsul, însă pe cînd își scotea haina și rămase în cămașă, răbufni:

— Puteai să mă anunți, ca să-mi fi luat o cămașă de noapte.

— O să te îmbraci cu o pijama de-a mea. Nu face mofturi. M-am dus în baie. Așteaptă-mă.

După ce Vesca dispăru, Ilie pufni în rîs. Îi plăcuse mult protestul său că n-avea cămașă de noapte. Vorbise cu un ton prin care se înțelegea că toată viața lui nu dormise altfel. Dacă într-o seară, cînd Vasilis le-a adus la „Corso", pe ea și pe mamă-sa, Vesca ar fi privit mai mult la vagabondul din ușa localului, ar fi văzut că era Ilie Vîscu, amantul din seara asta. Atunci ar fi pufnit ea în rîs la pretenția lui că nu putea dormi fără pijama.

Făcură baie pe rînd și, cînd Ilie se înapoie în cameră, găsi o masă minunată, întinsă ca în basme. Nu lipsea nimic de pe ea. Petrecură. Ora douăsprezece îi găsi îmbrățișați în pat, aproape goi, pe cînd slaba lumină de pe noptieră îi învăluia discret într-o culoare violetă, dînd tinereții lor, imboldul la dragoste și la viață.

X

— Dragul meu, spuse Vesca, la opt, dimineața, după un somn de trei ori, mi-e dor de tine și nu pot dormi. Mai dă-mi o sărutare.

— Îți sînt dator?

— Da, cînd ai adormit mi-ai spus să te sărut.

— Poftim. Ilie se răsuci în pat și cuprinse pofticios corpul tinerii fete în brațe, oferindu-i un sărut prelung.

— Și dobînda, oftă ea.

Ilie îi dădu și dobînda, fără să șovăie. Se dovedea un bun platnic. De altfel pofta îi venea mîncînd, alături de-o fată rară ca Vesca. O admiră cu plăcere în bătaia slabă a luminii de pe noptieră. Nu ridicară

storurile de la ferestre, lăsînd ca în cameră să întîrzie întunericul nopții. Fata avea o față prelungă, ochi mari, nas fin, gură cărnoasă și un botișor ascuțit. Deasupra buzei superioare, în stînga, se ivea cu obrăznicie o aluniță blondă, singură, răzlețită, dar bună pentru actul de indentitate.

— Tu ai fi prinsă repede, căci te-ar recunoaște, oricine, după aluniță, zise el.

— Nu cred să fie așa de ușor, pentru că o pot acoperi.

— Cu ce?

— Cu limba. Ce știe lumea ce ascund eu acolo.

— Dar ar crede altceva despre tine.

— Nu-i nimic; însă scap? Dar, ia spune-mi de ce mă privești atît?

— Pentru că-mi aduc aminte: te-am mai văzut undeva. Prima dată cînd te-am văzut în viața mea.

— Prima dată a fost în biroul inginerului Vasiliu, așa mi-ai spus.

— Atunci te-am cunoscut.

— Nu-i tot una?

— De fel. Te-am văzut prima dată, era cred a doua sau a treia zi după ce venisei de la Bazargic, seara, pe la ora opt, în fața cafenelei „Corso". Erai cu mama ta și vă adusese Vasiliu cu mașina.

— Da, mi-aduc aminte. Era în seara zilei cînd cunoscusem pe Vasiliu. Am fost la cinematograf, apoi ne-a adus la „Corso", unde ne aștepta tata. Erai în local, desigur?

— Nu, eram afară, în fața localului.

— Nu cred. Afară nu se afla decît un sergent de stradă, care ne-a salutat și un vagabond, care tremura de frig.

— Eu eram vagabondul.

Vesca sări drept în capul oaselor, speriată. Dădu cu vîrful degetelor de la o mînă într-o parte abatjourul becului de pe noptieră și se îndreptă spre Ilie, ca să-l vadă mai bine. Îl privi, cu o mutră de copil speriat, mulțumindu-se să-i spună, după ce se întinse din nou pe pat:

— Deghizat, probabil.

— Nu, zise Ilie calm, vagabond autentic.

Vesca se ridică din nou, mai contrariată. Își sprijini bărbia într-un pumn, rămînînd pe gînduri. Ilie sări din pat și se duse de ridică storurile unei ferestre. Odaia fu scăldată într-o lumină puternică.

— Ce soare frumos! se minună ei. Azi este o adevărată zi de primăvară.

— Cine ești dumneata? îl întrebă Vesca, cu vocea omului care surprinde pe cineva necunoscut în casa sa.

— Ilie Vîscu.

— Ziarist?

— Eh, ziarist! făcu Ilie Vîscu flegmatic. Știi să scrii, ești ziarist. Nu-i o meserie serioasă.

— Și cum ai ajuns secretarul inginerului Vasiliu?

— Din seara aceea.

— Curios!

— Cred și eu că e curios. Dacă nu te vedeam pe tine, nu ajungeam secretarul inginerului Vasiliu. E tot ce poate fi mai adevărat din cele ce spun. Tu m-ai făcut să ajung a fi cel mai fericit om de pe pămînt: amantul tău de o noapte. Este un adevăr, pe care nu-l știe nici măcar cel care va însăila povestea mea în vreo carte: dacă nu te vedeam pe tine atît de suavă în seara aceea, nu mă aruncam în aventura pe care am trăit-o pînă azi. Privirea ta m-a fascinat, dar mi-a

dat cele mai mari puteri, ca să pot răzbate toate greutățile din drumul meu.

— Da, mi-aduc aminte că, de n-ar fi fost atît de frig, ți-aș fi dat cîțiva lei.

— Mai bine ai făcut. Mi-ai fi răsturnat toate nădejdiile. M-am aventurat pentru că te-am iubit. Îți dau cuvîntul meu că nici pe Greta Garbo n-am iubit-o, ca pe tine. Am fost cel mai mare admirator al ei din România. Am iubit-o fără să știe ea... Nu ești mulțumită că m-am destăinuit?

— Dar nu sînt lămurită.

— Frumusețea misterului stă tocmai în această nelămurire. De ce să-i stricăm farmecul, cînd azi tot o să ne despărțim. Mai sînt cîteva ore pînă ce o să predai mașina inginerului Vasiliu. Cu acest capitol se încheie aventura noastră.

— Poate că vreau să deschid o paranteză... de unde știi?

— Eu primesc fericit tot ce vine de la tine, dar tu te logodești.

— Nu mă mai logodesc.

— Cum?! sări, de data asta, Ilie.

— Nu mă mai logodesc, nu înțelegi? Nu mă mai logodesc!

— Dar ce ai să faci?

— Trimit mașina lui Vasiliu și plec cu tine la Brașov.

— Acolo întemeiem un cămin al nostru, nu? rîse Ilie.

— La Brașov, trăim, prostuțule!... Căminul îl vom face într-altă parte. Vreau să fiu soția unui om care mă cucerește, nu a lui Vasiliu, care îmi vînează zestrea.

— Dar te are la mînă cu un compromis.

— Puțin îmi pasă! Eu îl am la mînă cu înstrăinarea celor două milioane ale tatălui meu. Banii sînt în mîinile mele, nici tata nu știe. Nu poate ridica nici un

ban de la bancă, unde sînt depuși, fără mine. Am actele în lada mea; el mi le-a dat, ca să-mi dovedească nu știu ce... Dar ce ne interesează pe noi aceste chestii meschine? mă iubești?

— Da.

— Și eu te iubesc, așa vagabond cum ești. Dă-mi mîna.

Vesca sări din pat și-l cuprinse pe Ilie în brațe. El se desfăcu repede.

— Ascultă, zise Ilie, n-am precizat ceva: ce o să mîncăm?

Ea zîmbi.

— Dacă crezi că aștept să-mi dea un vagabond să mănînc, te înșeli.

— Nici tu să nu crezi că o să mă las întreținut de o femeie. Eu vreau să muncesc.

— Da, o să muncești la mine.

— Ce?

— Iubindu-mă. Mai mare muncă decît asta, ce vrei?

— Vreau să mănînc!

— Ți-e foame?

— Da.

— Sună, ca să vedem ce ne-a pregătit jupîneasa de aici.

După ce mîncară, amîndoi consimțiră să stea serios de vorbă. Aranjară viitorul cel mai apropiat: viața de la Brașov, unde aveau de gînd să stea pînă-n toamna viitoare. Vesca urma să se ducă la Bazargic, căci trebuia să convingă pe tatăl ei asupra inutilității căsătoriei cu inginerul Vasiliu.

Ilie socoti și el că ar fi mai bine să dea drumul sincerității. Femeii care te înțelege, ai curaj să-i spui tot ce-ți stă pe suflet. Chiar crimele pe care le-ai comis și au rămas nedescoperite de cineva. Dar bietul Ilie Vîscu

n-avea nici-o crimă pe conştiinţă. Cel mult cîteva găinării, care nici nu meritau să fie spuse nici unui duhovnic. Abaterile săvîrşite din mizerie, ori din nepriceperea ta în viaţă, sînt iertate de Dumnezeu din prima clipă. Sfîntul, pus să-ţi controleze faptele, nici nu le trece pe răboj, dacă nu ţi-ai făcut din ele o meserie. Ilie gîndise frumos în viaţă, sperase într-un vis făcut cu greşeală, doar faptele lui fuseseră urîte. Fusese un bucătar nătîng, care-şi pierduse timpul încercînd să facă mîncăruri bune. Nu reuşise nici una, dar ieşise murdărit toată viaţa. Nu tot aşa stăteau lucrurile cu Gherase Vasilis. Acela vroise să facă rău şi ieşise b ne pentru el. A ştiut ce vroia, totdeauna.

— De aceea dragă Vesca, mă spovedesc ţie acum, înainte de a începe vreo treabă mai temeinică în doi. Ţi-am spus ce-am făcut în viaţă pînă-n seara cînd te-am zărit în faţa cafenelei, „Corso". Am fost un vagabond. Recunoscînd în inginerul Vasiliu pe un vechi tovarăş de vagabondaj, m-am luat după el şi i-am intrat în viaţă, cu de-a sila. I-ar fi fost mai bine fără mine, ţi-ar fi sucit mintea şi-ar fi ajuns stăpînul zestrei tale. Eu, i-am făcut un rău, punîndu-i piedeca, dar am oprit un ticălos de a-şi bate joc de nişte oameni cinstiţi. Partea proastă este că i-am luat locul în inima ta.

— Nu însă cu aceleaşi mijloace, îndreptă Vesca.

— Intenţia de a te cuceri, am avut-o, ţi-am spus.

— Dar nu ca să mă furi, să fim înţeleşi.

— Ţi-o jur pe mormîntul mamei mele, că nu. Dacă aş fi avut avere, o puneam la picioarele tale, fără nici o îndoială. Mi-ai fost dragă şi l-am invidiat pe celălalt că erai a lui.

XI

Croitorul Avram Blum intră pe coridorul Poliției Judiciare, cu o oarecare sfială în suflet. Nu-i plăcea defel să intre la poliție, nici măcar ca reclamant. Totdeauna s-a ferit să aibă ceva cu vreun păzitor de legi, iar cînd a avut vreo pretenție de undeva, s-a lăsat imediat păgubaș.

Iată-l, acum, chemat la Poliția Judiciară, pentru o chestie pe care n-o cunoștea. „Informator", așa scria pe hîrtia adusă cu noaptea în cap de un sergent de la secția din mahalaua lui. Informator! Ce-i aia?! Sergentul care a venit cu citația i-a spus că nu-i nimic grav, dar că trebuia să se prezinte neapărat la poliția judiciară, în ziua aceea, la ora zece. Apoi l-a pus să iscălească de primirea hîrtiei; după aia, a mai dat și un pol sergentului.

Nu-i nimic grav, dar trebuie să te prezinți „neapărat", căci altfel, dacă nu te prezinți, poți să capeți un bucluc. Așa i s-a mai întîmplat acum cinci ani, cînd a fost martor la procesul unui vecin. Nu s-a dus și a fost amendat cu cinci sute de lei. Dacă și acum ar fi martor, la fel ar face. Mai bine plătește cinci sute de lei, decît să se prezinte la tribunal.

Avram Blum citi încă odată citația pe care o avea în mînă, apoi își puse ochelarii și citi firmulița de pe prima ușă din coridorul poliției judiciare. Numele nu corespundeau. Roti atunci privirea, dèznădăjduit, pe coridor și-i fu frică să meargă mai departe. Avu noroc. Ieși cineva pe neașteptate, dintr-o cameră și-l sperie atît de tare, că-i veni să leșine. Norocul fu acela că, polițistul îl întrebă, cum dădu cu ochii de el:

— Pe cine cauți dumneata?

Avram Blum nu-i răspunse, dar îi întinse mulțește hîrtia.

Celălalt o citi și-i zise:

— Camera treia, la domnul comisar șef Viorel.

Apoi plecă grăbit. Blum numără camerele de două ori, ca să fie mai sigur și, cînd se convinse care era a treia, ciocăni în ea.

— Intră! se auzi o voce gravă.

Înspăimîntat, Blum execută comanda. Deschise ușa încet, vîrî întîi doar capul, pe urmă bustul, după care făcînd un efort mare, intră cu totul.

În cameră se afla un singur om, un munte de om, înalt și bine legat cu o privire ageră, care trecu vijelioasă prin ochelarii groși ai croitorului Blum, oprindu-i-se în ochi.

În loc să se sperie mai tare, ciudat! Blum zîmbi.

— Să fie cu noroc coane Viorel!

— Noroc jupîne! îl primi celălalt, zîmbind și el. Își recunoscuse imediat croitorul din mahala. Ce cauți pe aci, domnule Blum?

— Eu ce caut, coane Viorel? Păcatele mele; dumneavoastră ce aveți cu mine? N-am știut că tocmai matale m-ai pus pe drumuri, că veneam cu mai multă inimă. Cred că nu pentru a-mi comanda ceva, mi-ai trimis citația asta?

Comisarul șef luă hîrtia din mîna omului și o privi.

— Nu, e drept, zise el, nu pentru o comandă te-am chemat, dar lasă! uite cum s-a slăbit căptușala hainei... vezi? E cusută slab.

— Coane Viorel! se supără croitorul. Matale știi unde am prăvălia. Dădeai un telefon, trimiteam un băiat; lua haina și, într-o oră, era gata. Ce era nevoie să mă chemi cu citație. Dă-mi voie să vorbesc la telefon ceva acasă.

— Poftim.

Blum ridică receptorul, formă numărul și țipă puternic:

— Șmil! Spune la cucoana că e bine de mine. Conu Viorel, comisarul, are o căptușeală de la haină căzută.

Lăsă receptorul și se îndreptă spre conu Viorel.

— Am avut o mare teamă că cine știe ce s-a mai întîmplat. Bine că a fost numai asta.

— Stai puțin, rîse comisarul, nu te speria, dar mai este ceva,

— Ce mai este?

Comisarul trase un sertar, din care scoase mai multe fotografii. Alese una pe care i-o arată lui Blum. Acesta o luă și după aceea aruncă o privire mioapă asupra ei, tresări speriat.

— Un om mort, coane Viorel.

— Da; îl cunoști?

— Nu l-am văzut în viața mea.

— Uită-te bine la el.

— M-am uitat. Nu-l cunosc.

— Acest om a fost găsit mort pe șosea, aproape de Brașov. Era îmbrăcat cu un palton care purta eticheta magazinului dumitale.

— Al meu chiar?

— Da; nu-ți spun.

— Să văd paltonul.

— Uite-l colo în cuier. Poartă pe dos inițialele I. S. Uită-te bine la el. Mortul n-avea nici un act asupra lui. E un bărbat tînăr, de vreo treizeci de ani, părul negru, ochii la fel, și o gaură în dreptul inimii, după cum se poate vedea pe palton.

Blum privi de departe haina, fără a pune mîna pe ea. Recunoscu imediat croiala și cusătura lui.

— Pune mîna, fără frică, mortul nu mai e în el, zise comisarul. Luă el haina din cui şi o întoarse pe toate părţile. O cunoşti? Priveşte iniţialele poate că îţi aduci aminte mai repede.

— I şi S! bombăni croitorul. Cine să fie I şi S?... Se lovi cu o palmă pe frunte. Ăsta este conu Iosifache Soare! sări el. Cum să nu-l cunosc? Conu Iosifache, rentierul! Ce, dumneata nu-l ştii coane Viorel? Conu Iosifache!

— Îl cunosc, mi se pare, dar nu-i cel din fotografie.

— Ferească Dumnezeu! Conu Iosifache Soare, e cu totul altfel. Mai grăsun, are mustaţă, altfel... Poate că i-o fi furat cineva paltonul!

— Eşti sigur că paltonul este al lui Iosif Soare?

— Foarte sigur, coane Viorel! Îi cunosc monogramul, eu i l-am făcut cu mîna mea.

— Are telefon acasă?

— Sigur că are. Se poate să nu aibă; tocmai conul Iosifache!

— Să-i dăm un telefon, ca să nu mai întîrziem, ştii numărul?

— E în carte; îl găseşte repede la litera S.

Iosif Soare a fost găsit imediat; era acasă; tocmai se sculase dintr-un somn lung, care avusese loc în urma unui chef mare. Era bine dispus, ras proaspăt, îmbăiat, doar să-şi fi tras pantalonii pe el, căci telefonul comisarului Viorel îl găsise în pijama.

— Viu îndată, domnule comisar, a răspuns el. Dacă e vorba de ceva senzaţional; viu cu plăcere, tot n-am eu timp să mă duc la cinematograf. Nu-mi spune nimic; vreau să gust frumuseţea cazului din plin, pe loc, acolo...

Iosif Soare a fost pus și el în fața paltonului, pe care îl dăruise cîndva, lui Ilie Vîscu.

— Cunoști haina! l-a întrebat comisarul.

— Cum să n-o cunosc, dacă a fost a mea.

— Ți-a fost furată?

— Nu. Paltonul acesta l-am dat de bună voie unui vagabond, care a dormit cu mine la un hotel de pe Calea Griviței... I-am mai dat o pereche de șoșoni și o pălărie.

— Cu ce ocazie?

— Mi-a fost milă de el.

— L-ai cunoaște să-l vezi?

— Cred că da.

Comisarul îi întinse fotografia, pe care i-o arătase lui Blum.

— Ăsta este?

Iosif Soare o privi și se sperie. Asta era o adevărată senzație.

— Mort? zise el înfricoșat, lăsînd să-i cadă fotografia din mînă, cutremurîndu-se, parcă s-ar fi atins chiar de cel ucis.

— Da da, confirmă comisarul Viorel. A fost găsit pe șosea, lîngă Brașov. împușcat în inimă. Acesta este vagabondul căruia i-ai dat paltonul?

Iosif Soare se aplecă și luă de jos fotografia, privind-o din nou, cu mai multă atenție.

— Domnule comisar, cred că ăsta este, deși fața i s-a schimonosit rău. El este.

— Numele i-l cunoști?

— I l-am cunoscut, dar nu-l mai țin minte. Avea un nume ciudat, de ceva așa care se lipește... Nu știu cum să-ți spun...

— Clei?

— Nu.

— Pap?
— Lipitoare, poate?
— Nici asta.
— Atunci ce dracu nume avea?
— Ceva așa care se lipește și se întinde... țin minte că m-am gîndit la chestia asta atunci, cînd i-am dat paltonul.
— O fi dulceață, domnule! rîse comisarul.
— Nu. Mai spune ceva.
— Sirop?
— Nu.
— Fagure?
— A! izbucni Iosif Soare, încîntat. Așa ceva! Da ceva care numai păsările mănîncă.
— Ce o fi mîncînd păsările de e lipicios și se întinde?... murmură, gînditor polițistul. Ce fel de păsări mănîncă lipiciul ăsta al dumitale?
— Păsările din pădure.
— De ce nu spui așa domnule? izbucni și comisarul. Dumneata vorbești de vîsc?
— Da, nene! De vîsc vorbesc.
— Deci se numea Vîscu?
— Așa.
— Și mai cum?
— Asta mi-ar fi greu să-mi aduc aminte.
— Îl găsim noi imediat. Vino dumneata cu mine la fișe; la cazierul poliției. Dacă era vagabond, nu se poate să nu fi trecut pe la noi cu ceva, cît de puțin.

Iosif Soare își luă pălăria și urmă pe comisar prin mai multe coridoare, pînă ce ajunseră la sala de fișe. Asta mai înțelegea și el caz senzațional. Merita să ardă un chef, după ce o termina; prea a fost senzațional! Dar cum dracu de-a fost omorît băiatul ăla?!...

Era simpatic, vagabondul! S-o fi băgat în cine știe ce încurcături și și-a găsit moartea.

Comisarul Viorel ceru funcționarului de la cazier, să-i dea toate fișele cu numele Vîscu. Erau numai patru și le întinse pe o masă.

— Vîscu Anghel, spuse comisarul.

Soare se uită la el. Nu era.

— Vîscu Florea.

— Nici ăsta.

— Vîscu Gheorghe.

— Nici.

— Vîscu Ilie.

Iosif Soare luă fotografia acestuia și o privi lung.

— Ăsta este, domnule comisar.

Comisarul citi foaia identității celui descoperit:

— *„Vîscu Ilie. Născut în orașul Pitești, în anul 19..., Absolvent a șase clase de liceu. Condamnat pentru trecerea frauduloasă a graniței, pentru furturi mărunte, escrocherii la jocuri de noroc. Vagabond incorigibil. Nepericulos. Semnalat la Brăila în tovărășia periculosului spărgător internațional Gherase Vasilis. S-a smuls de lîngă acesta și hoinărește prin București, adăpostindu-se pe la hanurile ordinare din preajma Gării de Nord"*.

— Că era nepericulos, murmură trist, Iosif Soare, garantez și eu. A dormit în camera mea, fără să mă fure.

— Cu ce ocazie domnule Soare, dacă-mi dai voie să te întreb?

— Nu este nici un secret. M-am dus după un chef să mă culc la un hotel de pe Calea Griviței. Era noaptea, tîrziu. L-am găsit pe Ilie Vîscu, certîndu-se cu portarul. Nu vroia să-i dea o cameră, pentru că era

îmbrăcat prost. Mi s-a făcut milă de el și l-am luat în camera mea; aveam două paturi. Eu, cînd beau, domnule comisar, să-ți spun drept, am o dambla, devin atît de milos, că dau și haina de pe mine, omului pe care îl văd că nu are.

Lui Ilie Vîscu, în noaptea aceea, i-am dat, cu chitanță în regulă și cu martori, hainele, ceasul de aur, butonii, tabachera de aur, tot ce aveam mai de preț la mine. El, săracul, Dumnezeu să-l ierte! n-a plecat cu ce-i dădusem eu. A rămas în cameră, pînă dimineață și n'a vroit să primească de la mine decît paltonul, șoșonii, pălăria și nu știu mai ce.

Atîta pot să vă spun despre omul acesta. De atunci nu l-am mai văzut niciodată; ba chiar îl uitasem cu desăvîrșire.

XII

— Bună ziua!

— Salut! Ce dorești matale?

— Vreau să vorbesc cu domnul comisar șef, Viorel.

— Eu sînt. Cu ce te pot servi?

— Mă numesc Ionel Mateiaș, prim redactor la ziarul Apocalips.

Comisarul îl privi chiorîș. Prim redactorul ăsta, nu prea părea prim redactor adevărat... dar dacă era vorba de Apocalips, n-avea nimic de reproșat. Altul, mai îmbrăcat, ar fi dat de bănuit ceva.

— Am înțeles, conchise el, ești la puturosul ăla de jidan... cum îl cheamă?

— Anghel Vodă-Lăcustă.

— Auzi al dracului! Și... cum îți spusei: cu ce te pot servi?

— Domnule comisar, începu rar și misterios gazetarul Ionel Mateiaș, dați-mi voie să stau, căci e ceva lung.

— Zău? Ia loc.

— Domnule comisar, ați publicat în ziare, fotografia unui tînăr, care a fost găsit împușcat pe șoseaua care duce la Brașov...

— Da, a lui Ilie Vîscu.

— Chiar a lui. L-am cunoscut și eu.

— Dumneata? Ia spune, pare interesant.

— Mă rog, în ce zi a fost găsit mort, dacă-mi dați voie?

— Miercuri, la ora 10 dimineața.

— Luni, la ora 4, s-a despărțit de mine. Patru fără ceva, cred că a fost. Am luat masa împreună pe bulevard, la o bodegă. A fost invitatul meu, venise să mă roage să-l introduc în gazetărie. La despărțire mi-a cerut să-i împrumut cinci sute de lei, spunînd că avea întîlnire la ora aceea, cu o femeie.

Polițistul începu să devină atent. Gazetarul aducea ceva lumină în chestia crimei, nu părea de lepădat. Numai dacă n-o fi vreun famfaron, ca să-și asigure cercetările, zise de la început.

— Te rog să-mi spui exact, cele ce știi, fără fantezie gazetărească.

— Numai exact, domnule comisar.

— Lasă, vă cunosc eu, știu bine cine sînt gazetarii la o anchetă. Ei vin să cumpere, nu să vîndă. Cum l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

— Vă spusei, domnule comisar, a venit la mine să mă roage să-l introduc în gazetărie. L-am ajutat, ca pe orice începător, și atît.

— Avea familie?

— Nu știu.

— Cine era femeia cu care se întîlnea?

— Nici asta nu știu. Mi-a spus doar că era o femeie bogată, și că o iubea. Mi se plîngea că era o femeie ușuratică; nu-l lua în serios. L-am sfătuit eu cum să procedeze.

— Se vede. S-o fi apucat să te asculte.

— Nu cred.

— În sfîrșit... ce mai știi despre el?

— Că era prieten cu inginerul Vică Vasiliu și era logodit cu dansatoarea Zozo Lemnaru, pe care a prins-o cu un amant, într-o zi, la Hotel Maciste.

— De unde știi astea?

— De la el.

— Bun. Altceva?

— După ce s-a convins că logodnica îl înșeală, s-a îndrăgostit de femeia, cu care s-a întîlnit luni, la ora patru, în fața Fundației Regale.

— Bine domnule Mateiaș, vorbi comisarul, fără ironia de la început, văd că mi-ai dat niște informații prețioase. Îți mulțumesc. Te rog să vii azi după masă la ora șase aici. Vreau să mai stăm de vorbă, după ce mai fac unele cercetări.

Ionel Mateiaș se ridică, dar nu se urni din loc, după cum era de așteptat. Răsuci pălăria în mîini, vroind să mai vorbească ceva.

— Ce mai este? încercă comisarul să-l urnească.

— Domnule comisar, vreau să vă rog să-mi dați voie ca să fac și eu unele cercetări...

— A! detectiv particular? zîmbi polițistul. Bine, numai să nu-ți frîngi gîtul.

— Merg pe contul meu.

— S-a făcut. Din partea mea, ești liber. La revedere.

— Vă salut, domnule comisar!

Ionel Mateiaș ieși aproape cu spatele, pînă-n coridorul poliției judiciare. Aici era gata să dea peste o tînără femeie, care se ruga de un bătrîn slujbaș, s-o lase să intre la comisarul Viorel. Tînăra avea lacrimi în ochi și părea îndoliată, socotind după fișeul negru, cu care își acoperise capul.

— Spune-i domnului comisar că vreau să-i vorbesc ceva interesant, insistă ea, rugător, în fața omului de la ușă, care se arăta fără inimă, în fața lacrimilor ei.

— Domnul comisar nu-i aci, ți-am spus domnișoară.

Așa primise ordinul să mintă. Comisarul-șef Viorel vroia să lucreze nestingherit. De aceea puse un om la ușă; să nu lase pe nimeni să intre.

Ionel Mateiaș privi spre tînăra îndoliată cu un aer de protector, ceea ce făcu pe femeie să se adreseze lui.

— Domnule, te rog, insistă dumneata să-mi dea drumul la domnul comisar șef Viorel. Știu că este aci.

— Dar ce ai cu d-sa? o întrebă el.

— Vreau să-i vorbesc în privința crimei de la Brașov.

— Mateiaș sări stîrnit. Era tocmai ce-i trebuia lui. Apucă fata de o mînă și o trase spre ieșire.

— Vino cu mine. Este o chestiune care mă interesează. Vrei să stăm puțin de vorbă, înainte de-a merge la comisar? Te voi duce eu.

— Da, numai să fiu ascultată mai repede. Am văzut fotografia mortului în ziar și l-am recunoscut.

Vorbind, Mateiaș o ținea mai departe de mînă, pînă ce ajunse să o ia de braț. Cum era îndrăzneț nu întîrzie s-o conducă la o cafenea din preajma poliției, unde o invită să intre. Comandă două cafele, începînd repede conversația întreruptă.

— În primul rînd te rog să-mi spui dacă nu ești rudă cu mortul? Te văd îndoliată, zise Mateiaș.

Fata răsuci privirea, își ţugui buzele, neavînd curaj de a vorbi ceva.

— Mă numesc Filomela, murmură ea în vîrful buzelor, drept orice răspuns.

— Îmi pare bine. Numele meu este Ionel Mateiaș. Ziarist...

— Da? Credeam că sînteți de la poliție.

— Aș, zise Mateiaș, noi, gazetarii, intrăm pretutindeni și avem de-a face cu multă lume. Chiar acum am fost chemat de comisarul Viorel, care m-a rugat ceva, în privința acestei crime. Mă știe cam tăios, cînd e chestia de dreptate. L-am luat puțin la rost pentru greutatea cercetărilor. Eu sînt gazetar. Am dreptul.

— E bănoasă meseria asta, domnule gazetar? îl întrebă Filomela, fără vreun motiv.

— Potrivit, răspunse el, pentru că eu sînt un om drept... Te-am întrebat: ești rudă cu mortul?

— Da... știu eu? sînt logodnica lui, șovăi puțin, Filomela.

Ionel Mateiaș era gata să sară de pe scaun, dar se reținu. Un anchetator bun, nu se sperie niciodată de vreo surpriză. Avea nevoie de sînge rece. Totuși rămase trăznit; bănui că avea în fața lui pe femeia cu care s-a întîlnit Ilie Vîscu luni la ora patru, după ce se despărțise de el în fața bodegii de pe bulevard. Deci mortul avusese două logodnici într-un timp scurt, căci pe prima logodnică i-o cunoștea. Fata din fața lui nu era dansatoarea de la hotel Maciste. Precaut, vorbi calm:

— Dacă ești bună, domnișoară, spune-mi: luni la ora patru ce-ai făcut dumneata? Azi este vineri, nu-i un timp prea lung, ca să nu-ți reamintești precis ce-ai făcut luni.

— Luni, la ora patru... vorbi fata puțin gînditoare, da, știu ce-am făcut. Am stat toată ziua acasă, adică la serviciu. Am serviciu la biroul domnului inginer Vasiliu.

Altă surpriză. Deci Ilie Vîscu fusese în sfera de activitate a inginerului Vasiliu, foarte intim! Poate că făceau afaceri împreună.

— Cu ce ocazie l-ai cunoscut pe Vîscu?

— Era secretarul domnului inginer Vasiliu.

— Pe domnișoara Zozo Lemnaru o cunoști?

— Da, este prietena stăpînului meu.

— Prietena inginerului Vasiliu?! sări de data asta în sus, Mateiaș, fără să se mai poată abține. Cum vine asta domnișoară? își dădu drumul curiozității Mateiaș. Zozo Lemnaru a fost logodnica lui Ilie Vîscu, e prietena lui Vasiliu și mai are un amant cu care Vîscu o prinde la un hotel, iar dumneata ești logodnica lui . Nu mai înțeleg nimic. Aci este un mister greu de pătruns.

Filomela îl privi ciudat, crezînd că Mateiaș e nebun .

— Domnule, zise ea, cred că vrei să glumești. N-a avut cînd să fie logodnica lui Ilie Vîscu, Zozo Lemnaru, pentru că a cunoscut-o, după ce m-a cunoscut pe mine. Știu sigur acest lucru. Nici n-a avut de ce s-o prindă la hotel cu vreun amant.

— Am văzut eu, cu ochii aceștia, domnișoară, crede-mă! Nu sînt nebun, nici beat. Eu am fost martor cînd Vîscu a prins-o la hotel.

— Cu cine?

— Cu un negustor de grîne din Bazargic.

— Un domn bătrîn?

— Da.

— E tatăl domnișoarei Vesca Priboief.

— Asta cine mai este?

— Logodnica domnului inginer Vasiliu, răspunse Filomela.

— Altă încurcătură, oftă Mateiaș, scîrpinîndu-se după o ureche. Apoi, scoțînd o fluierătură de om sărac, zise amărît:

— Trebuie să-ți spun ceva care o să te întristeze, domnișoară.

— Spune-mi, te rog.

— Luni la ora patru, Ilie Vîscu a avut întîlnire cu o femeie în fața Fundației Regale.

— Ilie Vîscu?

— Da, chiar el.

— Așa? Atunci cu femeia aceia a fost, de a lipsit de acasă, pînă în ziua cînd a fost găsit mort.

Cum îi căzuse fișeul negru de pe cap, pe umeri, Filomela nu și-l mai ridică din nou. Îl strînse încet și-l băgă în buzunarul pardesiului. Mortul nu mai merita să-i poarte doliu o fată sinceră ca ea. Începuse să creadă că și el o iubea, de aceea se dăduse logodnica lui; să nu-l lase lipsit de cineva care să-l revendice. Acum, nu-l mai regretă atît de mult și n-o să-l mai plîngă. Ba încă începuse să-i pară rău că se prezentase să spună ce știa. Să se ducă la poliție inginerul Vasiliu care era prieten cu mortul, nu ea care a fost înșelată. În dimineața aceea, cînd văzuse în ziar fotografia iubitului ei mort, era gata să leșine de durere. S-a dus ca disperată în camera lui Vasiliu și i-a strigat: „Conașule, domnul Vîscu e mort!" Inginerul i-a răspuns fără să arate vreun regret: „Știu, Filomela, am citit și eu". Iar cum ea plîngea, i-a strigat enervat: „Ai venit aci să-mi bați capul cu prostiile astea? Lasă-mă-n pace! Ieși afară".

Mai tîrziu însă a chemat-o la el. De data asta era trist. A început să-l plîngă pe Ilie Vîscu. Ei i-a dat o mie de lei, fără vreun rost, spunîndu-i să-și vadă de treabă că o să se ducă el la poliție să vorbească cu comisarul Viorel.

Ea, însă, n-a putut să rabde mult, a venit de bună voie, căci îl iubea pe Ilie Vîscu. Și acum, auzi? el avea altă iubită cu care s-a întîlnit și a fost cu ea. Nesincer om! Ce-i drept nu o făcuse niciodată să creadă că se va lega ceva serios între ei, dar ea se dăduse drept logodnica lui așa, ca să nu pară chiar că nu-i fusese nimic; pentru că vroia să se ocupe de înmormîntarea lui Vîscu.

Femeie jignită, Filomela și-a retras pretențiile pe care le avea ca logodnică. Mult mai liniștită ca la început, s-a adresat lui Ionel Mateiaș:

— Ce trebuie să fac acum?

— Trebuie să mergi cu mine la comisarul Viorel, ca să declari tot ce știi, i-a răspuns el. Însă te rog un lucru: nu pomeni nimic despre chestia de la hotel pe care ți-am povestit-o eu. Poate că m-am înșelat, nu se știe. Mă voi ocupa personal, să văd ce-a fost acolo. Spune-mi: domnișoara Priboief e bogată?

— Da, foarte bogată.

— Ce fel de fire are?

— Nu prea serioasă. Nu cred să rămînă logodnica domnului inginer Vasiliu. A mai fost logodită de cîteva ori. Știu de la Ilie Vîscu.

— Mulțumesc. Acum să mergem la poliție.

— Mi-e cam frică de poliție, zise fata.

— Nici o frică, domnișoară, răspunse Mateiaș, luînd-o protector de braț. Noi, gazetarii, avem autoritate.

XIII

— Bună ziua! spuse grav un domn tînăr, intrînd în biroul inginerului Vasiliu, fără a mai bate la uşe. În urma sa venea Filomela care-i deschisese.

Ştiind că va veni cineva, inginerul Vasiliu aştepta la masa sa de lucru. Îşi luase o poză de om foarte ocupat. În realitate se gîndea la citaţia pe care i-o trimisese comisarul Viorel. Îl chemase pentru a doua zi, dimineaţa, la ora nouă, să depună asupra crimei pe care o cerceta.

Văzînd, intrînd pe uşă, un om pe care nu-l cunoştea, Vasiliu se ridică.

— Bună ziua! răspunse el, puţin surprins de felul de a intra al celuilalt. Bănui ceva anormal. Îşi refăcu poziţia de patron grav.

Străinul înaintă cîţiva paşi şi se opri în mijlocul camerei. Era îmbrăcat elegant. Purta un pardesiu dintr-o stofă scumpă, ghete de lac, care demascau provincialul, venit la Bucureşti să sperie lumea, cravată de un roşu aprins, gambetă şi un fular fin de mătase alb. Cu degetele mîinii drepte susţinea o servietă grea de piele.

Filomela dispăruse pe o uşă, după ce-şi îndeplinise misiunea de a aduce vizitatorul în birou.

— Sînt avocatul Iorgu Lupan, spuse acesta, cu o voce care nu dovedea amiciţie. Mai mult se răstise. După ce-şi scoase gambeta lăsă să se vadă pe creştetul capului un început de chelie, care continua slab spre frunte pe sub părul aranjat cu grijă s-o acopere.

— Îmi pare bine, răspunse în doi peri, Vasiliu, mulţumit că celălalt îşi scosese parcă cu regret, pălăria.

Străinul nici nu-i luă în seamă mulţumirea, ci repetă:

— Sînt avocatul Iorgu Lupan...

— Am spus: îmi pare bine. Cu ce vă pot sta la dispoziție?

— Cu obrazul dumitale, ca să-l pălmuiesc, strigă, roșu la față, avocatul Lupan.

Vasiliu tresări uimit, nu speriat; zîmbi batjocoritor și, fără să-l mai intereseze ce voia agresorul, începu să vorbească cu tonul unui om milos:

— Iubite domn, nu te hazarda. Află că din doi pumni te fac una cu pămîntul. Nu mi-e frică. Te sfătuiesc să iei loc și să spui ce vrei. Lasă palmele și furia, pentru alte ocazii. La mine, dacă nu ești cuminte, riști să pleci nemulțumit, profund umilit. Ce vrei?

— Sînt avocatul Iorgu Lupan, mai zise celălalt parcă cu intenția de a enerva, ceea ce făcu pe Vasiliu să izbucnească:

— Mi-ai spus de două ori cine ești. Știu! Cu ce ocazie m-ai vizitat azi?

— Numele meu nu-ți spune nimic? întrebă încruntat Lupan. Într-adins l-am repetat.

— Nu, nimic, se miră Vasiliu. Lupan îmi amintește de numele unui magazin de pălării, cu care nu am nimic de-a face. Îmi vine să cred că ai greșit adresa. Ești bucureștean dumneata?

— Nu, din Bazargic.

— Așa? Cu ce ocazie pe la București? îl persiflă inginerul.

— Domnule! izbucni avocatul, refăcîndu-și prezența agresivă de la început. Sînt logodnicul domnișoarei Vesca Priboief.

— Ia te uită domnule! izbucni într-un hohot de rîs gazda. Sîntem confrați, deci? Și eu sînt logodnicul domnișoarei Priboief.

— Știu. Pentru asta am venit la dumneata. Te rog să ții seama că eu sînt pe punctul de a mă căsători cu această domnișoară și nu renunț.

— Ca și mine, zîmbi Vasiliu.

— Nici dumneata nu renunți?

— Nu chiar asta am vrut să-ți spun... Și eu sînt pe punctul de a mă căsători cu domnișoara Priboief.

Aranjîndu-și cu grijă părul, dînd cu palmele pe el, ca și cînd și l-ar fi simțit dezordonat, inginerul Vasiliu ieși de după birou, venind în fața furtunosului musafir. Îl privi calm, aproape îngrijorat; mină pe care o schimbă repede într-o prietenie largă. Bătu umărul celuilalt, parcă n-ar fi fost vorba de palme pînă atunci.

— Iubite confrate, începu el vesel, noi sîntem doi păcăliți. De ce să ne certăm, cînd domnișoara Priboief ne-a tras clapa la amîndoi? De o săptămînă nu mai știu unde este. A plecat într-o zi cu mașina mea și de atunci n-am mai văzut-o. Aștept să aflu că mașina mi-a fost părăsită undeva, pe cîmp, iar logodnica este în dragoste cu vreun... nou logodnic...

— Eu știu unde se află, îl întrerupse avocatul Lupan.

— Felicitările mele! Eu nu știu, cu toate că sînt mai nou ca dumneata... Aștept totuși, nu mi-am pierdut firea.

— Poți aștepta mult și bine. Domnișoara Priboief este la Brașov, sub scutul meu, să știi. Mașina este depusă de o săptămînă într-un garaj la Ploiești.

Vasiliu îl privi încruntat, dar repede se liniști și, ducîndu-și mîinile la spate, îi acordă o altă privire, zîmbitoare.

— În cazul acesta, ce vrei de la mine, domnule Lupan.

— Să declari în scris că nu ai nici o pretenție de la domnișoara Priboief și că depui imediat, cele două

milioane de lei, pe care le-ai luat pe nedrept de la domnul Priboief, clientul meu din Bazargic.

Celălalt strînse pumnii furios la spate, scoase scîntei din ochi, roşindu-se tot. Se vedea că-şi stăpînea, cu mare greutate, furia. Tăcu, intenţionat ca să vadă ce vroia să-i mai spună rivalul pe care îl avea în faţă. S-ar fi putut să mai aibă ceva de spus, dacă venise cu atîta îndrăzneală în casa sa. Avocatul Lupan privea în jos, aşteptînd. Vasiliu trecu la locul său de la masă, reaşezîndu-se pe scaun. Cercetă cîteva hîrtii de pe birou, lăsîndu-le imediat pe loc, fiindcă-şi simţea mîinile tremurînd. Se ridică brusc, zvîrlind uşor o palmă prin aer.

— Iar dacă nu vreau să execut comanda, ce se poate întîmpla? întrebă el ritos.

— Ce? răspunse avocatul. Vom reclama poliţiei. Asta se va întîmpla.

— N-aveţi decît s-o faceţi. Să vedem dacă domnului Priboief îi va conveni cele ce vor urma.

Prin surprindere, avocatul Lupan se aşeză pe scaunul din faţa biroului, punîndu-şi servieta pe genunchi. Începu să vorbească liniştit, ca despre o afacere de prea mică importanţă:

— Vorbeşti, desigur, de cazul care s-a petrecut la hotel „Maciste", ca şi de cele petrecute aici, cînd o amantă de-a dumitale a surprins pe domnişoara Vesca cu dumneata într-o cameră?

— Da, răspunse Vasiliu, de acele cazuri, ca şi despre dispariţia maşinii mele.

— Uiţi însă ceva: fantele care a făcut scandalul de la hotel „Maciste" este mort şi amanta pe care şi-a surprins-o cu domnul Priboief la hotel, este amanta dumitale care ţi-a făcut scandal aici. Cam ciudate întîmplări şi par a fi regizate de acelaşi om...

— De mine, nu? întrebă Vasiliu, imitînd calmul celuilalt. Ceea ce bănuise era adevărat, avocatul venise înarmat pînă-n dinți și era posibil să mai aibă și alte surprize în... servieta sa.

— Da, și nu poți spune că nu-i așa, răspunse Lupan.

— Dovedește-mi.

— Dumneata l-ai ucis pe Ilie Vîscu. Este adevărat?

Vasiliu nici nu clipi măcar din ochi. Se aștepta oare la această acuzație? Din contră, vorbi calm.

— Asta este cea mai mare prostie care se poate spune. De ce l-aș fi ucis?

— Ca să-l pedepsești că ți-a furat logodnica, folosind chiar mașina dumitale...

— Ești nebun? sări, de data asta înspăimîntat, Vasiliu.

— Nu sînt nebun. Poate vrei să spui că n-ai știut nimic?

— Absolut nimic și nici nu cred așa ceva.

— Atunci cum explici dispariția lui Ilie Vîscu, odată cu a domnișoarei Priboief?

Vică Vasiliu lăsă mîinile pe lîngă corp, deznădăjduit. Nu răspunse. Omul din fața sa era un magistrat, sau ce dracu era? Venise să-i smulgă declarații, sub masca unui logodnic caraghios? Se simți pierdut. Cum știa că în camera lui se afla o sticlă de coniac, abia începută, sună tare. Filomela apăru ca din pămînt.

— Servește o băutură, ceva, îi spuse el, mergînd spre ea. Pe masă la mine se află o sticlă...

Fata dispăru grăbită. Înțelesese din privirile lui că era ceva grav. Vică Vasiliu se întoarse la locul său.

— Ceea ce spui dumneata, începu el, rar, ca să cîștige timp, nu poate fi de fel adevărat...

Cum fata intră, aducînd pe-o tavă, sticla și două pahare, se întrerupse singur. Luă sticla și turnă lichidul prin pahare. Filomela plecă, înțelegînd că nu mai avea de ce să rămînă.

— Poftește, domnule Lupan, îmbie el pe avocat, după ce răsturnă pe gît un pahar.

— Mulțumesc, nu simt nevoia, răspunse celălalt, cu o nuanță de ironie în voce.

— Eu simt, zise Vasiliu, bînd pe al doilea pahar. Acum să stăm de vorbă. Îți declar că nu iau în serios aventura, de care spui dumneata că ar fi făcut-o Ilie Vîscu, și domnișoara Priboief...

— De ce?

— Pentru că este o invenție, pur și simplu. N-a avut cum să se lege vreo prietenie între amîndoi, deoarece nu s-au cunoscut.

— Totuși așa a fost. Ce caută cadavrul lui Vîscu pe șoseaua Brașovului?

— Știu eu? De ce vii dumneata să mă întrebi pe mine de acest lucru? Cine ești dumneata?

— Avocatul Iorgu Lupan, din Bazargic.

— Nu cred. Iar, dacă vrei să stai de vorbă cu mine, mai departe, dovedește-mi identitatea dumitale. Altfel...

Inginerul Vasiliu făcu un semn ușor cu o mînă spre ușă. Avocatul Lupan se ridică, fără a lăsa să se creadă că vroia să plece. Deschise doar servieta și scoase din ea un act pe care îl puse pe masă.

— Poftim, zise el. E suficient?

Vasiliu privi actul pe care era lipită fotografia avocatului.

— Mulțumesc.

Lupan luă actul și-l închise din nou în servietă. Era legitimația sa de avocat. Se așeză pe scaun, murmurînd:

— Ce n-ai da dumneata, să ai acte atît de autentice, domnule inginer Vasiliu...

Inginerul Vasiliu mersese fără vreun rost pînă la ușă și se înapoia, cînd celălalt vorbise. Nu înțelesese bine ce voise să spună Lupan. Dar bănui căci încruntă sprîncenele.

— Cum ai zis? întrebă.

Avocatul repetă doar gîndul:

— Vorbesc că actele mele sînt autentice...

— Pe cînd ale mele nu sînt, vrei să spui?

— Nu spun eu...

— Dar cine?

— Ilie Vîscu, amicul dumitale, i-a denunțat domnișoarei Priboief, tot ce știa... Numele dumitale a levărat este Gherase Vasilis...

Se ridică repede pentru că Vasilis, demascat, ridicase pumnii, furios. Se dădu într-o parte, iar pumnii grecului căzură în gol.

— Șantagistule! răcni acesta, urmărindu-l.

Avocatul Iorgu Lupan băgă o mînă în buzunarul pardesiului, de unde scoase o armă mică.

— Te previn, spuse el, sînt înarmat. Fii calm, te rog. Am venit să stăm de vorbă, nu să ne batem. Ia loc pe scaun și ascultă ce vreau să-ți spun.

Vasilis căzu pe scaunul său de la masă. Nu-și mai putu ține enervarea. Ca să se calmeze, bău coniac din sticlă, fără a-și mai pune în pahar.

— Ce vrei? strigă el autoritar.

— Nu ți-am spus? declară avocatul, așezîndu-se și el, cu mîna în buzunarul în care ținea arma. Domnișoara Priboief nu știe ce s-a întîmplat cu Ilie Vîscu,

îl crede un șarlatan ca și tine. I-am ascuns ziarele, în care se scria despre crimă. Se află la Brașov, retrasă, mîhnită. Ar reveni asupra sentimentelor pe care le avea pentru mine, dacă nu i-ar fi teamă de... inginerul Vasiliu. Nu vreau să am nimic cu acest om, dacă mă satisface. Dă-mi ce-ți cer și te asigur că nu-ți voi face nici un rău. Ești de acord?

— Ce-mi ceri? șuieră Vasilis.

— Declarația în scris, că nu vei ataca onoarea familiei Priboief și cele două milioane pe care le-ai depus la o bancă pe numele tău?

— Cine mă asigură că după ce voi restitui cele două milioane, nu mă vei denunța?

— Fapta în sine. Dacă te denunț, ești liber să spui ce vrei. Dar cu o condiție: numai dacă denunțul va veni din partea noastră.

Vasilis clătină din cap.

— Pe dumneata nu te interesează decît cele două milioane, atît. Restul sînt fleacuri, fără importanță bune de înspăimîntat niște provinciali. Spune-mi că nu este așa?

— Chiar așa este. Dă-mi deci chitanță ca să-și poată ridica banii de la bancă domnul Priboief și sîntem chit.

— Da, imediat. Dar îți pun și eu o condiție. Iscălești o poliță de cinci sute mii lei încasabilă numai după căsătoria dumitale cu domnișoara Priboief.

— Ce reprezintă această sumă!

— Despăgubirea mea. Am avut cheltuieli mari de cînd cunosc pe această domnișoară.

După ce se gîndi cîteva clipe avocatul Lupan admise.

Se făcură schimburile cerute. Avocatul Lupan se scula să plece. Vasilis mai bău puțin coniac, apoi porni

spre ușă, să-și conducă musafirul. Pe cînd acesta cobora scările antreului, Vasilis, rămas în prag, îl strigă:

— Domnule Lupan, am uitat să te întreb ceva: Dumneata nu știi cine a ucis pe Ilie Vîscu?

Celălalt se întoarse brusc și-l privi încruntat:

— Nu, zise. Dar de ce mă întrebi?

— Pentru că mîine sînt citat la anchetă și nu știu ce lămuriri să dau.

— O să-ți ceară, desigur, un alibi.

— Îl am.

— Dacă îl ai, e bine.

Cu aceste vorbe, avocatul Lupan dispăru în stradă.

XIV

— Domnilor, începu să vorbească comisarul-șef Viorel, v-am chemat aici pentru crima, care s-a săvîrșit pe șoseaua națională, alături de orașul Brașov. Nu vă voi spune multe la început, dar vă rog a fi sinceri și cît mai clari în depozițiile d-voastră. Țineți seama de un lucru: poliția nu scuză pe nimeni. Noi aici, nu facem decît cercetări, spre a lărgi drumul spre descoperirea criminalului, care trebuie să-și primească pedeapsa cuvenită.

Și acum să procedăm la un apel, ca să vedem dacă toți martorii citați sînt prezenți. Domnule secretar începe apelul martorilor.

Comisarul-șef Viorel coborî de pe estrada, unde se afla și trecu pe un scaun din partea dreaptă a sălii polițienești. Pupitrul rămase stingher prin părăsirea locului pe care șezuse comisarul. În sală, martorii fremătau împerecheați fiecare după cum se cunoșteau. Secretarul de la masa de lîngă pupitru răsfoi cîteva

hîrtii, își aranja mai bine ochelarii pe nas și tuși. Începu apelul, cu o voce piţigăiată, care enervă întreaga asistență, și așa destul de surescitată:

— Domnul Iosif Soare, strigă el.

— Prezent, răspunse cineva.

— Avram Blum.

— Aici, murmură croitorul. Eu, domnule secretar, am mai fost chemat aici. Știe conu Viorel.

— Bine-bine, îl liniști comisarul. Te-am mai chemat și azi și... poate te vom mai chema și mîine, nu se știe. Treci dumneata pe ușa asta împreună cu domnul Iosif Soare.

— Așa? Bun, de acord. Haide coane Iosifache.

— Fiecare dintre d-voastră, adăugă comisarul, ridicîndu-se spre a vedea mai bine, veți trece pe o ușă, așa cum vă voi spune eu... mai departe... se adresă secretarului.

— Domnul inginer Vică Vasiliu.

— Prezent.

— Domnișoara Zozo Lemnaru.

— Prezent.

— Domnișoara Filomela Agafton.

— Prezent.

— D-voastră trei, formați alt grup și treceți pe această ușă, interveni din nou comisarul, îndreptîndu-i spre ușa opusă.

— Ionel Mateiaș, ziarist, continuă secretarul.

— Prezent.

— Rămîi aici, spuse comisarul, ziaristului.

Ionel Mateiaș se așeză liniștit pe alt scaun. În mînă ținea un sul de hîrtii pe care părea gata să le citească în treacăt, zîmbi comisarului pe cînd acesta îi acordă o ocheadă strengărească. Se arătau mulțumiți de mersul treburilor.

— Vesca Priboief, se auzi vocea secretarului.

— Lipsă, răspunse avocatul Iorgu Lupan, rămas cel din urmă dintre martori.

— Nu este nimic, interveni comisarul. Probabil domnișoara Priboief nu mai șade la hotel Metropol, unde i s-a trimis invitația. Poate știți d-voastră unde se află? se adresă avocatului Lupan.

— Da, răspunse intimatul, e lipsă din București. A plecat la Bazargic, dacă nu mă înșel.

— Ești sigur că la Bazargic?

— Nu am spus dacă nu mă înșel.

— Bun-bun, vom vedea la urmă. Fii bun și treci dumneata pe această ușă... Domnule secretar, cine vine la rînd? Adică cine este primul pe listă, care trebuie chemat?

— Domnul Iosif Soare.

— Al doilea?

— Domnul Avram Blum.

— Să vină amîndoi!

— Domnul Iosif Soare și domnul Avram Blum! strigă ușierul, care pînă atunci șezuse degeaba, rezemat de pervazul unei uși.

Apărură cei doi chemați. Comisarul Viorel își reocupa scaunul de la pupitru, cu un aer foarte grav, pe care și-l păstră pînă la urmă.

— D-voastră, se adresă celor doi, mai aveți de adăugat ceva, față de primele declarații, asupra asasinării lui Ilie Vîscu?

— Eu nu mai am nimic de spus, zise Iosif Soare, ridicînd din umeri.

— Nici dumneata domnule Blum?

— Nici eu, mă rog.

— Bine, luați loc pe scaune. Cine vine la rînd?

Secretarul zise, privind spre ușier:

— Domnul inginer Vică Vasiliu, domnișoarele Zozo Lemnaru și Filomela Agafton.

Ușierul sări la a doua ușă și-i strigă. Persoanele chemate apărură.

— Domnule inginer, începu comisarul anchetator, ești bun să ne spui în ce condiții l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

Vasiliu arătă o figură de om supărat spre comisar și nu întîrzie să-și spună gîndurile, înainte de a răspunde la întrebarea pusă.

— Domnule comisar, începu el cu indignarea reținută, nu înțeleg pentru ce sînt chemat aici!

— Să depuneți.

— Atunci pentru ce am fost pus în camera alăturată, între baionete și de ce mi-a fost luată arma pe care o port de obicei la mine?

— V-a fost luată arma?! se miră comisarul. Cum așa?... Imediat să fie dată înapoi arma domnului inginer! se adresă ușierului.

Acesta i-o întinse.

— Poftiți, domnule inginer.

Vasiliu o luă și se uită la ea.

— E descărcată, zise el.

— Ce vă trebuie d-voastră aici niște gloanțe? interveni comisarul. Și acum, după ce toată lumea a fost mulțumită, să continuăm. În ce condiții l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu, domnule inginer?

— Era un tînăr nefericit, răspunse încet Vasiliu, umbla vagabond prin oraș. L-am văzut inteligent și mi-a fost milă de el.

— Cum de l-ați făcut dintr-odată secretarul d-voastră?

— E un fel al meu de a proceda.

— Numai Napoleon făcea dintr-un soldat general, zîmbi comisarul.

— Dintr-un soldat deștept, îndreptă inginerul. Ilie Vîscu era un băiat dezgheţat, mi-a plăcut mult și l-am ajutat, atîta tot.

— Cum aţi înţeles dispariţia lui?

— Foarte simplu: îl știam o fire aventurieră; mă așteptam la orice din partea lui.

— Ce-aţi zis cînd aţi aflat de asasinarea lui în aceste condiţii.

— Am zis: Dumnezeu să-l ierte! Ce-a căutat a găsit.

— Numai atît?

— Numai.

— Altceva mai aveţi de adăugat?

— Nimic.

— Luaţi loc pe scaun... domnișoara Zozo Lemnaru. Cum l-aţi cunoscut pe Ilie Vîscu?

— În casa domnului inginer Vasiliu, răspunse Zozo, roșind.

— Eraţi prietenă cu el?

Zozo șezu pe gînduri. Răspunse evaziv:

— Așa... puţin. Ne vedeam des, în biroul domnului inginer.

— Altceva mai aveţi de adăugat?

— Nimic.

— Luaţi loc.

Zozo se așează pe scaun, oftînd ușurată. Comisarul Viorel i se păru un om foarte manierat, dacă o scutise de atîtea amănunte.

— Filomela Agafton; dumneata cum l-ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

Filomela își luă un aer de ingenuă, ţuguie buzele, făcînd o gură mică nevinovată. Aruncă în acest timp o privire focoasă lui Ionel Mateiaș, ziaristul care ședea

pe un scaun, aproape de secretar. Mateiaș îi zîmbi, încurajator.

— L-am cunoscut, ciripi Filomela, poetic, într-o dimineață de iarnă, cu fiori primăvărateci...

Se cunoștea școala lui Mateiaș. El o învățase cum să depună, ca să pară mai interesantă. Poetul o idealizase, o iubea și voise s-o vadă la înălțimea visurilor sale.

Unde s-a petrecut asta? o întrerupse comisarul, în timp ce secretarul roșise și el, transcriind depoziția fetei.

— Ce folos! murmură el, încîntat, la urechea lui Mateiaș. Gazetarul nu-l auzi, el urmărea atent mișcarea buzelor fetei deși știa ce avea să urmeze.

— Într-un decor impresionant, cu visuri înaripate și clinchet de clopoței suavi, continuă martora.

— Domnișoară! țipă comisarul. Îți bați joc de noi? Spune-ne cum ai cunoscut pe Ilie Vîscu?

— V-am spus, mai ciripi Filomela.

— Dar n-am înțeles nimic. Ce ocupație ai dumneata?

— Sînt secretara casnică, a d-lui inginer Vasiliu.

Această definiție a slujbei sale era, desigur, tot opera lui Mateiaș, căci tînărul zîmbi transportat.

— Ce slujbă este asta, coane Iosifache? întrebă Avram Blum la urechea lui Iosif Soare.

— Fată-n casă, răspunse Soare.

— Ia te uită, blestemata, cum se schimonosește!

— Știi ceva despre asasinarea lui Vîscu? asta ne interesează aici, reluă comisarul. Ce știi? De cînd nu l-ai mai văzut?

Filomela se reculese; sfaturile amicului ei, erau caraghioase, căci făcuse lumea să rîdă. Începu deci pe limba ei și-i dădu drumul:

— Nu l-am văzut, domnule comisar, din ziua de duminică, înainte de a muri. Mi-a spus că mă duce la cinematograf și n-a mai venit acasă. L-am așteptat toată ziua îmbrăcată. Am simțit eu: avea pe alta, că nici pe la birou nu mai dădea. Cu mine se purta așa... numai că nu-mi spunea: lasă-mă în pace!

— N-ai aflat? Cine era cealaltă femeie, pentru care te-a părăsit?

— Am căutat să aflu. La început credeam că era domnișoara Zozo... răspunse Filomela, arătînd cu mîna spre Zozo Lemnaru.

— Ah! țipă dansatoarea, amețită, gata să leșine. Ce nerușinare!...

Comisarul se îndreptă către ea:

— Domnișoară, nu permit nimănui să-și exprime gîndurile aici. Te rog să stai liniștită.

— Dar mă insultă, domnule comisar! țipă Zozo enervată.

— Să vedem, răspunse Viorel. Spune, domnișoară Filomela Agafton: de ce credeai că era domnișoara Lemnaru, femeia pentru care te părăsise Ilie Viscu?

— Pentru că el singur mi-a spus: „Am avut-o înaintea ta".

— Nu este adevărat! izbucni din nou Zozo. Această nerușinată are necaz pe mine, probabil; vrea să mă compromită. Domnule comisar, ce înseamnă asta?

— Liniștește-te, domnișoară, interveni comisarul! Așa sînt cercetările astea, neplăcute. Dumneata, dacă s-o dovedi că nu este adevărat ceea ce spune domnișoara Filomela Agafton, ai dreptul s-o dai în judecată pentru insultă.

— Vai! dar cum îți închipui că mă voi judeca cu o astfel de femeie? Te rog pe dumneata să-i pui în vedere să nu mai debiteze alte prostii.

— Domnișoară Agafton, se îndreaptă comisarul spre Filomela, dă-ți seama de cele ce spui. Nu ai voie să declari lucruri pentru care nu poți face dovada.

— Așa mi-a spus el, domnule comisar, că s-a dus acasă la domnișoara și că domnișoara are un papagal care strigă mereu: „Dă-i, dă-i, dă-i!... Dă-i, dă-i, dă-i!", vorbi cu un aer de inocență, Filomela, în hazul tuturor. Cel puțin Avram Blum rîse cu hohote, ținîndu-se cu mîna de burtă, încît comisarul îl invită să se oprească.

— Domnule comisar, zise Blum cu haz, n-am știut că este așa de frumos aici. Am să vin mai des, pe la dumneata, zău!

— Destul! strigă omul legii. Vă rog să nu mai faceți zgomot... Domnișoară Lemnaru, este adevărat că ai un papagal în casă?

— Este adevărat, dar... roși ea.

— Am înțeles, fu întreruptă Zozo. Sîntem lămuriți. Ce mai ai de spus, domnișoară Agafton?

— Nimic.

— Adu-ți aminte, zise comisarul, Ilie Vîscu a plecat într-o zi din fața Fundației Regale, cu o femeie... Crezi că putea fi domnișoara Lemnaru?

— Nu cred.

— Bănuiești cine putea fi?

— Nu.

— Fii bună, te rog, și ia loc... Domnule inginer, se adresă comisarul apoi spre Vasiliu, ce ai făcut dumneata în ziua crimei?

— Am fost bolnav în casă, răspunse calm celălalt, după ce se ridică.

— Ai martori?

— Da. Pe domnișoara Agafton și pe medicul care m-a îngrijit.

— Este adevărat, domnișoară Agafton?

— Da, este adevărat.

— Ședeți, încheie comisarul. Apoi făcu semn ușierului: Să vină domnișoara care se află în biroul meu.

Se produse o nedumerire generală. Cine era domnișoara aceea? La rînd ar fi urmat avocatul Iorgu Lupan. Singur, Ionel Mateiaș, zîmbea radios și nu rămase cu gura căscată, cînd pe ușă apăru Vesca Priboief. Aceasta intră sigură de sine, dar foarte palidă. Se cunoșteau pe figura ei urme de plîns. Privirea îi era îndurerată. Era îmbrăcată într-o haină de culoare închisă, fără nici o podoabă pe ea. Purta o pălărie ușoară de sport, care-i acoperea puțin părul aranjat în pripă. Se opri în fața pupitrului, cu ochii țintă la comisar.

În acest timp cei prezenți ridicară capetele uimiți. Inginerul Vasiliu se mișcă, speriat, pe scaun. Făcu un gest de nedumerire cu mîinile, căutînd să-și înăbușe spaima. Nu era numai mirarea că-și revedea fosta viitoare logodnică, mai simți și o spaimă puternică. Era convins că femeia aceea îl va lovi. Instinctiv, se chirci pe scaun, ca să pareze o lovitură iluzorie.

Ceilalți rămaseră calmi, după ce zvonul surprizei trecu.

— Domnișoara Priboief, începu comisarul-șef, ce știi dumneata în privința crimei care a fost săvîrșită asupra tînărului Ilie Vîscu?

— Asupra crimei nu știu nimic, răspunse Vesca, ursuză. N-am fost martoră la ea. Și începu să plîngă.

— Povestește-ne ce știi. Dumneata, după cît se știe, ai fost motivul crimei. Așa bănuiesc eu care anchetez. Te rog numai să fii sinceră, pentru ca lumina să se facă deplin.

Vesca își șterse lacrimile cu batista și începu:

— L-am cunoscut pe Ilie Vîscu, într-o zi, cînd se afla singur în biroul domnului inginer Vasiliu. De atunci am rămas prieteni...

— Un moment domnișoară, întrerupse comisarul. Cu ce ocazie te duceai dumneata la domnul inginer Vasiliu?

— Este un cunoscut al tatălui meu, fac afaceri împreună.

— Mulțumesc. Mai departe?

— Într-o zi Ilie Vîscu m-a invitat să facem o plimbare împreună. I-am răspuns că voi fi la ora patru, în fața Fundației Regale. Cum domnul inginer îmi cedase mașina sa, pentru douăzeci și patru de ore, m-am dus cu ea la locul de întîlnire. Ne-am dus întîi pînă la Băneasa, apoi ne-a venit pofta să mergem la Ploiești. Acolo am tras la un hotel, unde am stat pînă a doua zi. La Ploiești am dat mașina în primire unui garaj, ca să fie trimisă proprietarului, printr-un șofer priceput, iar noi am plecat cu trenul la Brașov. Ne-am hotărît să rămînem acolo pînă la primăvară, urmînd să-mi anunț părinții că am luat această hotărîre...

Vesca Priboief șovăi, obosită. Se cunoștea bine că nu dormise noaptea trecută; poate chiar nu mîncase demult. Își duse o mînă la frunte, pentru a și-o sprijini.

— Ți-e rău, domnișoară? o întrebă comisarul.

— Nu-nu, răspunse ea, căutînd să se întremeze printr-o voință încordată. Sînt obosită dar termin repede

La Brașov, reluă ea firul povestirii, ne-am instalat imediat într-o casă retrasă; vroiam să fim cît mai singuri. Ilie Vîscu avea nevoie de odihnă; se părea că viața de pînă atunci, îl zdrobise. Nu știam cine fusese, dar îmi povestise că a trăit mizeria din plin și de multe ori fusese nevoit să facă greșeli, ca să se poată menține în viață. Era omul care încercase de trei ori să se sinucidă.

A doua zi, după instalarea noastră la Brașov, a plecat în oraș să facă niște cumpărături. S-a dus singur și nu s-a mai înapoiat...

— Ce-ai crezut despre acest gest, dumneata? o întrebă comisarul.

— Nu știam ce să cred, răspunse Vesca îndurerată. Trei zile am așteptat închisă în casă. Pe urmă m-am convins că fugise de mine, că firea lui îi era mai puternică decît voința. Totuși așteptam să-mi scrie, să se explice, să-și ceară scuze, așteptam o veste de la el.

De supărare am căzut bolnavă la pat. Am avut noroc cu domnul avocat Iorgu Lupan, care a venit să mă îngrijească. Tatăl meu îi dăduse adresa mea și el a venit imediat. Despre moartea lui Ilie Vîscu n-am putut să aflu nimic; nu am citit ziarele, pentru că eram bolnavă. Nici n-am putut să-mi închipui o astfel de nenorocire, pentru că nu-mi închipuiam să aibă dușmani. Cine i-ar fi putut răpi viața, cînd era un om sărac, singur și fără nici un prieten?

— Totuși pe cine bănuiești dumneata că l-ar fi ucis?

— Acum, după ce am aflat nenorocirea și, după ce m-am gîndit douăzeci și patru de ore, cred că a fost ucis de inginerul Vasiliu.

Toată lumea sări în picioare; Zozo scoase un țipăt ușor de spaimă, pe cînd Filomela se sprijini speriată de brațul lui Ionel Mateiaș. Iosif Soare și Avram Blum veniră și-o priviră uimiți pe Vesca Priboief în față. Inginerul Vasiliu se făcu galben. Tot sîngele i se scurse de pe figură și cînd îl privi comisarul, părea să aibă mutra unui criminal adevărat.

— Stați jos! strigă ușierul, către cei care se ridicaseră înspăimîntați. Pentru că Iosif Soare și Avram Blum comentau evenimentul cu voce tare, comisarul bătu cu pumnul în fața pupitrului.

— Domnule comisar! strigă Vasiliu, mai livid la față. Vă rog cereți martorei să precizeze ce vrea să spună.

Polițistul îi făcu semn cu mîna să se liniștească și se adresă domnișoarei Priboief cu o voce rece:

— Dumneata știi ce spui?

— Da, răspunse Vesca. Acuz pe inginerul Vasiliu de crimă.

— Ai dovezi?

— Dovezi materiale nu am. Dar știu că acest domn vroia să se însoare cu mine, pentru că aveam o zestre mare: douăzeci de milioane lei. Plus de asta pusese mîna pe două milioane ale tatălui meu și nu vroia să le restituie.

— Ba le-am restituit imediat! strigă furios Vasiliu.

— Cînd? îl întrebă Vesca, privind însă spre comisar.

— Ieri.

— Dar pînă ieri de ce nu i-ai restituit, cînd știai că nu sînt banii dumitale?

— Nu mi i-au cerut nimeni... gîngăvi șovăitor, inginerul.

— Şi de data asta sîntem luminaţi, domnule inginer... spuse comisarul. În definitiv pe noi nu ne interesează cazul banilor dumitale, domnişoară Priboief. Vă veţi socoti prin justiţie, dacă este vreun diferend între d-voastră. Nouă spune-ne de ce bănuieşti pe domnul inginer de crimă? Ai vreo dovadă?

— Îl ştiu că urmărea cu foarte mare pasiune zestrea mea, deci nu i-ar fi convenit intercalarea între noi, a lui Ilie Vîscu.

— Dar domnul inginer ne-a făcut declaraţia că are alibi, a fost bolnav în zilele acelea.

— Cînd mi-a dat maşina nu părea de fel bolnav. A plecat de la hotel Metropol, complet sănătos.

— Totuşi, seara, a venit acasă foarte grav bolnav, sări de la locul său Filomela. Eu am telefonat doctorului.

— Ce ai de spus domnişoară Priboief? rosti grav anchetatorul.

— Eu rămîn la bănuiala mea.

— Bun. Altceva mai ai de declarat?

— Nimic.

— Dacă eşti bună, ia loc pe scaun.

Vesca se aşeză; căzu înfrîntă pe scaun. Oboseala o covîrşise de tot. Nu luă în seamă privirile care o urmăreau; scoase batista şi rămase cu ea la ochi. În liniştea care era tulburată de sughiţurile înăbuşite ale Vescăi, comisarul rosti:

— Să vină domnul avocat Iorgu Lupan!

— Domnul avocat Iorgu Lupan! strigă omul de serviciu, după ce deschise o uşă.

Comisarul întîmpină pe avocatul Lupan cu o voce grăbită, parcă nici n-ar fi dat vreo importanță celor ce urma să declare acesta.

— Domnule avocat Lupan, dumneata știi ceva despre crima pe care o cercetăm noi azi?

— Nu, nimic, răspunse Lupan sigur de sine, puțin indignat. Mă surprinde că sînt chemat aci, băgat apoi într-o cameră și percheziționat, ca și cînd aș fi furat ceva. Protestez, domnule comisar!... Făcuse la fel cu inginerul Vasiliu.

Comisarul părăsi aerul grav de pînă atunci și zîmbi. Apăsă cu o palmă spațiul din fața sa, parcă vroia să-l turtească.

— Domol, domnule avocat, domol. Nu-i cazul să ne supărăm doar pentru atît, ce naiba! Aci este vorba de o viață de om pierdută.

— Dar nu sînt de vină eu cu ceva, răspunse Lupan.

— N-a spus nimeni asta... Totuși să lăsăm la o parte supărarea o clipă, pentru a termina mai repede. Sînt două ore de cînd jucăm acest teatru. Domnule Lupan, știi ceva despre această crimă?

— Absolut nimic.

— De ce n-ai comunicat domnișoarei Priboief, cînd se afla bolnavă, moartea lui Ilie Vîscu?

— Pentru că nu știam dacă o interesează.

— Dar știai că domnișoara Priboief venise la Brașov însoțită de Ilie Vîscu?

— Nu, nu știam.

— Ești sigur?

— Foarte sigur.

— Cu ce ocazie ai venit la Brașov?

— Am fost trimis de tatăl domnișoarei Priboief.

Comisarul șezu puțin pe gînduri, privind în tavan, de unde se părea că așteaptă ideea unei noi întrebări. Dintr-odată lăsă privirea deasupra domnișoarei Priboief care, tocmai atunci, își luase batista de la ochi.

— Domnișoară, zise el, tatăl dumitale știa cu cine te aflai la Brașov?

— Da, i-am comunicat numele prietenului meu, prin prima scrisoare.

— Așa? Bun-bun, mulțumesc! Domnule avoçat Lupan, mai ai ceva de spus în chestia crimei?

— De la început n-am avut de spus nimic.

— Mulțumesc! Ia loc pe un scaun.

Urmări cu privirea pe Lupan pînă ce-l văzu așezîndu-se apoi ridicîndu-se el de pe scaun, se adresă lui Ionel Mateiaș:

— Domnule ziarist, îți ofer locul meu ca să povestești dumneata cele ce știi.

Coborînd de pe estradă, comisarul-șef, Viorel, cuprinse întreaga asistență cu o privire cruntă.

— Domnilor și doamnelor, rosti el, nu fiți de fel impacientați: Aveți răbdare, vă rog. Domnul ziarist ne va povesti cele ce știe, iar în acest timp, eu vă voi urmări cu privirea ca să descopăr criminalul. Căci vă spun: unul dintre cei prezenți a ucis!

De data asta scoase un țipăt Filomela. Ceilalți rămaseră doar uluiți. Comisarul zîmbi.

— Tocmai dumneata domnișoară ți-ai pierdut cumpătul?

— Domnule comisar! țipă fata disperată, întinzînd brațele spre el, să nu credeți că eu l-am ucis!...

— Eh! făcu Viorel. Nu pari chiar în stare să ucizi un om. Doar așa... dacă ți l-ar fi ținut cineva legat.

— Nu nu! În nici un fel, nu pot ucide. Mi-a fost drag băiatul acela. Era galant, în prima zi, cînd a venit la noi, mi-a dat o mie de lei, fără să-i cer. Mi-a mai dat și alți bani, tot fără să-i cer.

— Lasă destăinuirile astea. Nu ne interesează acum.

Rotindu-și privirea, comisarul adăugă:

— Ceva mai interesant are de spus cineva?

Avram Blum se ridică de pe scaun și vorbi scuturîndu-și piepții hainei, cu două degete:

— Eu, domnule comisar nu știu nimic. Conu Iosifache mă cunoaște, ca și matale, sînt un om de treabă.

— Lasă-mă domnule cu cinstea dumitale! se supără comisarul. Nu mă interesează asta acum... Povestește domnule gazetar. Toată lumea vrea să afle noutăți de la dumneata.

XV

— Domnule comisar, începu ziaristul Ionel Mateiaș, am fost însărcinat de d-voastră ca să pun pe hîrtie întreaga poveste a acestei crime. V-am executat comanda. Ea va fi publicată în ziarul Apocalips. Nu face să citesc întreaga poveste, e prea lungă și-ar însemna să vă mai țin încă un ceas. Voi face însă un scurt rezumat.

— Foarte bine, aprobă comisarul. Dă-i drumul mai repede, pentru că, sînt sigur: tuturor ni-e foame. Iată este ora unu și jumătate.

— La ora cînd domnișoara Priboief a pornit cu mașina din fața hotelului Metropol, d-sa nu și-a dat seama că o altă mașină a urmărit-o imediat.

Mașina străină s-a oprit, de cîte ori s-a oprit și mașina domnișoarei Priboief. Urmăritorul a așteptat-o afară la depozitul de benzină din Băneasa, cît timp domnișoara și cu Ilie Vîscu au intrat într-un restaurant să mănînce. Ba chiar șoferul mașinii urmăritorului de la care știu toate astea, a intrat și el în local și-a auzit cînd cei doi plănuiau să meargă la Ploiești. Ajunși la Ploiești, urmăritorul a locuit în același hotel cu domnișoara și a aflat de la femeia de serviciu că perechea aventurieră va pleca la Brașov cu trenul de ora unu și că domnișoara Priboief a dispus ca mașina cu care venise, să fie trimisă la București.

Înainte de a porni trenul, spre Brașov, urmăritorul a plecat cu mașina pe șosea și-a ajuns la destinație, înaintea trenului. În gara Brașov, a așteptat și s-a convins că cei doi amorezi au sosit și ei. I-a urmărit în oraș, pînă a aflat unde aveau de gînd să locuiască.

A doua zi, Ilie Vîscu a primit o scrisoare iscălită de domnul Priboief, tatăl domnișoarei Priboief, prin care era rugat să vină...

— Tatăl meu? țipă Vesca înspăimîntată. Nu se poate! Tatăl meu este un om onorabil, nu face astfel de treburi... Se ridică de pe scaun.

— Stai puțin, domnișoară, o calmă comisarul! De ce nu vrei să aștepți pînă la urmă?

— Nu pot sta liniștită, cînd aud că numele tatălui meu este amestecat într-o astfel de afacere.

— Nu uita, domnișoară Priboief că dumneata l-ai amestecat, o repezi polițistul.

— Aveți dreptate! gemu Vesca, prăbușindu-se mai îndurerată.

— În felul acesta, continuă Ionel Mateiaș, fără a mai fi rugat, Ilie Vîscu a fost atras în cursă. I s-a cerut în numele tatălui femeii cu care se afla acolo, să vină, la ora zece seara, pe șoseaua națională, unde zice-se, omul acela trăsese.

A doua zi corpul său a fost găsit fără viață de niște trecători, în zăpadă...

Atîta pot să vă spun precis, încheie vorbitorul. Cine este criminalul, nu știu. E treaba poliției să afle secretul crimei care ne-a adunat pe toți aci.

Apoi coborî de pe estradă. Comisarul-șef, Viorel, veni de-i ocupă locul.

— Am spus, adăugă el, criminalul este de față. Îl rog să se denunțe singur, pentru ca justiția să considere că s-a prezentat de bună voie. Iată, îi acord cinci minute de gîndire, timp în care voi compara glontele găsit în inima mortului, cu calibrul revolverelor aflate la cîțiva dintre martori... Domnișoara Vesca Priboief, de cînd porți revolver?

— De mult, răspunse ea. Este aproape un an de cînd l-am primit cadou.

— Dar dumneata, domnișoară Zozo Lemnaru?

— De șase luni.

— Frumoasă armă! Ai făcut uz de ea vreodată?

— Niciodată.

— Se vede. A fost stricată de cînd ai cumpărat-o... Dumneata, domnule inginer Vasiliu, de cînd porți armă?

— De zece ani.

— Comisarul zîmbi fără rost. Inginerul Vasiliu se simți jignit de acest zîmbet, dar nu avu puterea să protesteze. Se mulțumi doar să strîngă din dinți.

— Cum se face domnișoară Priboief că glontele găsit în mort, este aidoma cu cele din revolverul dumitale?

Altă rumoare se produse. Comisarul interveni drastic:

— Ce însemnează asta? Vă rog să stați liniștiți și să nu scoată nimeni o vorbă!

Completă ordinul cu un pumn puternic în scîndura pupitrului. Vesca încremeni înfricoșată cu țipătul în gură. Dacă ceilalți, nu s-ar fi știut fiecare, cu cîte-o pată pe conștiință , ar fi protestat contra teroarei pe care le-o administra comisarul. Astfel înghiți în sec, tăcînd chitic.

— Vesca Priboief, continuă grav, comisarul, ai ucis pe Ilie Vîscu?

— Nu! răspunse fata cu hotărîre, conștientă de acuzația ce i se aducea.

În acest timp avocatul Lupan, despre care nu se știa dacă mai trăia, atît de mult își plecase capul spre piept, parcă mai curînd ar fi dormit, scoase un răcnet fără sens. Însă rămase mai departe, în poziția în care se afla. Comisarul coborî de la pupitru și-i puse o mînă pe umăr.

— Haide, îl sgîlții el, recunoaște că l-ai ucis pe Ilie Vîscu.

— Da, gemu avocatul, l-am ucis! Se prăbuși, cît era de mare, la picioarele comisarului.

Ajutat de Ionel Mateiaș, comisarul îl ridică de jos.

— Am cumpărat două revolvere la fel, cînd m-am logodit cu Vesca, continuă avocatul spovedania. Ea îl are de la mine.

Comisarul se îndreaptă spre ceilalți, fără a slăbi de braț criminalul și le zise:

— Domnilor, cine vrea să plece e liber... Afară, bun înțeles, de domnul Gherase Vasilis... Agent! I-al în primire!... Și pe domnișoara Lemnaru...

— Pe mine de ce? țipă dansatoarea.

— Chestia de la hotel Maciste nu știi?

Filomela se făcuse una cu Ionel Mateiaș, iar el, pezevenghiul! o cuprinsese pe după mijloc cu un braț.

— Numai noi sîntem fericiți, murmură ea.

SFÎRȘIT

Tiparul executat la
Întreprinderea Poligrafică „13 Dec. 1918"
sub c-da Nr. 546/1991

PETRE BELLU

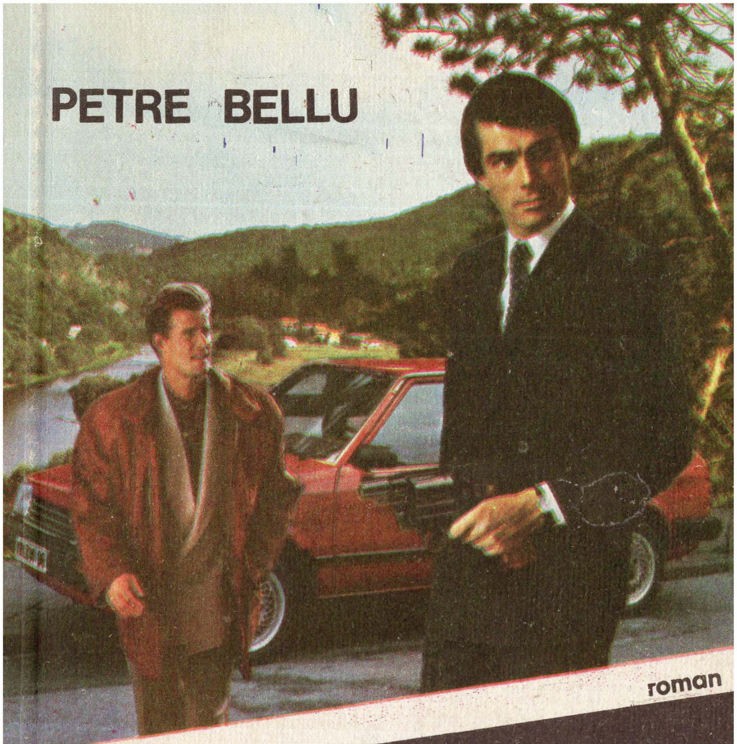

roman

O crimă lîngă Brașov

EDITURA I.G.R.– S.R.L.